

DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

Danes na
5. strani:

MIRNO TEKO
KALNE REKE

Sobota, 19. januarja 1963
Štev. 2, leto XXI

V OKVIRU

V pogojih samoupravljanja in modernizacije industrije se individualna norma umika skupinski. Delitev dela postaja vse nadrobnejša, tehnološki procesi čedalje bolj povezani, zaradi česar ne odloča o uspehu samo individualna prizadevnost, marveč skupinsko usklajeno delo. Močno pa lahko skupinski uspeh pokvari posameznik ali več posameznikov, ki ne dosegajo optimalnih proizvodnih uspehov.

Prav zato lahko v zadnjem času opazimo različne težnje, kako bi posamezni delavci v ekonomskih in obratnih delovnih enotah radi sestavili delovne skupine iz najbolj uspešnih delavcev. Branijo se starejši, oslabeleli delavci.

Ob tem pa nastaja objektivna težava. Vsi ne morejo proizvajati z najboljšimi delavci, taka sestava je izjemoma mogoča v novjših podjetjih, medtem ko je treba v industriji računati s povprečno delovno silo.

In če hočemo doseči najboljše delovne rezultate, potem je prav, da začnemo s pravilnim razmeščanjem delavcev na delovna mesta že veliko prej, preden nam manj vzdržljivi na težkih delovnih mestih toliko oslabejo, da je potem zanje težko najti primerno delovno mesto. Pravilno

Kdo ima pravico?

razmeščanje, pravočasno prekvalificiranje delavcev, to je ena izmed osrednjih nalog kadrovskega socialnega služb v podjetjih. V to akcijo je potrebno vključiti zdravnike, psihologe, strokovnjake v podjetjih, da bodo fizično manj vzdržljive delavce pravočasno razmestili na tista delovna mesta, ki zahtevajo morda več spretnosti, a manjši fizični napor.

Ob tem pa je seveda za delavce izredno pomembno — nagajanje! To nikakor ne more biti mehanično, šablonsko, ampak mora upoštevati prav vse ekonomske elemente, da v končni stopnji dosežemo največji gospodarski uspeh. Delovna organizacija je organizem, vse dejavnosti so med seboj tesno povezane in prav zato je naloga vseh proizvajalcev, da poiščejo tudi najbolj skladne in za celoto najbolj sprejemljive rešitve. Prav v interesu celote bo potrebno nekatere individualne želje podrediti skupnemu interesu. Zato o izbiri delovnega mesta ne more odločati želja posameznika, ampak najbolj sprejemljiva rešitev celote.

Mimo teh ugotovitev pa v nekaterih delovnih organizacijah tožijo, da imajo že toliko in toliko delavcev preveč, da bi pri njih proizvodnja prav nič ne padla, če bi odpustili toliko in toliko delavcev.

Zdi se nam, da je treba pogledati na problem z drugega zornega kota. Predvsem je tu vprašanje, kdo ima moralno pravico odpustiti delavca, ki je delal v podjetju deset, dvajset let in v njem pustil svoje moči? In dalje — kdo lahko na manj zahtevna delovna mesta namešča mlade delavce, medtem ko ugotovljamo, da za nekatere oslabele delavce nimamo delovnih mest. In tretjič — kdo ima pravico, da delavce, ki so pustili svoje moči v podjetju, premesti na delovno mesto, kjer bodo imeli manjši dohodek?

To so samo nekateri zanimivi problemi iz množice drugih, o katerih je treba pred sprejemom statuta temeljito razmisliti.

RAZMIŠLJANJE O AKTUALNI TEMI

Nedоследna revalorizacija

Lani smo v našem gospodarstvu končno vendarle opravili tisto, kar bi morali že zdavnaj: revalorizacijo osnovnih sredstev in s tem zblizanje poslovnih pogojev ter pogojev reprodukcije med starimi in novimi podjetji vsaj na področju knjigovodske vrednosti vloženih sredstev. Z začetkom leta 1963 bi morali biti rezultati revalorizacije tudi preneseni v poslovanje gospodarskih organizacij, saj je bilo določeno, da se v knjigovodstvih s 1. januarjem 1963 popravijo dosedanje vrednosti sredstev, hkrati pa se od popravljenih vrednosti sredstev začnejo obračunavati tudi amortizacija in obresti od poslovnega sklada. V celoti ta prtotni sklep ne bo uresničen: Zvezni izvršni svet je namreč dobil pooblastilo, da lahko odgodi za posamezne dejavnosti pričetek praktičnega delovanja rezultata revalorizacije.

Na podlagi tega pooblastila je bilo že sprejetih več ustreznih predpisov. Tako je bil za eno leto odložen začetek delovanja rezultata revalorizacije v elektrogospodarstvu, kmetijske organizacije so dobile možnost, da v letu 1963 obračunavajo amortizacijo za gradbene objekte in nasade v dosedanjih zneskih, v gostinstvu, storitveni obrti in komunalni dejavnosti pa smejo občne znižati oz. sploh opustiti plačilo amortizacije. Razen tega so bili v okviru teh ukrepov tudi zelo občutno znižani dosedanja revalorizacijski koeficienti za gradbene objekte v vseh gospodarskih panogah, zaradi česar bodo gospodarske organizacije prav v teh dneh zmanjšale prvotno ugotovljeno vrednost objektov, s katerimi razpolagajo. Seveda pa so našteje izjeme od prvotno določene enotne revalorizacije samo prvi, najnujnejši ukrepi — po vsej verjetnosti jim bo sledilo še več izjem in olajšav za posamezne panoge in stroke, v katerih bi dosledna izvedba

celotnih rezultatov revalorizacije utegnili povzročiti občutno poslabšanje ekonomskega položaja. Vsi ti ukrepi pomenijo samo konkretizacijo splošnega načela, ki je bilo sprejeto z letošnjim družbenim planom: zaradi pričetka delovanja rezultatov revalorizacije ne sme priti do nikakršnega zviševanja dosedanjih cen.

To načelo je vsekakor razumljivo in nujno, če hočemo uspeti s prizadevanji za stabilizacijo trga. Zviševanja cen pa ne bi bilo mogoče preprečiti, če bi že takoj in v celoti prišlo do izraza vse posledice revalorizacije, pri tem pa bi hkrati v enakem obsegu kot doslej veljali tudi vsi drugi instrumenti delitve dohodka. Rezultati revalorizacije namreč zelo močno povečajo poslovne stroške, s tem pa znižajo dohodek in sklade podjetij. V naši republiki bi se z uporabo prvotnih koeficientov zvišala v celotnem gospodarstvu amortizacija za 11,8 milijarde din, obresti od poslovnega sklada pa za 5,5 mi-

lijarde din. Zaradi tega bi se znižal dohodek za 17,3 milijarde, čisti dohodek za okrog 15,5 milijarde, skladi, ki ostanejo podjetjem, pa za 10 do 11 milijard din. Vse to pa so nedvomno tako občutni premiki, da bi prav gotovo vsaj v nekaterih podjetjih, skupinah in strokah povzročili težnje za zviševanjem cen.

Vendar pa se ob vseh teh ukrepih nujno vsiljuje vprašanje, ali ne bomo zopet zašli v drugo skrajnost in tako spremenili akcije, ki je imela sprva namen izenačevati pogoje poslovanja znotraj posameznih skupin podjetij in tudi med skupinami, da bodo nekatere občutne razlike med podjetji še vedno ostale. To vprašanje je toliko bolj utemeljeno zato, ker so bile že pri sami izvedbi revalorizacije storjene nekatere povsem nerazumljive napake.

Revalorizacija namreč ni zajela vseh sredstev gospodarskih organizacij, saj veliko orodje, instrumenti, laboratorijska oprema, obratni, poslovni in neposlovni inventar itd. niso bili revalorizirani, pa čeprav ni bilo nobenega bistvenega razloga za takšno izjemo. Nadalje so bili že prvotni revalorizacijski koeficienti za gradbene objekte določeni v dveh skupinah — prvo skupino so obsegali koeficienti, predpisani za objekte, zgrajene pred letom 1953, drugo pa koeficienti, predpisani za objekte, zgrajene od 1. 1953 do 1961. Koeficient prve skupine so bili povprečno za okrog 25 % nižji od koeficientov druge skupine. Oprema, ki je bila nabavljena pred 1. 1953, se je revalorizirala po ceni 750 din za dolar, oprema, nabavljena po 1. 1953, pa najmanj po 1000 din za dolar. Ta diskriminacija nasproti starejšim osnovnim sredstvom se je razlagala s tem, da so baje vsa sredstva, nabavljena pred 1. 1953, danes že tako ekonomsko zastarela, da bi bila polna revalorizacija zato neumestna. Izgovor je tako iz trte izvit, da ni potrebno nobeno resnejše dokazovanje absurdnosti takšnih stališč. Vendar pa je diskriminacija ostala in na takih razmerjih glede ocenjene vrednosti starih in novih sredstev temelji tudi celotna revalorizacija.

Poudariti pa je treba, da so bili prvotni revalorizacijski koeficienti za gradbene objekte, zgrajene po 1. 1953, določeni dokaj realno. Skupine priznanih strokovnjakov so namreč dalj časa študijsko proučevale gibanje cen in investicijskih stro-

škov po posameznih skupinah objektov in po posameznih letih, zaradi česar tudi v praksi ni bilo bistvenih ugovorov zoper višino teh koeficientov. Morali smo pač priznati, da so se cene gradbenih storitev v zadnjem desetletju v povprečju najmanj podvojile, kar je bilo treba seveda pri revalorizaciji upoštevati. Izgovori na napake v investicijski graditvi, na postavljanje industrijskih »spomenikov« luksuznih tovarniških dvoran, enkratne arhitekture itd. stvari prav nič ne spreminijo. Če so taka sredstva v uporabi, jih je pač treba oceniti z realno vrednostjo, saj služijo določenemu gospodarskemu procesu in morajo zagotavljati vsaj lastno polno enostavno reprodukcijo tako kot vsa druga sredstva v našem gospodarstvu. Trajno nefunkcionalnih sredstev pa tako ali tako nismo revalorizirali, kar je bilo tudi posebej določeno v ustreznem odloku.

Pri proučevanju rezultatov revalorizacijskega postopka pa se je izkazalo, da se je prav vrednost gradbenih objektov po revalorizaciji zelo občutno povečala: mnogo bolj od vrednosti sredstev v celoti in še posebej od vrednosti opreme. V naši republiki se je nabavna vrednost gradbenih objektov po revalorizaciji povečala za 40 %, celotnih osnovnih sredstev le za 25 %, opreme pa celo samo za 17 %. V strukturi osnovnih sredstev se je zato povečala udeležba gradbenih objektov od 38,8 % pred revalorizacijo na 43,3 % po revalorizaciji, medtem ko je vrednost opreme padla od 37,5 % na 34,9 %. Ti premiki so torej samo praktično potrdili že mnogokrat poudarjena dejstva, da smo v preteklih letih zelo neracionalno trošili razpoložljiva investicijska sredstva predvsem v gradbene objekte, namesto da bi posvečali potrebno pozornost nabavi sodobne opreme.

Najlažji in najmanj boleč izhod iz takšnega položaja je seveda znižanje revalorizacijskih koeficientov za gradbene objekte. Zato je bil takšen korak tudi storjen: koeficienti so bili znižani v povprečju za okrog 20–25 %. Vendar pa smo s tem hkrati za prihodnje tudi zaprli pot za realno in polno reprodukcijo družbenih sredstev, ki so bila vložena v gradbene objekte. Če smo prvotno pravilno ugotovili, da se je v razdobju zadnjih osmih let po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

PONOVNO SE USKLAJUJEJO »USKLAJENI« OSEBNI DOHODKI V GOSPODARSTVU

VRNJENA STIMULACIJA

Leto, od katerega smo se poslovili, je prenehalo obstajati za milijone ljudi raznih poklicev. Poslovili smo se od njega po starih običajih, odprli nove strani koledarja in odšli k svojim strojem in mizam s skrbmi za svoje delo. Samo nekaj ljudi še nadalje živi v letu 1962. Tisti, ki ga morajo opisati v statističnih analih, računskih knjigah, ekonomskih analizah. Ta dela se včasih zavlečejo, odvisno od tega, kdaj se zadnji decembrski dnevi pojavijo v statističnih ali računskih stolpcih, kdaj so vsi elementi poslovanja, politike vseh dvanajstih mesecev zbrani in obdelani.

Snov, ki jo obravnavamo v našem članku, ne čaka na končne analize, ker je tako rekoč že časovno zaokrožena. Zdi se — čeprav je izgradnja mehanizma delitve dohodka dolgotrajen proces — da je končno burno razdobje iz 1. 1962 in da že lahko izluščimo nekatere sklepe in izkušnje. Z željo, da se ne ponove znani ekscesi.

Pri analitiki gibanja dohodkov in ukrepov za njihovo usklajevanje so razdelili leto 1962 v tri dobe, za katere so v glavnem značilna: nesorazmerja v delitvi, izvajanje družbenih ukrepov in povrnitev ogrožene stimulacije po nepopolnih intervencijah občinskih komisij. Zanima nas zadnja faza. Ni še končana; toda pogledmo na kratko najprej, kako so se te stvari razvijale lani.

V prvih mesecih so šle težnje po poti 1. 1961: povečanje prejemkov vodilnih kadrov v delu gospodarstva mimo poslovnih uspehov in nadalje povečanje razpona med posameznimi kategorijami in poklici. V teh ne-

kaj mesecih je nevarnost za stabilnost gospodarstva terjala ustrezne družbene ukrepe, tudi postavitev komisij. Te so ocenjevale situacije v kolektivih in dajale »sugestije«, kako naj se postavi ravnotežje. Stvar ni bila slabo zamišljena, toda hitrost in pomanjkljivosti samih meril so zanesle komisije in politične organe velikokrat v skrajnost — do zniževanja vseh najvišjih osebnih dohodkov, ne glede na to, ali je šlo za dejanske ekscese ali ne.

MAJ — KULMINACIJA USKLAJEVANJA

Na liniji take aktivnosti so se dohodki kolektivom določali

nižje od prejemkov vodilnih funkcionarjev v upravnih organih; kolektivi so linearno zmanjševali osebne dohodke na drugih delovnih mestih; banke so, kot po navadi, stvar komplicirale in zahtevale od kolektivov, da vsako izplačilo po plačilni listi potrdi komisija; najnižji prejemki so se zviševali mehanično, ne glede na vzroke nizkih startnih osnov, zmanjšujoč stimulacijo kvalificiranih delavcev — nosilcev proizvodnje.

Maj je pomenil kulminacijo usklajevanja. Povpreček osebnih dohodkov v industriji Hrvatske je znašal lani v januarju 22.840, v maju pa 21.350 din. Število delavcev z več ko 60.000 dinarji osebnega dohodka je v maju za okrog 21 % ali za petino manjše kot v marcu. Hkrati je število delavcev z dohodkom do 10.000 dinarjev padlo za 30 %, junija celo za 50 %. Ta kategorija delavcev in tista z dohodki do 15.000 dinarjev se je pomikala najvišje v gornje lestvice.

Iz teh podatkov se lahko vidi učinek samih ukrepov. Kasneje so ti doživeli ostre kritike; vendar, odstranjevanje posameznih ekscesov in prenapenjanje v razponih dohodka je brez dvoma uspeh. V določenem delu so odpravljene tudi razni koeficienti, faktorji, s katerimi so mimo začrtane politike kolektivov naraščali prejemki posameznikov ne glede na njihove zasluge. Izboljšanje materialnega položaja delavcev z nizkimi

meznikov ne glede na njihove zasluge. Izboljšanje materialnega položaja delavcev z nizkimi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Občinski petek

— Ja, kaj nimate nikogar, ki bi skrbel za vas?

Karikatura: MILAN MAVER

Vrnjena stimulacija

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi prejemki je imelo ugoden odmev in je pozitivno vplivalo na izboljšanje njihovega splošnega in kulturnega standarda, neogibnega za sodelovanje v procesih moderne proizvodnje.

Toda, to je izzvalo nove probleme: nekatera podjetja niso imela sredstev, da to tudi realizirajo, druga so to izvedla na račun višjih strokovnih kadrov ali skladov; ponekod so kategorije najnižjih in srednjih preveč približali, ne da bi jih diferencirali po dejanskih delovnih rezultatih v kolektivu.

V bombažni tovarni v Dugi Reši so odvzeli višjim tehničnim kadrom 5 do 15 % in povečali kategorijam z dohodki od 12.000 do 14.000 dinarjev. S tem je seveda nastalo vprašanje stimulacije prvih. Po zvišanju najnižjih osebnih dohodkov v tovarni čevljev »Franjo Gorjup« od 11.300 na 15.000, in kasneje tudi drugim skupinam, se je zmanjšala udeležba skladov v delitvi od 27 % na 20 %.

PSIHOZA POVRATKA NA URAVNILOVKO

V tej akciji je prišlo do nezazelenih pojavov in pojmovanj; težnje povratka na uravnilovko in »plače«. Pojavila se je psihoza, da je v načelu sprejeta linija zoper visoke prejemke in hitro naraščanje dohodkov. Toda že posvetovanje Zveze sindikatov preteklega jeseni je opozorilo, ko je ocenjevalo rezultate izvršenih ukrepov, »da likvidacija pretiravanja in vpejlava reda na tem področju ni akcija zoper hitrejšo naraščanje osebnih dohodkov«.

Ni razloga, da bi omejevali prejemke komurkoli, je rečeno, če so merila dela dobro postavljena in urejena s pravilnikom, kadar je kolektiv to dejansko odobril. To, kar je treba odločno spoštovati — je načelo delitve po delu. Pretiravanja so se pojavljala prav zaradi tega, ker se to načelo v praksi ni spoštovalo.

Medtem ko so na posvetovanju branili navodilo, navajajoč velike uspehe intervencije, pa je upravni odbor Zveze gospodarske zbornice dan kasneje zavzel povsem kritično stališče zaradi tega, ker se je zanemari- lo reševanje problemov proizvodnje, stimulativne delitve in neposrednega delavskega samoupravljanja. »Nasprotno, mnenja smo celo — je rečeno — v publikaciji zbornice — da izdaja navodila o delitvi čistega dohodka ni bila neogibna potrebna. Zaradi načina uporabe je to v nekem smislu likvidiranje načela dohodka in s tem v zvezi stimulativne delitve in ekonomskih enot. Kot bi se vrnila doba »taričnih postavk«.

Taka in podobna stališča so pripeljala do počasnejšega povečanja osebnih dohodkov z vsemi posledicami za razvoj proizvodnje oziroma do zmanjšanja povpraševanja in povečanja zaloga nekaterega blaga za široko potrošnjo.

No, medtem ko so forumi o tem razpravljali, je bila situacija z dohodki že deloma spremenjena. Zasluge za to imajo sklepi IV. plenuma CK ZKJ. Sklepi so zahtevali:

nadaljnje razvijanje stimulacije za učinkovito gospodarjenje, notranje urejevanje gospodarskih organizacij — predvsem z napor samih delovnih kolektivov...

NASTOPA TRETJE RAZDOBJE — POVRATEK

Novi pravilniki o delitvi so še vedno »v skladu s splošnimi merili«, vendar se ta pojmujejo nekoliko drugače kot dva meseca prej. Postopoma se vrača stimulacija, dohodki se izenčujejo z dohodki v letu 1961. To je tako imenovana tretja perioda. Povprečni dohodek delavcev v industriji LR Hrvatske se je povečal v avgustu na 22.940, septembra pa na 23.630 dinarjev. Število delavcev s prejemki nad 60.000 dinarjev ponovno raste, avgusta jih je 23 % več kot marca (5777 nasproti 4700). Najnižji dohodki so ostali na višji ravni, torej so se uredili s pravilniki in prešli v sisteme delitve.

Vrnitev na višje dohodke je stabilizirano v avgustu. Dinamika povečanja — take ugotovitve izhajajo iz analize tabel o prejemkih delavcev v industriji — je še dokaj hitra. Število delavcev z dohodki od 60.000 do 80.000 dinarjev je v maju 3615, v maju 2879, v juliju 3599, v avgustu pa 4369. Dohodki od 80.000 do 100.000 dinarjev so padli po številu od 776 v maju na 566 v maju, avgusta pa je število celo 1000. Število delavcev z dohodki nad 100.000 din se je od maja zvišalo samo enkrat (588), v avgustu pa je padlo na 408.

Zanimivi so podatki iz neke ankete v novembru 1962 o dohodkih direktorjev, vodij računovodstev, kvalificiranih delavcev in znanj v osmih podjetjih na območju Hrvatske, ki dokazujejo, da navodilo ni prišlo do izraza v organizacijah, ki so izvedle delitve po delu in merilih delovne storilnosti. Izmed tabel kaže ena, da je v septembru čistilca v Železarni Sisak prejela 12.600 din, v »Dunavskom Lloyd« 21.353, v projektivnem biroju »Planu« pa 28.636. V prvem primeru 536 dinarjev, v drugem primeru 5000 din, v tretjem pa 10.000 din nad startno osnovo. Razlike so precej velike, delo pa verjetno ni težje za take proporce. Razpon med najnižjim in najvišjim dohodkom v Železarni je bil v juniju 11.170 nasproti 123.476,

septembra pa 11.325 nasproti 131.735 din. Startne osnove so v obeh primerih 12.064 nasproti 85.000, dohodki glavnega direktorja se gibljejo okoli startne osnove 85.000.

OSTANE NAVODILO IN PROBLEMI IZ LETA 1962

Ze teh nekaj podatkov potrjuje, da se ogrožena stimulacija visokokvalificiranih kadrov v nekaterih podjetjih hitro popravlja. Dodajmo še dejstvo, da so razlike pri posameznih zagrebških gospodarskih vodilnih delavcih med startnimi osnovami in skupnimi dohodki 5 do 25.000 dinarjev. V drugih kategorijah delavcev so znašali dejanski dohodki — n. pr. strugarja v »Prvomajski« — 38.996 din, stavca v Grafičnem zavodu 46.700, visokokvalificiranega šoferja avtobusa 75.735 din, inženirja projektanta 165.690 din itd. Stimulacija, ki se daje po rezultatih dela in uspehih enote ali podjetja v teh podjetjih, je precej močna. To so seveda izraziti primeri od nekaj stotih delavcev v industriji in drugih gospodarskih panogah Hrvatske kot dokazi, da so se te stvari od lani spremenile, da v načelu ni več drugih zaprek razen pravilnika in rezultatov poslovanja.

Zadnje ugotovitve ni treba vzeti popolnoma doslovno. Je še mnogo velikih problemov, niso še odpravljene vse negativne posledice slabo izvajanih ukrepov. Navodilo formalno še velja in je treba odpravljati njegove slabosti strani. Končno, številne primerjave in nekateri dohodki v zadnji jeseni — čeprav smo v načelu za najvišje dohodke, ki ustrezajo rezultatom dela — zastavljajo vprašanje: ali ne gredo neke stvari zopet v smeri, ki smo se ji hoteli izogniti. Spremembe v cenah in zmanjšani realni dohodki v letu 1962 ne smejo služiti za nove ekscese višjih kategorij delavcev. Tempore, ker v mnogih kolektivih ostane še nadalje naloga, da izboljšajo stanje slabše plačanih, nezadostno stimuliranih kategorij.

B. KOBALI
(Po »Vjesniku«)

• ZASAVJE:

PREPISANI IN »NAROČENI« PRAVILNIKI

Osrednja lanskega leta naloga v delovnih kolektivih v Zasavju — ponovna proučitev meril za delitev dohodka in izdelavo pravilnikov o delitvi čistega dohodka in v pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov — ponekod ni bila najbolje opravljena. To je mogoče ugotavljati zdaj, ko po drobnejši analize delitvenih sistemov v posameznih gospodarskih organizacijah, zavodih, ustanovah kažejo, da ponekod Zasavju delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov ne poteka jo v skladu z določili lani sprejetih oziroma dopolnjenih pravilnikov.

Lani zastavljeno delo v Zasavju v celoti torej ni bilo uspešno! Zakaj? V nekaterih gospodarskih organizacijah so lani brez podrobnejših proučitev sprejemali nove pravilnike o delitvi čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov. Spet drugod so pokazali do te akcije premalo odgovornosti. Tako so npr. v nekaterih — zlasti manjših — gospodarskih organizacijah v Zasavju kar »naročili« osnutke obeh pravilnikov, v katerih so potem samo vnesli potrebna delitvena razmerja in nekatere druge številčne podatke. Znano pa je tudi, da so nekateri izkoristili to odgovorno nalogo in so pri tem precej zaslužili. Tako je npr. uslužbenec ObLO ene od zasavskih občin vztrajal, da neko manjše podjetje popravi pravilnik. Ko je upravnik podjetja pristal na to, je taisti uslužbenec pravilnik popravil (bojda je zamenjal samo nekaj besed), seveda pa tudi zaslužil, in potem je bilo kajpak s pravilnikom vse v redu. Prav tako je znan primer strokovnjaka s finančnega področja, ki je lani izdelal več kot ducat pravilnikov o delitvi dohodka ki zdaj — tipizirani kot so — ne temelječi na potrebnih predhodnih analizah — povzročajo nemalo težav v prizadevanjih, da bi delitev potekala v skladu z določbami pravilnikov.

Se je čas, da v Zasavju pravilno do zdaj ugotovljene napake. Potrebna je samo večja mera odgovornosti in vodilo, da imamo pravilnike o delitvi čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov (podobno kot ostale pravilnike, odloke in druge) zato, da jih take, kot so, tudi uporabljamo. Na to ne bi smeli pozabiti.

DELAJSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo. Izdaja CŽP Ljudska pravica v Ljubljani. List je ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik:

VINKO TRINKAUS

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2, poštni predal 313-VI, telefon uredništva 33-722 in 36-672, uprave 33-722 in 37-501. Račun pri Narodni banki v Ljubljani št. NB 600-111-365 — Posamezna številka stane 20 din — Naročnina je: četrtletna 250, polletna 500 in letna 1000 din — Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tisk in klisje CŽP »Ljudska pravica«, Ljubljana

Rudarji v rudniku živega srebra iz Idrije že dlje časa dobivajo za malico topel čaj in prigrizek, kar seveda vpliva na njihovo počutje in delovno sposobnost

Zakonitost pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja

ODSTAVITEV IN RAZREŠITEV DIREKTORJEV

Po zakonu o delovnih razmerjih preneha direktorju gospodarske organizacije delovno razmerje s sporazumom, z lastno odpovedjo ali z aktom občinskega ljudskega odbora o odstavitvi in po izteku odpovednega roka, ki mu gre po zakonu. V primeru sporazumnega prenehanja (to je sporazuma med ObLO in direktorjem) in v primeru lastne odpovedi mora o razrešitvi prav tako odločiti občinski ljudski odbor. Toda v obeh primerih ne ustanavlja prenehanja razrešitveni sklep in

akt ljudskega odbora, temveč sporazum ali odpoved, zato tudi direktorju preneha delovno razmerje z datumom, določenim v sporazumu oz. po izteku odpovednega roka, ki začne teči 1. ali 15. v mesecu, ko je bila odpoved vročena. Direktor ne more zapustiti delovnega mesta vse dotle, dokler ni razrešen, čeprav mu poteče odpovedni rok. Seveda pa lahko zaradi neutemeljenega in neupravičenega zadrževanja razrešitve zahteva od občine odškodnino za škodo, ki bi mu nastala. Zna-

čaj direktorske funkcije, ki je organizator procesa proizvodnje, ga omejuje v pravici, da bi brez formalne razrešitve zapustil delovno mesto.

Neutemeljeno pa je stališče, da tudi v primeru lastne odpovedi začne teči direktorju odpovedni rok šele z dnem vročitve razrešitvenega akta, kot pri odstavitvi. Takšno stališče, ki ga je mogoče zaslediti tudi v sodni praksi, neutemeljeno zožuje pravice direktorja, pojavlja pa se tudi v primeru, kadar direktor po nepremišljeni in v naglici dani odpovedi začne dvomiti o umestnosti svojega koraka in si skuša s sklicevanjem na zakon podaljšati odpovedni rok in pravico do osebnega dohodka pri gospodarski organizaciji, kateri je odpovedal. Odpovedni rok z dne vročitve odstavitvenega akta začne teči direktorju po členu 314 ZDR, če je direktorja odstavil ljudski odbor. Po veljavnih predpisih (uredba o ustanavljanju podjetij) lahko ljudski odbor direktorja odstavi

samo na predlog delavskega sveta. Tak predlog se lahko da, če direktor izigra predpise, če podjetje ne more izpolniti obveznosti do družbene skupnosti ali če je podjetje zaradi direktorjeve nesposobnosti prišlo do manjših dohodkov, kot bi jih bilo mogoče objektivno dosegati.

Posebna situacija pa nastane v primeru spojitve ali pripojitve podjetij. Predhodni sklepi delavskih svetov o spojitvi ali pripojitvi terjajo odstavitev enega ali obeh direktorjev, o čemer odloči občinski ljudski odbor. O predlogu za odstavitev razpravljajo po zakonu o občinskih in okrajnih ljudskih odborih najprej za to pristojne komisije, o njih predlogu pa sklepa občinski ljudski odbor, ki lahko tudi razpusti delavski svet in razpiše nove volitve, ter uvede prislilno upravo. Vsi ti predpisi za enkrat ne glede na nove ustavne koncepte še veljajo.

Odstavljeni direktor ima enake pravice kot drug delavec do odpovedi delovnega razmerja: če je odpoved po členu 308 nedopustna (bolezen, mandati, odbornika ali poslanca, disciplinski postopek, itd.) direktorju

OB VII. KONGRESU LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

PRED VII. KONGRESOM... Niti teden dni nas ne loči več od VII. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije. In čeprav je bilo delo v organizacijah tudi v dosedanjem obdobju zelo živahno, reči bi morali — v polni meri ustvarjalno, pa je zdaj mladinska organizacija še posebno razgibana. Razumljivo, treba je pač kritično oceniti dosedanje delo, treba je v celoti ovrednotiti delo organizacije v našem ekonomskem in družbenem razvoju in slednjič, treba je v dosedanjem delu kritično in samokritično odkrivati vse tiste zaviralne momente, ki preprečujejo, da bi postala dejavnost organizacij Ljudske mladine še bolj družbeno ustvarjalna. To pa je hkrati tudi že osnovna značilnost vsebinske usmerjenosti VII. kongresa, saj si bodo delegati prizadevali odgovoriti predvsem na vprašanje, kakšne so naloge mladinske organizacije v času postopnega vključevanja vsega našega gospodarstva v mednarodno delitev dela, v obdobju postopnega uveljavljanja načela dohodka tako v notranjih odnosih v delovnih kolektivih kot tudi v medsebojnem poslovanju, kakšne so naloge mladine v vedno bolj uveljavljajočem se mehanizmu neposrednega upravljanja in v vedno bolj poglobljenem družbenem upravljanju.

Sodeč po dosedanjih razpravah v aktivih mladinske organizacije, bo analiza dosedanje dejavnosti in bodočih nalog slovenske mladine usmerjena predvsem v kadrovsko politiko

MLADI V UPRAVLJANJU

gospodarskih organizacij, v pripravo statutov gospodarskih organizacij, v problematiko materialnih pogojev mladih proizvajalcev v sistemu nagrajevanja po delu in stanovanjske politike delovnih kolektivov in komun, v vlogo mladine pri modernizaciji kmetijske proizvodnje in nadaljnje socializacije vasi, in idejno vzgojo mladih in problematiko izobraževanja mladine nasploh. Ob teh in še številnih drugih vprašanjih, ki jih zdaj pretresajo aktivni ljudske mladine, pa je bržčas osrednja tema mladi in samoupravljanje.

MLADI V SAMOUPRAVLJANJU... Minula leta, še posebno zadnji dve, so bila značilna po tem, da so bile vse tako ekonomske kot tudi družbeno-politične akcije usmerjene v krepitev delavskega in družbenega samoupravljanja, v čedalje večje prenašanje pravic in dolžnosti upravljanja in gospodarjenja na neposredne proizvajalce. In sprito dejstva, da je približno 40 odstotkov vseh zaposlenih v naši republiki prav mladine, lahko rečemo, da je bila in je ena najpomembnejših nalog mladinske organizacije, kako čimbolj enakopravno vključiti mlade v samoupravljanje in gospodarjenje.

Zal ni podatkov, ki bi pripovedovali o tem, koliko mladincev se je aktivno vključilo v samoupravljanje in gospodarjenje bodisi v organih ekonomskih enot bodisi v komisijah in drugih samoupravnih organiziranih predstavniških organov samoupravljanja. Toda podatek, da je od 28.321 članov predstavniških organov v podjetjih z več kot 30 zaposlenimi samo 3442 mladih proizvajalcev, da je v majših podjetjih od 9674 članov teh organov le 2528 mladincev, priča o tem, da vloga mladine še vedno ni tolikšna, kot bi lahko in kot bi tudi morala biti. Zaradi tega je tudi v sedanjih razpravah v aktivih mladinske organizacije pogosto omenjen tisti člen v predosnutku zvezne ustave, ki pravi, da so lahko mladi ljudje voljeni v predstavniške organe šele z osemnajstim letom. Res, predosnutek nove ustave v ničemer ne zmanjšuje vloge mladih proizvajalcev v neposrednem upravljanju in gospodarjenju v delovnih kolektivih, tu jim odmerja in nalaga povsem enake pravice in dolžnosti kot starejšim članom. Toda, ali ni v tem skritega tudi nekaj protislovja? Če namreč na delovnih mestih povsem izenajčujemo dolžnosti in naloge mladega proizvajalca s starejšimi tovariši, če zahtevamo od njega, da se popolnoma vključi v gospodarjenje delovnega kolektiva, pa mu po drugi strani samo zaradi let in formalnosti jemljejo to pravico v predstavniških organih. Ali ne bi zavoljo tega kazalo uveljaviti načelo, da je osnovni kriterij, kdaj lahko in kdaj ne more biti izvoljen mlad proizvajalec v predstavniški organ, samo njegovo delo na delovnem mestu?

ENAKOPRAVNO VKLJUČEVANJE MLADIH V SAMOUPRAVLJANJE... Če pa bi hoteli analizirati dosedanje delo mladih proizvajalcev-upravljavcev, potem bi morali priznati, da mladina pogosto ni povsem enakopravno sodelovala v samoupravljanju in gospodarjenju. Ne zato, ker bi ji v kolektivih jemali pravico in dolžnost, pač pa zavoljo tega, ker ji je to branilo predvsem njeno preveč ozko začrtano družbeno-ekonomsko obzorje.

Zato je tudi ena izmed najpomembnejših nalog mladinske organizacije, ko si prizadeva čimbolj vključiti mladino v upravljanje in gospodarjenje, da se bo hkrati tudi čimbolj razširilo obzorje družbeno-ekonomske razgledanosti mladega proizvajalca. Tovrstno izobraževanje pa bo treba zagotoviti že v rednih šolah, od osemletk do poklicnih splošno izobraževalnih in strokovnih šol, treba ga bo razviti tudi na delovnih mestih. Proizvodne konference in klubi mladih proizvajalcev so že ena izmed uspešnih oblik družbeno ekonomskega izobraževanja mladih, zato jih kaže v prihodnje samo še razvijati in poglobljati delo v njih. Toda hkrati s tem bo treba zagotoviti tudi čimbolj sistematično družbenoekonomsko in idejnopolitično izobraževanje mladih tudi pri delavskih univerzah, v izobraževalnih centrih, skratka, v vseh izvenšolskih oblikah izobraževanja, predvsem pa ga bo treba tesno povezati s splošnim in strokovnim izobraževanjem. Enakopravnost v samoupravljanju in gospodarjenju je namreč pogojena prav z znanjem.

RAJE MANJ IN TISTO BOLJ TEMELJITO

Plenum republiškega odbora sindikata delavcev gradbeništva, ki je bil ob koncu minulega leta v Celju, naj bi — po dnevnem redu sodeč — razpravljalo o nalogah sindikata pri reševanju družbenih in ekonomskih problemov v gradbeništvu. Pomagal naj bi torej izoblikovati načelna stališča o delu sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah gradbeništva, da bi lahko le-te bolj podprle in v kolektivnih učinkoviteje vodile razpravo o najrazličnejših družbenih in gospodarskih problemih, ki tako ali drugače prizadevajo gradbince. Delo in sklepi tega plenarnega zasedanja pa bi bili toliko bolj aktualni tudi zaradi tega, ker je bilo nekaj dni pred celjskim plenumom v Ljubljani posvetovanje vseh delovnih organizacij gradbeništva (v okviru Gospodarske zbornice LRS), kjer je bila neštetokrat izrečena misel, da predvsem sindikalne organizacije z učinkovitejšim delom lahko prispevajo k naglejšemu reševanju problemov.

Nedvomno drži, da po nekajurnem zasedanju najvišjega republiškega sindikalnega vodstva gradbincev ni mogoče ocenjevati dejavnosti tega sindikata v celoti. Tega namena tudi nimam. Toda, žal, je treba ugotoviti, da celjski plenum sindikata gradbincev ni odgovoril na tista vprašanja, ki so bila zastavljena najprej v Ljubljani in še enkrat v Celju.

Na ljubljanskem posvetovanju so v poročilu na primer analizirali gospodarske rezultate gradbeništva in perspektivo letošnjega leta ter v tem okviru posebej obravnavali intergracijo v gradbeništvu, gradnjo stanovanj za tržišče, nagrajevanje, statute delovnih organizacij itd. Govorili so torej o aktualnih problemih, ki jih je razprava bolj ali manj podrobno še dopolnila. Razprava se je zadržala v okvirih zastavljenih teme in se torej ni preveč razvodenela. S tem pa še ni rečeno, da je taka sočasna razprava o naštetih aktualnih problemih najbolj učinkovita, ker navzlic vsemu vendarle ne more biti dovolj temeljita.

Referat predsednika republiškega odbora sindikata gradbincev tovariša Lada Svetke je v bistvu posredoval iste probleme kot ljubljansko posvetovanje. Lahko pa zapišem, da takoj temeljite analize o omenjenih vprašanjih in iz rok gradbincev redkokdaj slišimo. Vendar tudi za tak uvod v razpravo velja enaka ugotovitev kot za ljubljansko posvetovanje; namreč ta, da ne more biti dovolj temeljita, ker je razdrobljena.

Udeleženci razprave so podrobneje govorili le o eni temi (gradnja stanovanj za tržišče — pet diskutantov), medtem ko so načeli še nove probleme kot: HTZ in gradbeništvo, izkoriščanje letnih dopustov, problematika projektantskih organizacij, problematika geodetske službe, problemi odnosov med investitorji, projektanti in izvajalci gradbenih del. Tudi to so, nedvomno, res pomembna in odgovorna vprašanja, ki jih sindikalne podružnice nikakor

ne, smejo prezreti. Toda vendar vprašanje: kaj pomaga, kakšne probleme razrešuje tako razpravljanje, če na istem posvetovanju govorijo o desetih temah, o vsakem problemu (razen o gradnji stanovanj za trg) samo en diskutant in če niti uvodne besede v razpravo, niti diskutanti ne pojasnijo z ničemer novim, kakšne naj bi bile naloge sindikalnih organizacij pri reševanju omenjenih družbeno ekonomskih problemov. Slednje pa se je dogodilo zato, ker menda ne bi bilo lahko niti smotno oblikovati načelna stališča in smernice v času, ko še ni bilo znano, kakšna bo nova organizacija jugoslovanskih sindikatov, o kateri so — kot je znano — razpravljali na zadnji seji centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije takoj po novem letu!

Razen tega kaže zapisati, da je bil celjski plenum gradbincev edini v minulemu letu; da je sledil plenumu centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije, ki je tudi bil edini v letu 1962. Tako se je glede na dosedanja prakso dela sindikatov, za celjski plenum nabralo obilje aktualne problematike. Gotovo pa je, da bi bila razprava neprimerno bolj plodna in tudi učinkovita, če bi bilo posvetovanje sklicano v času, ko bi bila znana »usoda« sindikata gradbincev in če bi razpravljali ne o desetih, marveč le o enem ali dveh najbolj aktualnih problemih.

K sreči lahko upamo, da bo v prihodnje res tako. Izkušnje glede drugih oblik organizacijskega dela sindikata gradbincev (seje predsedstva in tajništva, področna in sektorska posvetovanja s sindikalnimi delavci) so namreč že opozorile, da je razprava lahko res plodna in učinkovita, če razpravljajo o manj problemih, toda takrat bolj temeljito. Zato bodo v prihodnje na ta način pripravljali tudi plenarna zasedanja.

M. GOVEKAR

zaprave dela, v drugem, da odstavljena direktorja ni mogoče premeščati, ker gre za delovno razmerje posebne vrste. To pomeni, da sodna praksa v tem pogledu ni enotna, je pa nevzdržno in neutemeljeno prvo stališče. Direktor je postavljen samo za to funkcijo. Kolikor mu funkcija ugasne pravno kasneje (z iztekom odpovednega roka) kot dejansko (s predajo poslov), nikakor ni dolžan opravljati do konca odpovednega roka dela, za katero delovnega razmerja ni sklenil in se zanj ni potegoval.

Spori nastajajo tudi o pravici do odpravnine. Po poluradnih tolmačenjih in po praksi sodišč odstavljenemu direktorju odpravnina ne gre, če je odstavljen po lastni krivdi (kršitev predpisov, nevestnost itd.). Taka rešitev ni dosledna, ker se sankcija izgube pravice do odpravnine uporablja samo pri direktorju in ker sam značaj odpravnine v veljavnih predpisih ni dovolj jasn. Če je odpravnina nagrada, potem bi morali o pravici do odpravnine razpravljati organi gospodarske organizacije in bi pripadala samo delavcem, za katere so organi gospodarske organizacije

Ledene sveče, ki v mrzlih dneh »krase« zasnežene strehe, že ob prvi odjugi izgube na svoji idiličnosti, še več, postanejo lahko celo življenjsko nevarni »okrasci«. Odgovorni ljudje naj zatorej pravočasno očistijo tudi strešne žlebove nevarnega ledu, saj bodo s tem preprečili marsikatero nezgodo

NEDOSLEDNA REVALORIZACIJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

večala cena npr. za kvadratni meter poslovnih prostorov za 88 %, je nekoliko nelogično, da takšno ugotovitev sedaj spreminimo in predpišemo povečanje vrednosti samo za 49 %. Če bo neki kolektiv skušal razširiti svoje prostore, bo moral kvadratni meter razširitve plačati po tržni ceni, ne pa po ceni, ki bi ustrezala znižanemu revalorizacijskemu koeficientu. Razširitev bo obremenjevala njegove stroške z amortizacijo mnogo bolj kot prvotni objekt, pri čemer pa ni nobenega objektivnega razloga, na podlagi katerega bi bilo mogoče na splošno in z veljavnostjo za vse primere trdit, da se funkcionalnost obeh objektov tako bistveno razlikuje. Tudi v primeru adaptacije oz. rekonstrukcije morda premo funkcionalnih objektov bo moral kolektiv plačati tržno ceno, amortizacija od dosedanjih objektov pa za kritje teh stroškov ne bo zadostovala, saj je za 20—25 % nižja od zneska, ki bi zagotavljal polno reprodukcijo.

Podobno je tudi z odlaganjem uresničitve rezultatov revalorizacije. Če smo ugotovili, kolikšna bi morala biti realna vrednost vloženih sredstev (pri tem naj zanemarimo, da vrednost tudi po revalorizaciji zaradi raznih nedoslednosti ne bo povsem realna), da bi zagotavljala polno reprodukcijo, ekonomsko ni dopustno še nadalje odlagati takšno reprodukcijo in dovoljevati, da se del vrednosti osnovnih sredstev preko dohodka preliva v razne oblike potrošnje. Ze v preteklih letih je bila osnovni substanci našega gospodarstva zaradi takega pre-

livanja prizadejana nepopravljiva škoda — zato je toliko bolj utemeljeno, da čimprej vsaj za bodoče zagotovimo boljše pogoje za reprodukcijo.

Razlogov za diskriminacijo, nedoslednosti in izjeme pri revalorizaciji pač ni težko ugotoviti. Kaže, da je vse to posledica težej, da bi čimbolj ohranili dosedanje delitve dohodka med družbo in podjetjem tudi v vseh njenih količinskih proporcijah. Zato je bilo treba revalorizacijo tako prilagoditi, da ne bi prišlo do občutnejših premikov bodisi pri tistih sredstvih, ki jih zajema družba, bodisi pri sredstvih za osebne dohodke, prav tako pa bi tudi cene — vsaj praviloma — lahko ostale nespremenjene. Pri tem pa je bilo povsem zanemarljivo osnovno načelo, zaradi katerega smo se sploh lotili razmeroma obsežne in drage akcije revalorizacije, da naj dosledno realna ocenitev vloženih sredstev zagotovi njihovo polno reprodukcijo. Šele potem, ko je zagotovljena polna reprodukcija vloženih sredstev, lahko začnemo z razpravo o tem, kaj in kako lahko razdelimo za razne oblike potrošnje. To je zelo preprosta resnica, na kateri mora temeljiti vsako racionalno gospodarstvo, vendar pa jo pri nas vse preprosto zanemarjemo.

Lanska revalorizacija z letosnjimi dopolnitvami je torej nedvomno ne samo nedosledna, ampak tudi močan kompromis med težnjami tistih kolektivov, ki žele ustvariti z realno amortizacijo ustrezno materialno osnovo za boljše gospodarjenje v prihodnosti, in interesi drugih udeležencev v delitvi družbenega proizvoda, ki skušajo ohran-

iti tudi količinski obseg svoje dosedanje potrošnje čimbolj neokrnjen. Zato kljub dokaj močnim premikom v poslovnih stroških po revalorizaciji letos drugi instrumenti zajemanja dohodka niso bili spremenjeni, ampak skušamo odstraniti negativne posledice, ki bi jih za akumulativnost gospodarstva utegnili povzročiti dosledna revalorizacija, predvsem z omilitvijo njenih koeficientov, z odlaganjem uporabe in z raznimi olajšavami, ki pa se nanašajo predvsem na obračun amortizacije. In vendar je že precej dolgo od tega, kar smo povsem nedvomno ugotovili, da pri sedanjih stopnjah produktivnosti v našem gospodarstvu ne bi smeli nadaljevati s tako visoko potrošnjo, ki ponekod zaradi ne-realno nizke enostavne reprodukcije tudi precej močno zarezje v osnovno substanco našega gospodarstva. Ker si nadaljnje naraščanja cen nikakor ne moremo privoščiti, bi bila za dosledno, polno in realno izvedbo revalorizacije samo ena pot: prilagoditev razmeroma visokih stopenj obresti od poslovnega sklada, prometnega davka in raznih lokalnih prispevkov spremenjeni akumulativnosti, ki bi jo povzročila tako revalorizacija. Ne na račun amortizacije, ampak na račun raznih oblik potrošnje bi bilo treba omiliti poslabšanje ekonomskega položaja posameznih podjetij, skupin in panog po revalorizaciji. Ker pa tokrat nismo v celoti upoštevali tega načela in smo raje izpeljali precej nedosledno revalorizacijo, smo za vrsto prihodnjih let ohranili nekatere deformacije, ki so bile značilne za preteklo razdobje, s tem pa sicer manj kot doslej, a še vendar precej občutno okrnili realno reprodukcijo vloženih sredstev v našem gospodarstvu.

R.

Novo leto 1963 je pomenilo dvojni praznik za papirničarje na Ceršaku v Slovenskih goricah. Niso bili veseli samo zavoljo tega, ker je stekel novi avtomatski stroj za lepenko, največji in najmodernejši v Evropi, marveč zato, ker so obenem dobili novo kotlovnico in obrat za avtomatizirano pripravo snovi. Konec prve etape rekonstrukcije je pomenil tudi prelom z dosedanja prakso, s primitivnim in več ali manj ročnim načinom proizvodnje. Prav vsega ročnega dela v tovarni sicer še niso odpravili in se zdaj pripravljajo na drugi in zaključni del modernizacije podjetja.

Zdaj, ko je končana prva etapa rekonstrukcije, papirničarji s Ceršaka predvidevajo, da bodo že letos dosegli 10.800 ton proizvodnje ali za 80 odstotkov več

Prve pošiljke za izvoz že odposlane

v primerjavi z dosedanjimi zmogljivostjo tovarne. Avtomatizacija proizvodnje v njihovem novem obratu bo vplivala na stalnejšo kvaliteto izdelkov, medtem ko ob dosedanjih nestalni kakovosti (kot posledici ročne proizvodnje) niso mogli misliti na večji izvoz. Ceršaki papirničarji pa zdaj štejejo v svojo dolžnost, da bi letos izvozili okoli 3000 ton svojih izdelkov ali sedemkrat več kot lani. Ves izvoz je usmerjen na območje s čvrsto valuto. Prve pošiljke za izvoz pa so že odposlali! Tolikšno povečanje proizvodnje in izvoza bodo dosegli le ob 10-odstotnem večjem številu zaposlenih, delavce pa so pripravili na novo proizvodnjo z vrsto seminarjev in tečajev v zadnjih dveh letih.

Posebej je zanimivo, da so ceršaki papirničarji uresnili prvo etapo rekonstrukcije svojega podjetja na podlagi samofinanciranja. Potrebna sredstva (768 milijonov dinarjev) so namreč delno zbrali sami, nekaj sta prispevala okraj in občina, okoli 11 odstotka potrebnih sredstev pa 20 jugoslovanskih grafično-predelovalnih podjetij, ki kupujejo lepenko na Ceršaku. Manjkajoča sredstva (predvsem zavoljo višjih carin za uvozno opremo) je prispevala splošna gospodarska banka LRS. Gradbeni in montažna dela so trajala dve leti in so se, glede na program rekonstrukcije, zavlekla samo za pet dni. Tako so ceršaki papirničarji uresnili eno najhitrejših rekonstrukcij v tej dejavnosti, kar jim bo neprecenljivo koristilo glede na to, da morajo stroške poplačati v petih letih.

Papirničarji s Ceršaka ne želijo, da podrobneje hvalimo njihov uspeh. Mislijo, da so izpolnili samo svojo dolžnost. Pri tem pa so jim nesebično in z vsem pomagal kolektivi drugih slovenskih papirnic ter zagrebške tovarne papirja. Ta njihova zahvala pa, pravijo, ne sme manjkati pri nobenem poročilu iz njihovega podjetja! —mG—

ni mogoče odpovedati. Direktorju gre odpovedni rok po zakonu, le da mu teče od dneva vroditve odstavitvenega akta. Do konca odpovednega roka ima pravico do osebne dohodka, tudi če je razrešen pred pretekom odpovednega roka. Glede na funkcijo ga v času odpovednega roka ni mogoče premestiti na drugo delovno mesto in niti občina niti delavski svet ga ne moreta brez njegove privolitve imenovati za v. d. direktorja. Direktorju gre pravica do odpravnine ob istih pogojih kot drugim delavcem.

V praksi nastajajo o tem vprašanju največkrat naslednji problemi in spori. Občina odstavi starega in imenuje novega direktorja, le-ta pa sam ali po sklepu organov upravljanja zahteva od odstavljenega direktorja, da dela še naprej do konca odpovednega roka na podrejenem delovnem mestu. Če to odkloni, se meni, da je samovoljno zapustil delo in se mu odrekajo pravice, ki mu grejo po zakonu. V dveh podobnih primerih je Vrhovno sodišče LRS zavzelo dvoje različnih stališč: v enem primeru je odločilo, da gre res za samovoljno

mnenja, da jim zaradi njihove vestnosti, dolgoletne zaposlitve itd., ta pravica gre. V tem primeru bi bila prednja rešitev utemeljena in logična. Če pa je odpravnina podpora starejšim delavcem, na kar kaže sedanja ureditve, ki izvzema iz kroga upravičencev osebne upokojenke, potem gre tudi direktorju ne glede na motiv odstavitve in če sicer izpolnjuje zanj pogoje. Če pa je odstavitev sankcija za nevestnost in malomarnost ter nezakonito poslovanje, potem bi bilo sprožiti zoper direktorja disciplinski postopek, ki bi se v primeru dokazane krivde moral končati z odpustom, ta pa že načeloma izključuje pravico do odpravnine.

Naslednji in v zadnjem času najbolj pereč problem pa so odstavitve ob spajanju in pripajanju podjetij. Občine v takih primerih pogosto izgubljajo z vida, da s spojitvijo in imenovanjem novega direktorja funkcije prejšnjih direktorjev še ne ugasnejo, ampak da tudi v takih primerih občina mora izdati odstavitveni akt. Nekatere občine so se postavile na stališče, da je odstavitev oz. razrešitev odvečen direktorja

stvar delavskega sveta. Ker je pa po veljavni ureditvi organ za postavitev samo občina, nastajajo o tem prave, ki končajo neugodno predvsem za gospodarske organizacije. Ta seveda ne more izsiliti od občine odstavitvenega akta, sama pa za izdajo ni upravičena. Tako se zgodi, da morajo zaradi nezakonite prakse občin gospodarske organizacije odstavljenemu direktorju obračunati osebni dohodek za ves čas, dokler se občinski organi vendarle ne odločijo in direktorja odstavijo, in še za čas odpovednega roka, ki mu začne teči z vročitvijo odstavitvenega akta. To pa je zneslo v nekaterih primerih že osebni dohodek za eno leto in še več ter še morebitno odpravnino, kar gre vse z družbenimi dajatvami vred v breme gospodarskih organizacij. Ni pa potrebno naglašati, da gospodarske organizacije nerade (ali sploh ne) to škodo regresirajo od občin, do česar bi bile upravičene.

Po predlogu zvezne in republiške ustave bodo postavljali in razreševali direktorje v soglasju s pristojnimi organi družbenopolitičnih skupnosti

delavskega sveta. To je seveda šele predlog, hudo kršitev veljavne ustave in pravnega reda pomeni prehiteno nekatere občine (ali menda celo nekatere), ki je, sklicujoč se na ustavne predloge, ki »bodo tako postali zakon«, z generalnim aktom odstavila vse direktorje in jih postavile za v. d. direktorje. Spremembe, ki naj bi nastale v prihodnjem letu, bi po mnenju te občine nevarno ogrožale proces proizvodnje. Ne glede na to, da pomeni tak generalni sklep poseg v samoupravo pravice kolektivov, se tudi po sprejetju upravnih aktov direktorji ne bodo odstavljali in odstavljali s takimi generalnimi sklepi, ki kršijo pravice kolektivov in prizadejih, temveč povsem drugače in verjetno po postopku, ki bo v posebnih predpisih, izdanih po sprejetju ustave, natančneje določen.

Vsekakor pa v načelu nov predlog ustave, ki razširja samoupravne pravice glede imenovanja in odstavitve direktorjev, zmanjšuje nevarnost sporov, zaradi katerih so bili prizadeti interesi delovnih kolektivov in posameznikov.

VLADO VODOPIVEC

PROFILI DELOVNIH MEST ZA OBLIKOVANJE SODOBNEGA USLUŽBENCA

V uspeh lanske preizkušnje novega uslužbenkega sistema v javni upravi moramo šteti željo večine organov javne uprave v Sloveniji za gospodarjenje po načelih delitve dohodka. Tako je sedaj že vsa javna uprava odvisna od sredstev, ki jih dobi za svoje delo v skladu s svojimi nalogami, vendar in odvisnosti od porasta produktivnosti oziroma osebnih dohodkov v okviru družbeno politične skupnosti. S tem, da predstavniško telo odloča o udeležbi svojih organov javne uprave v skupnih dohodkih skupnosti za obravnavanje vloge, vrste in obsega ter upoštevanjem teže in pogojev njihovega dela, se začnejo doba tehtnejša in jasnejša vrednotenja javne uprave v pogojih samoupravljanja, torej v pogojih, ki tem organom vse bolj jemljejo dosedanje vlogo države. Posledica vsega tega bo nedvomno temeljito spremenjena organizacija javne uprave, kar bo izraženo tako v vsebini kot v metodiki dela, predvsem pa v nadaljnji vlogi javne uprave.

To je torej proces, ki se je začel s spremenjenim načinom financiranja uprave in nagrajevanjem uslužbencev, nadaljuje pa se z vsklajevanjem javne uprave z našim družbenim sistemom. Čeprav ekonomiziramo poslovanje javne uprave, te ne moremo popolnoma primerjati z gospodarsko organizacijo. Vendar je že iz prakse v enoletni poizkusi dobi očitno, da javna uprava ne more biti nekaj povsem drugega, kot so delovne organizacije v komuni ali višji

teritorialni skupnosti, ki tvorijo celovitost enega in istega prizadevanja.

Racionalizacije in reorganizacije v javni upravi kažejo, da so tudi v njej že povsem dozoreli pogoji za prav takšne procese, kot jih doživljamo in pospešujemo v gospodarstvu in drugod. Združevanje posameznih delovnih mest in služb v posameznih organih javne uprave in celo ustanavljanje skupnih služb za več organov javne uprave in nič drugega kot integracija, če se smemo tako izraziti.

Prav tako je z delitvijo dela po vsebini in strokovnosti, ki se uveljavlja v okrajni upravi po reorganizaciji okrajev. Specializacija, ki ima enake posledice v delu javne uprave, kot jo ima specializacija v proizvodnji, saj se povečuje storilnost, kakovost in ažurnost, kar pomeni, da je mogoče z manj uslužbenci opraviti vse naloge, ki jih določa obseg dela take uprave. V bistvu pa gre pri taki organizaciji javne uprave za zametek še nadaljnje delitve dela, kajti s tem, da so iz dosedanjih resorov izločeni vsi upravni referati in združeni v nove upravne organe, ostane dosedanjim oddelkom le analitično strokovno delo, torej delo, ki bi ga lahko opravljale za ljudske odbore zbornice ali kakšne druge ustanove, ki se že doslej ukvarjajo s prav takšnim analitičnim delom.

Preudariti je torej treba, kaj naj v bodoče zajame javna uprava, ki je zdaj že razdeljena

na »čisto« upravo in — lahko bi rekli »pomožno«, torej analitično, ki dela za potrebe ljudskih odborov in njihovih svetov.

K takšni organizaciji dela, ki sprošča javno upravo in njene sposobnosti, že težijo namreč tudi občinske uprave.

Vse te spremembe v organizaciji javne uprave, ki so že uresničene ali se šele uresničujejo, pa terjajo doslednejše vrednotenje njihovega dela in slehernega delovnega mesta v upravi. Sedanje vrednotenje delovnih mest v javni upravi, ki je zasnovano na popisu in analitični oceni delovnih mest, je že v stari organizaciji uprave nakazovalo vrsto pomanjklivosti in delno neobjektivnega vrednotenja ter zahteva korekture. Prilagojevanje analitično ocenjenih delovnih mest v novi organizaciji uprave utemeljenim delovnim mestom pa bo zahtevalo še nadaljnje in še večje korekture. Torej bo potrebno skladno z oblikovanjem sodobne podobe uslužbenca opredeliti tudi zahtevo po njegovem znanju in sposobnosti na posameznem delovnem mestu.

To pa je mogoče le z doslednim študijskim določanjem profilov delovnih mest. Le takšni profili delovnih mest bodo solidna osnova za izobraževanje delavcev za delovna mesta v javni upravi in tudi osnova za boljše merljivost del na delovnem mestu in s tem za doslednejše nagrajevanje.

Še nadaljnja izpopolnitev, ki jo zahteva sodobna javna upra-

Otroški dodatek po 15. letu starosti

D. I. Hrastnik: Hčerka je začela hoditi v šolo šele z osemim letom starosti, ker je bila prej telesno prešibka. Zato pa ni mogla dokončati osemletke pravčasno in je na obveznem osemletnem šolanju še sedaj, ko je prekorčila 15. leto starosti. Ali imam v tem primeru pravico do otroškega dodatka?

ODGOVOR: Po izrecni določbi 16. člena uredbe o otroškem dodatku (Uradni list FLER, št. 36/55 (1/56, 26/56) gre zavarovancu otroški dodatek za otroka, ki je dopolnil 15. leto starosti in se redno šola v osemletki, najdalj do konca koledarskega leta, v katerem je otrok dosegel 15. leto starosti. Okoliščina, da hčerka iz zdravstvenih razlogov še le z osemim letom začela hoditi v šolo, ni odločilna, ker uredba ne predvideva take izjeme. Ko bo hčerka vstopila v uk ali srednjo strokovno šolo boste zopet upravičeni do dodatka, in to do konca leta, v katerem bo dopolnila 15. leto starosti.

Osebna ali invalidska pokojnina

K. F.: Obrež pri Središču ob Dravi: Stan sem 53 let in že dolga nisem v delovnem razmerju. Pred sem bil zaposlen kot zidar in imam 28 let priznane delovne dobe. Ali imam pravico do osebne (starostne) pokojnine ali do invalidske pokojnine in kje naj vložim zahtevek?

ODGOVOR: Do polne osebne pokojnine pridobi pravico zavarovaneц ko dopolni 35 let pokojninske dobe in 55 let starosti. Do neopolne osebne pokojnine pa pridobi pravico zavarovaneц ko dopolni 35 let starosti in če ima najmanj 30 let pokojninske dobe. Če ima manj kot 30 let pokojninske dobe, toda vsaj 25 let ali več, mora poleg starostnega pogoja izpolnjevati še pogoj gostote delovne dobe, to je da ima v zadnjih 5 letih delovne dobe vsako leto 12 mesecev ali skupaj 3 leta in 5 mesecev. Če ima le 15 let ali več pokojninske dobe, pa mora imeti v zadnjih 5 letih delovne dobe vsako leto najmanj 8 mesecev ali skupaj 4 leta in 2 meseca (19. in 20. člen ZPZ).

Ker še niste stari 65 let, ne izpolnjujete pogoja za osebno pokojnino in tega pogoja tudi ne boste dosegli, če se ne boste zaposlili s polnim delovnim časom v zadnjih 5 letih pred 65. letom starosti. Izpolnili pogoj gostote delovne dobe ali pa izpolnili 30 let delovne dobe.

Pravico do invalidske pokojnine po zakonu o invalidskem zavarovanju lahko uveljavite, če je vaše zdravstveno stanje tako, da vas bo invalidska komisija spoznala za delovnega invalida vsaj III. kategorije (nezmogljivega za svoje delo in brez poprejšnje poklicne rehabilitacije). Nezmogljivega za drugo ustrezno delo. Za invalidsko pokojnino pa mora te poleg tega izpolnjevati tudi pogoj, da imate v zadnjih 5 letih pred invalidnostjo (dnem predpisa pred invalidsko komisijo) vsaj 40 mesecev delovne dobe. Ker nam niste sporočili, od kdaj niste več v delovnem razmerju, ne moremo ugotoviti, izpolnjujete ta pogoj. Če izpolnjujete ta pogoj lahko vložite zahtevek za priznanje pravice do invalidske pokojnine pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Mariboru.

Pisмени vlogi priložite zdravniško spravečo.

Disciplinska odgovornost delavca

H. J., RADECE: V tovarni papirnice v Radečah sem zaposlen kot industrijski tehnik že 17 let. Pretekli mesec sem naredil disciplinski prekršek v vinjenem stanju in bil kaznovan s prenehanjem dela. Poročilo o prekršku delovodja za dobo 3 let in odvzemu 10 % osebnih dohodkov za dobo 3 mesecev. Nato sem se zdravil zoper alkoholizem in živce 4 tedne v bolnici v Vojniku. Ko sem prišel na delo, so me dali v pisarno, na drugo delovno mesto, zmanjšali število točk odprave premije, odpravo nadur, in sem prikrajšan na prejemkih za polovico. Ali je tak postopek pravilen in zakonit? Ali je res potrebna taka huda kazen?

ODGOVOR: Vsak delavec v gospodarski organizaciji je disciplinski odgovoren, če prekrši delovno disciplino, pa naj to stori naklepno ali iz malomarnosti. Vinjenost pri tem ni nobena olajševalna okoliščina, saj sama vinjenost pomeni po členu 23 ZDR hujsko kršitev delovne discipline. Ker pa ste v takem stanju povzročili v gospodarski organizaciji vrhu vsega še pretep, je vaš disciplinski prestop še toliko hujski, ker je izjavitelj nereda ali pretepa tudi hujska kršitev delovne discipline.

Primerenost kazni določa disciplinska komisija v vašem podjetju, upoštevajoč pri tem vse olajšave in olajševalne okoliščine, predvsem pa težo kršitev delovne discipline, stopnjo odgovornosti in njene posledice, storjeno škodo ter prejšnje delo in vedenje delavca. Zoper prvostopenjsko disciplinsko odločbo pa ste imeli možnost pritožbe na občinsko disciplinsko sodišče.

Vendar pa glede na vaše navedbe menimo, da disciplinska komisija v podjetju delavca ne more kaznovati za kršitev delovne discipline z dvolno kaznijo, z odstavitvijo s položaja izmenskega delovodja za dobo 3 let in z 10 % odvzemu osebnega dohodka za dobo 3 mesecev. Disciplinsko sodišče izreče primerno kazen tako, da določi za kršitev discipline eno izmed kazni, določenih v členu 254 zakona o delovnih razmerjih, pri tem pa težja kazen izključuje mitejšo vrsto kazni. V konkretnem primeru pa vas odstavitev s položaja še itak priznava na osebnem dohodku in je zato druga kazen nesmiselna in nezakonita.

Drugo vprašanje pa je, ali vam lahko disciplinska komisija sploh izreče kazen odstavitve s položaja izmenskega delovodja, kajti kazen odstavitve s položaja se izreka le delavcem na vodilnih delovnih mestih, ta mesta pa so te lista, ki se izpolnjujejo z razpisom in ki so zato v pravih oziroma pravilnik o delovnih razmerjih določena.

STANOVANJSKA SKUPNOST, KI JE ZADELA V ČRNO

veliko pomeni, če stanovanjci sami ne skrbijo za red in snago skupnih prostorov. Četudi plačajo servisu po 150 dinarjev na uro (družina pa 110 in 120), so veliko na boljšem, kot če bi plačevali hišnika. Ni jim namreč treba plačevati družbenih dajatev, ki znašajo 150 % na urni zaslužek hišnika, tako se jim stroški zmanjšajo približno za polovico. Za »revnejše« hišne svete (kerite za hišne svete v starih, popravljjenih stavbah) pa vsak prihrani dinar pomeni za spoznanje večjo možnost, da bodo lažje plačevali nova, manjša poravnala.

Morda boste vprašali, ali so gospodinske pomočnice iz servisa zadovoljne s hišnimi opravili, ki nekako ne sodijo k njihovu poklicu. Po pravici rečeno — niso. Raje bi ostale pri družinah, kjer dobe vsaj malico zastoj, če že ne tudi kosila ali večerje. Gmotno pa so na boljšem, ker zaslužijo na uro po sto dinarjev (!), medtem ko znaša urni zaslužek v gospodinjstvu samo 72 do 80 dinarjev. Z opravljanjem hišniških del pa se bo povečal celotni dohodek tega servisa. Tega ne kaže omalovaževati, ker so omenjeni zaslužki samo akontacije na osebne dohodke, ki jih dokončno obračunajo ob koncu leta, kakor v gospodarskih organizacijah, in jim tudi izplačajo razliko med akontacijami in realizacijo čistega dohodka. Letos je znašala skupno za enomesečni zaslužek. Vredno omembe!

Sicer pa hišniško pomoč šele uvajajo. Čez čas bo ta servis ločen v več enot in ena izmed teh bo opravljala hišniška dela. Dekleta bodo že ob zaposlitvi v servisu vedela, kaj bo njihovo primarno delo. Če jim ne bo všeč, ga pač ne bodo sprejela. Razen te enote in seveda že vpeljane gospodinske pomoči pa namerava vodstvo stanovanjske skupnosti organizirati še enote, ki bodo pomagale družinam pri delu zunaj stanovanj. Kakor veste, zasebni žagarji in sekači drv včasih tako zasolijo račun, da osupneš nad njim. Toda drva morajo biti sežagana in sesekana, in če tega sam ne utegneš napraviti, moraš plačati tuje delavce, ki ponekod pošteno izkoriščajo »konjunkturi položaj«. Zavedajo se, da jih je malo. Razen tega, koliko delavcev se še poklicno ukvarja s čiščenjem oken? Tudi v tem bo družinam pomagala stanovanjska skupnost. In morda še v čem, kajti zdi se jim boljše, da servisno dejavnost tako usmerjajo, kakor pa v organizacijo majhnih obrtnih delavnic, ki zaradi primitivne in malenkostne proizvodnje ne bi mogle opravljati kakovostnih in cenjenih storitev, kar bi soseska zahtevala od njih.

M. K.

Motiv iz ljubljanskega trga

LETO DNI EKONOMSKIH ENOT V GRADBENEM PODJETJU »KONSTRUKTOR« MARIBOR

NAJTEŽJE: NOTRANJA INTEGRACIJA

Mariborsko splošno gradbeno podjetje KONSTRUKTOR je ena redkih gradbenih gospodarskih organizacij v državi, ki je dosledno uveljavila decentralizacijo sredstev in odločanja. Osrednji delavski svet si je namreč pridržal le načelne pristojnosti v zvezi z delom in razvojno politiko podjetja ter pravico razpolaganja s sredstvi sklada skupne porabe. Z vsem drugim pa upravlja in odloča ekonomske enote, ki po obračunskih enotah, katere vključujejo, oblikujejo in razdeljujejo dohodek.

Ne bi podrobneje opisoval tehniko oziroma način decentralizacije v »Konstrukturu«, ker so neprimerno bolj zanimivi rezultati, do katerih so prišli po enoletnem delovanju in uveljavljanju ekonomskih enot. Zadoštuje naj samo to, da so podrobno določili odnose med obračunskimi enotami znotraj ekonomskih enot, odnose med ekonomskimi enotami ter odnose med ekonomskimi enotami in podjetjem kot celoto. Z novim statutom, ki ga že pripravljajo, pa nameravajo te odnose še bolj opredeliti. Glede na organizacijsko zasnovo podjetja pa so pripravili tak sistem oblikovanja in delitve čistega dohodka ter osebnih dohodkov, da dohodek ugotavljajo po obračunskih enotah (gradbišče, specializirane dejavnosti itd.), razdeljujejo pa ga po ekonomskih enotah (EE gradbenih del, EE minzarstvo itd.), ki prispevajo del sredstev tudi za skupne potrebe podjetja. Glede na to je s pravnikom o razdeljevanju osebnih dohodkov določeno, da sta

nekako dve tretjini zaslužka posameznika odvisni od rezultatov dela na njegovem delovnem mestu in od uspeha obračunske enote, v kateri dela, ostali del zaslužka pa od uspeha ekonomske enote ter poslovnega uspeha podjetja kot celote.

Predsednik sindikalne podružnice v »Konstrukturu« tovariš Miloš Kramberger pravi, da je prav omenjeni način oblikovanja in razdeljevanja sredstev sprožil razpravo o notranji integraciji. Razvnela se je namreč vrsta razprav o ekonomskih in drugih odnosih med obračunskimi in ekonomskimi enotami. Temeljito so se pogovorili predvsem o stroških, ki bremenijo posamezne enote, o prispevkih za skupne potrebe podjetja ter o boljši organizaciji dela v lastni enoti ter v drugih enotah, da bi bil uspeh enote čim večji, ker je zdaj pač odvisen od njih samih in od pripravevnosti in dela vseh drugih. Decentralizacija upravljanja in odločanja je torej pripeljala do tega, da se je podjetje notranje utrdilo. Ker

so proizvodne enote same ugotovile dejanske zmogljivosti, s katerimi razpolagajo, pa ekonomska enota skupnih služb prvič zares lahko skrbi za večjo kontinuiteto dela. Prišli so torej v položaj, ko podjetje brez večjega tveganja lahko prevzema večja in dolgoročnejša naročila. To pa spet omogoča solidno pripravo dela ter v zvezi s tem skrajšanje rokov in pocenitev gradenj. Tako notranja integracija seveda ni lahka; je pa pogoj vsakega sodelovanja z drugimi podjetji.

Predsednik upravnega odbora tovariš Franc Tomažič je nekoliko drugače osvetlil delovanje ekonomskih enot v njihovem podjetju. Sodi namreč, da je decentralizacija predvsem vzbudila čut pripadnosti k podjetju, saj so si enote medsebojno pomagale z delavci, s strokovnjaki in materialom, kadar je bilo pač potrebno. Namen in cilj te pomoči pa je bil samo eden: da ne bi vse enote trpele škode, če bi ena izmed njih zaslula v težave.

Kakšni pa so rezultati enoletnega delovanja in uveljavljanja ekonomskih enot v »Konstrukturu«? V primerjavi z letom 1961 so lani za 10 % povečali obseg del s 5 % manjšim številom zaposlenih. Zavoljo 12 odstotnega znižanja cen so sicer dosegli nekaj nižjo realizacijo

kot leta 1961, toda ENAKE sklade. Po teh podatkih sodeč bi lahko rekli, da njihov uspeh ni kdo ve kako pomemben. Toda ni tako. Omenjeni podatki poslovanja v preteklem letu kažejo na velik porast produktivnosti. Večji obseg del kaže na to, da so imeli dovolj dela skozi vse leto. Naročila pa so med drugim dobili tudi zato, ker so bili cenejši kot druga gradbena podjetja in ker so nudili kratek rok gradnje. Stanovanja na primer zgradijo v šestih do osmih mesecih, se pravi v polovico krajšem roku, kot je zdaj pri nas običajno.

ENAKI skladi kot leta 1961 torej pomenijo uspeh, če upoštevamo rezultate slovenskega in jugoslovanskega gradbeništva v preteklem letu, ki so bili slabši, ker podjetja niso izkoriščala vseh zmogljivosti. »Konstruktor« pa je delal skozi celo leto. Vendar ne gre samo za to: »Konstruktor« si je že zagotovil naročila za vse letošnje proste zmogljivosti. Dobro polovico zmogljivosti je namenil za gradnjo stanovanj za tržišče, pri kateri nastopa kot projektant, investitor in izvajalec hkrati. Ze pri tem pa tudi pri drugem delu pa se nudi njegovim ekonomskim enotam vrsto možnosti za izboljšanje in pocenitev dela, za boljši gospodarski rezultat.

M. GOVEKAR

VIKTOR ŠIREC

MIRNO TEKO KALNE REKE

NAMESTO NOVOLETNEGA VOŠČILA JE ING. JANEZ JERMAN, SAMOSTOJNI RAZISKOVALEC IN VIŠJI ZNANSTVENI SODELAVEC, DOBIL URADNO SPOROČILO, DA GA INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO ODPUŠČA IN DA NAJ SI ČIMPREJ POIŠČE DRUGO SLUŽBO. NEPRIJETNA VEST — ZA ING. JERMANA IN ZA LESNO INDUSTRIJO, KI JE Z NJIM IZGUBILA ZADNJEGA REDNEGA ZNANSTVENEGA DELAVCA V SVOJEM RAZISKOVALNEM ODSEKU.

Ne zamerite, da pričujem članek o znanstveno raziskovalnem delu v lesni industriji z ing. Jermanom. Imam razloge za to. Njegova zgodba in moja poizvedovanja o odpuščenju miniaturno zrcalita razmere na paralelah znanosti in lesne industrije in razmere v znanstvenih krogih.

»Pri nas nima več dela,« je na kratko opravičil odpuščanje direktor Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije. »Skoraj za milijon dinarjev je že obremenil naš sklad osebnih dohodkov. Čimprej odide, bolje za nas.«

Kratka in jasna izjava, ki ji je sledila samo še bežna pripomba:

»Industrija mu je izrekla nezaupništvo. Zakaj, vam ne bi vedel pojasniti, ker mi tega niso povedali.«

V poslovnem združenju lesne industrije LES oziroma v njegovem tehničnem biroju so konkretni:

»Jerman, je gozdarski inženir. Industrija ga zato ne mara in zahteva kemika. S površinsko obdelavo lesa se lahko ukvarja samo kemik.«

Kako je s temi rečmi, naj razsodijo strokovnjaki, toda z logiko sta oba odgovora sprta. Ali pa je vse drugo v zvezi z ing. Jermanom nelogično?

Ta inženir se je na družbene stroške okoli tri leta specializiral v Franciji, Nemčiji, na Danskem in še v dveh ali treh državah za površinsko obdelavo lesa. Nekaj se je najbrž že naučil v tujini, če ne, ne bi v naše tovarne uvedel 8 novih proizvodov, ki smo jih dotlej uvažali in dajali zanje, po njegovi sodbi, več milijonov deviznih dinarjev. Razen tega je uvedel več modernjših tehnoloških postopkov za površinsko obdelavo lesa. O tem svojem specialnem področju je napisal pet zlatih knjig in okoli 150 razprav in člankov. Mislim, da vsega tega pisanja recenzenti in založniki vendarle ne bi dovolili publicirati, če bi bilo zanič. Saj znanost ne more imeti svojih založniških načel?

Navsezadnje pa ima ing. Jerman naziv višji znanstveni delavec, ki se ga najbrž ne pridobi s šarlatanstvom... Toda zakaj ni imel v inštitutu več dela?

MEGALOMANSTVO

»Slovenska industrija ga je prerasla,« so zatrjevali v poslovnem združenju. »Tovarniški strokovnjaki več vedo kot on.«

Mogoče je res. Toda ravno dan poprej so v nekem izvoznem podjetju sklenili zavrniti vsi pošiljko omar, ki je bila namenjena za izvoz, zaradi slabe površinske obdelave. Težko so se odločili za ta korak, toda boljše takšna zamera, kakor če bi pohištvo odšlo samo na kratko potovanje po inozemstvu in se potem vrnilo, ker ga kupec ne bi sprejel. S prvo pošiljko istega podjetja se je namreč to zgodilo...

Nasploh je veliko reklamacij iz inozemstva zaradi nesolidne izdelave lesnih izdelkov. Bonifikacije, na katere

morajo izvozniki pristati, da robo prodajo, gredo v težke milijone. Res ni mogoče verjeti, da bi specialist za površinsko obdelavo lesa, ki ima na inštitutu tudi vso potrebno aparaturo za preskušanje trdnosti lakov, ne mogel več nikomur koristiti, pa četudi ne naroča vse tuje strokovne literature, ki bi jo pravzaprav moral redno prebirati, če bi hotel biti na tekočem z novimi pridobitvami na njegovem delovnem področju. To si lahko privoščijo samo tisti, ki imajo denar, njegov inštitut pa je nenehno v manjših ali večjih finančnih težavah.

ČE BI INDUSTRIJA IZPOLNILA OBLJUBO

Vzroke finančnih težav pa oba tabora, če lahko tako imenujem industrijo in znanstvene delavce (po svetu je namreč to en sam tabor, ki dela z roko v roki za modernizacijo proizvodnje in za večjo konkurenčnost), vsak po svoje razlagata. Industrijska podjetja očitajo inštitutu, da se znanstveniki premalo povezujejo z njimi in da jim njihove raziskave ne koristijo pri delu, ker so ali odmaknjene od prakse ali pa površne in preveč učene — podobne očitke je slišati tudi v drugih industrijskih panogah, kar najbrž že veste — inštitut pa se brani, da operativna samo kritizira, ničesar pa ne predlaga za večjo uporabnost znanstvenih raziskav in za boljše delovne oblike in medsebojne odnose.

Tile očitki se ponavljajo iz leta v leto, kakor da bi oba tabora tekmovala, kdo bo dalj vztrajal. Ne vodijo pa seveda nikamor. Pač, zadeva se je že toliko izboljšala, da predstavniki industrije pregledajo teme, ki jih predlaga inštitut, in priporočijo tiste, ki se jim zde najbolj uporabne in življenjske.

Lani, na primer, je lesna sekcija republiške industrijske zbornice izmed 50 tem, ki jih je predlagal inštitut, odobrila 6. Sklad Borisa Kidriča je pristal na sofinanciranje, če polovico prispeva industrija. Toda, glejte, še do zdaj inštitut ni dobil od podjetij obljubljenih šestih milijonov...

— MALCE DEPLASIRANA ZAITEVA

Ni čudno, če začne v znanstvenih raziskovalnih institucijah primanjkovati dela in denarja.

Resda imajo znanstveniki možnost in celo ukazano jim je, naj hodijo po podjetjih in si sami najdejo delo. In nekateri tudi hodijo. Toda, kakorkoli je to koristno, se marsikomu, ki nima aktivizatorske žilice — priznajte, da ta res ni neobhodno potrebna za znanstveno delo — upirajo takšna potovanja?

ENI DOL, DRUGI GOR

Lesna industrija si najbrž ne dela skrbi, kako je z znanstvenim delom zanjo, ker misli predvsem na danes. Rekonstrukcije, tehnološke težave, pro-

izvodna organizacija, vse to so problemi, ki jih tarejo. Če bi jim inštitut pomagal pri tem, bi najbrž njegov lesni odsek ne bil sedaj popolnoma na tleh.

»Za takšne naloge, ki jih je treba na hitro opraviti, bi morali imeti veliko sodelavcev in ustrezno opremo,« se opravičuje vodstvo inštituta.

Skupna vrednost raziskovalne opreme bojdja znaša okoli sedem milijonov dinarjev in je po vrednosti sredstev marsikatera obrtna delavnica glede tega na boljšem. Toda, kako naj bi kupili opremo, če velikokrat še za osebne dohodke težko spravijo denar skupaj? Kar se povečanega štaba sodelavcev tiče, pa je pripomba vodstva nerazumljiva. Saj je vendar v zadnjih nekaj letih štirinajst resnih znanstvenih delavcev zapustilo inštitut, večinoma zato, ker ni bilo dela...

Circulus vitiosus, ki ga pa ni rešil inštitut, ampak poslovno združenje lesne industrije s tem, da je organiziralo tehnični biro za pomoč pri vsakdanjih nalogah podjetij. Denar, ki bi se lahko stekal v inštitut, se bo stekal v tehnični biro...

LAHKO BI BILO DRUGAČE

Verjetno bi bila vsa stvar drugačna, če odsek za lesno industrijo ne bi pred dvema letoma izgubil svojega vodje inženirja Žumra, ki ga do zdaj ni nihče zamenjal in je odsek delal tako rekoč brez glave.

Inštitut je prosil tako preko zbornice kot preko društev inženirjev in tehnikov za strokovnjaka, ki bi bil sposoben in pripravljen prevzeti to odgovorno mesto. Vsi so priklimali, da odsek mora dobiti dobro vodstvo in da ga je treba najti.

Same besede pa ne zadoščajo.

Društvo inženirjev in tehnikov Slovenije je na primer na svojem običnem zboru 1960. leta sprejelo sklep, da je treba znanstveno raziskovalnemu delu v gozdarstvu in lesni industriji posvetiti še več pozornosti kot doslej.

Na naslednjem običnem zboru društva odbor ni poročal, kako je bil ta sklep realiziran, pač pa je deklariral, »da je vprašanje znanstveno raziskovalnega dela postalo eno najbolj kritičnih vprašanj v lesni industriji in da se bo v prihodnje poskušalo z ostalimi činiteljmi poiskati možnosti, kako bi prebrodili to krizo.«

KAKOR V POROG PERSPEKTIVNIM NAČRTOM

Toda očitno to nikogar resno ne vznemirja. Ne v inštitutu ne v operativni. Vodstvo inštituta stoično ugotavlja, da so njegovi raziskovalci odšli drugam, ker v delu niso videli perspektiv zaradi vedno manjših naročil in ker so premalo zaslužili v primerjavi s prejemki v proizvodnji, drugi pa spet trdijo, da bi marsikdo ostal in prišel v inštitut, če bi bili notranji odnosi drugačni.

Vsa ta modrovanja pa ne spremenijo dejstva, da naj bi se po perspektivnem petletnem načrtu povečala proizvodnja pohištva za 196%, vezanih in panelnih plošč 119%, vlaknenih in ivernih plošč za 439%, da prispeva lesna industrija v celokupno izvozno bilanco že 40%, medtem ko tovarne pohištva v Sloveniji izvažajo okoli 60% svojih izdelkov in da bo treba glede na povečano proizvodnjo poiskati nova in razširiti stara tržišča na tujem. S solidnimi in ceninimi proizvodi.

Če v kateri panogi, potem je prav v lesni industriji potrebno uvajati nove, modernije tehnološke postopke in iskati druge nove možnosti, da bo industrija dosegla zastavljene cilje in z njo vred naše celotno gospodarstvo. Gozdarstvo in lesna industrija ustvarjata polovico družbenega dohodka in sta potemtakem najpomembnejša ekonomska faktorja.

Ob teh podatkih se zdi brezbrzičnost do znanstvenega dela v lesni industriji le malce preveč lahkomišlena.

Morda bi se stanje izboljšalo, če bi zvezni znanstveni sklad dajal sredstva tudi za raziskave v lesni industriji. Lani je na primer prispeval 120 milijonov za znanstveno delo v gozdarstvu, medtem ko lesni industriji ni namenil ničesar. Pa je ena najbolj zaostalih gospodarskih panog in finančno najslabše stoječih, ker vsa razpoložljiva sredstva sprti vlaga v rekonstrukcijo in modernizacijo proizvodnje.

DRUGA STRAN MEDALJE

Večja družbena pomoč pri financiranju znanstveno raziskovalnega dela pa seveda še ne bi sanirala inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije. Sanirati kaže tudi notranje odnose in poglede industrije na znanstvenike.

Inženir Zumer, ki ga v tujini veliko bolj cenijo kakor doma, čeprav ima najvišji naziv, ki ga lahko pri nas dobi znanstveni delavec — znanstveni svetnik — je zapustil pred dvema letoma vodilno mesto odseka za lesno industrijo zaradi upravičene užaljenosti.

Mednarodna organizacija ga je kot prvega jugoslovanskega lesnega eksperta povabila za 6 mesecev v Iran, kjer naj bi pomagal pri sestavi 20-letnega gospodarskega načrta. Vabilo FAO je za vsako državo in za vsakega znanstvenika velika čast. Toda ne gre samo za čast, preko FAO se krepijo tudi gospodarske zveze in odpirajo nova tržišča za rodne dežele teh ekspertov, ki priporočajo domače stroje, opremo itd. Tujci po navadi tudi upoštevajo njihova priporočila, kajti čisto nekaj drugega je, če resen strokovnjak kaj priporoči, kakor če išče trg komercialist. Nekateri države so pripravljene same poravnati vse stroške v zvezi z bivanjem svojih strokovnjakov v tujini, čeprav jih formalno pošilja tja FAO, prav zaradi ekonomskega računa.

Inženir Zumer, je z veseljem sprejel vabilo, strokovni kolegij in svet inštituta sta se s tem strinjala, pač pa sta ga zavezala, da ostane kot vodja odseka v rednih pismenih stikih z njimi in da po potrebi pride za nekaj dni domov. Za to naj bi izkoristil dopust, ki ga daje FAO vsem ekspertom med bivanjem na tujem. Toda kljub privolitvi kolegija in sveta, da ing. Zumer odide v Iran, je direktor inštituta takoj po tem sklepu izjavil, da bo preprečil odhod, češ da ga inštitut ne more pogrešati.

In je res preprečil. Tudi odločujoči organi so verjeli direktorjevi argumentaciji, zakaj ing. Zumer ni smel v Iran. Toda v inštitutu tudi ni več hotel ostati, čeprav je nepogrešljiv. Zaposlil se je v Industrijskem biroju LRS in zdaj tam izdeluje razne elaborate, ki bi jih lahko delal tudi na prejšnjem delovnem mestu in s tem izboljševal finančno stanje inštituta. Toda z raziskovalnim delom se ne ukvarja več, ker je značaj dela operativen. In to je, kakor pravijo, največja škoda. Kot znanstvenik je odmril, čeprav je v osnovni lesni proizvodnji največ kotiral v državi.

Priznani znanstvenik in strokovnjak za sušenje in lepljenje lesa dr. ing. Cividini je lani zapustil inštitut. Menda ni odšel zaradi sporov z vodstvom, ampak v resnici zavoljo pomanjkanja dela.

Izgubili smo torej tega poizrtvovalnega strokovnjaka. V Italiji, kjer prav gotovo nimajo manjših zahtev, mislim znanstvenih, pa si je po nekaj mesecih pridobil takšen ugled, da so mu zaupali organizacijo velikega lesnoindustrijskega podjetja z vzgojo kadrov vred, ki bodo delali v novi tovarni.

ŠE EN OBET

Kakor nalašč je v teh najbolj brezperspektivnih časih lesnega odseka na inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije Biotehniška fakulteta, sporazumno z oblastvenimi predstavniki, sklenila organizirati poseben oddelek za lesno industrijo.

S tem se povečujejo tudi perspektive inštituta. Morda mu bo uspelo iz vrst novih predavateljev vsaj nekatere pritegniti k raziskovalnemu delu? Razen tega bo vzgajal novi oddelek tudi kadre za znanost. Kolikor bodo pač potrebni, če industrija ne bo pokazala večjega razumevanja za to delo oziroma če Gospodarska zbornica LRS in poslovnost združenje lesne industrije ne bosta sistematično zbirala denarja za raziskave, ki so podjetjem potrebne, četudi se bodo morda šele čez nekaj let lahko okoriščala z njim.

Zdi se tudi umesten predlog, naj bi fakulteta in inštitut sestavila skupni raziskovalni program in skupno vlagala sredstva v opremo bodisi na fakulteti ali na inštitutu. Investicije bi potem res nekaj zalegle in pomenile za znanost.

ZNANSTVENI »FUSARJI«

Zaradi dragih inštitutskih storitev se podjetja večkrat obračajo zasebno, na posamezne znanstvene delavce. (Kolikor so seveda priljubljeni.) Veliko manj jih stanejo, četudi jih dobro plačajo, kakor bi dali zanje v znanstveno raziskovalni inštitut.

Slišala sem, da imajo nekateri toliko »honorarskih« naročil, da jih preprosto odklanjajo. Hkrati, ko je inštitut odpuštil vse lesarje zaradi pomanjkanja dela.

Sicer pa to ni posebnost gozdnollesnega inštituta, ampak že kar domena vseh znanstvenikov.

V GOZDARSTVU JE VEČJI RED

Ne mislim glede »fušanja«, ampak nasploh glede raziskovalnega dela, sodelavcev in sredstev. Gozdno gospodarske organizacije so na primer lani finansirale 27% raziskav, posamezni naročniki pa celo 38%, skupno pa so prispevali blizu 40 milijonov za znanstveno delo. Prav toliko bo predvidoma znašal njihov letošnji prispevek.

Toda verjetno ta razmeroma velika denarna sredstva niso odraz pravilnejšega vrednotenja znanosti v gozdarstvu kakor v lesni industriji, ampak predvsem boljše mobilizacije operativne pri zbiranju sredstev. Toda za to so potrebni ljudje, ki znanosti ne omalovažujejo. V gozdarski stroki pa je takšnih ljudi veliko več kakor med lesarji, ker je pač gozdarstvo bolj oskrbljeno z visokokvalificiranimi delavci kakor lesna industrija. Skupno je menda v gozdarstvu okoli 250 gozdarskih inženirjev, medtem ko je v lesni stroki specializiranih delavcev s fakultetno izobrazbo okoli 25. Komaj desetina. Ali ne bi bilo prav, če bi se lesno predelovalna industrija nad tem resno zamislila?

MARIOLA KOBAL

Na dnevnem redu: statuti

• LENDAVALA:

Takoj ustanovite komisije!

Na seji občinskega ljudskega odbora v Lendavi so med drugim razpravljali tudi o izdelavi statuta v delovnih organizacijah. Tokrat so sprejeli priporočilo kolektivom delovnih organizacij, naj takoj ustanovijo komisije za sestavo statuta. Potrudijo naj se, da bodo sestavljeni za res temeljito, predvsem, da bodo upoštevali specifičnosti vsake posamezne delovne organizacije. Po priporočilu občinskega ljudskega odbora naj bi začeli z obravnavo osnutkov statuta že kar naslednji mesec. J. S.

• ŠKOFJA LOKA:

Dvoje mnenj, vendar drugo sprejemljivejše

Minuli teden je bila v Škofji Loki prva konferenca organov samoupravljanja. Na to konferenco so prišli predstavniki delavskih svetov, upravnih odborov in ekonomskih enot iz delovnih organizacij škofjeloške komune, hkrati pa so bili na konferenci tudi predstavniki, člani komisije za delavsko in družbeno samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu in občinskem komiteju Ljudske mladine Slovenije. Konferenco je sklical občinski sindikalni svet.

Med drugim so na konferenci razpravljali o pripravi statuta delovnih organizacij. Iz razprave je bilo mogoče povzeti, da obstoji v delovnih organizacijah dvoje mnenj o izdelavi statuta. Ponekod menijo, naj bi z izdelavo statuta počakali, dokler ne bo sprejeta ustava. Drugod pa sodijo (tako je menil tudi referent), da s to pomembno nalogo ne velja odlašati, temveč se je veljati čimprej lotiti.

In prevladalo je drugo stališče. Potrebno in nujno je, je bilo rečeno, da čim širši krog proizvajalcev čimprej začne sodelovati pri sestavi statuta. Lahko se primeri, da prvi osnutki ne bodo najboljši in če bodo z delom začeli čimprej, bo še vedno čas popraviti tisto, kar bo mogoče narobe zapisano. S. T.

• HRASTNIK:

Razprava in prvi predlogi

Volivci hrastniške občine so že začeli razpravljati o osnutku občinskega statuta. Dosej so bile razprave na zborih volivcev v Zidanem mostu, Zebniku, Močilnem in na Dolu. Iz prve razprave o predlogu občinskega statuta prinašajo že tudi prve predloge.

Zidamoški volivci so na primer poudarili, naj bi na referendumu obravnavali le najnujnejše zadeve. Menijo tudi, da ni potrebno razpisati referenduma za sprejem statuta, njegovih sprememb in dopolnitev in za sprejetje urbanističnega načrta občine.

V Zebniku in Močilnem se zavzemajo za tisto varianto občinskega statuta, ki predvideva, da bi vsake dve leti izmenjali in dopolnili polovico vsakega zbora.

Zanimiva vprašanja so zastavili volivci na Dolu pri Hrastniku. Osnutek statuta predvideva namreč za obširno področje dela le en svet za prosveto in kulturo. Zakaj tako, pravijo? Mislijo namreč in to so tudi predlagali, da en svet ne bo mogel uspešno opravljati obsežnih nalog. Čeprav tu ni veliko gospodarskih organizacij, vendarle predlagajo, naj bo v statutu tudi poudarjena skrb za predčasno upokojene invalide. Delovne skupnosti naj bi skrbele za njihovo prekvalifikacijo.

Razprava o statutu hrastniške občine seveda še ni zaključena. Prve razprave in prvi predlogi bodo prispevek k njegovi dopolnitvi in dokončnemu izoblikovanju. B.

• RADOVLJICA:

Kaj naj vsebujejo statuti?

Občinski sindikalni svet v Radovljici je pred dnevi organiziral posvetovanje o izdelavi statuta v podjetjih. V dveh referatih in razpravi, ki je sledila, so razčistili nekatera vprašanja splošnega značaja, zlasti pa:

• KAJ NAJ BI ZAJELI STATUTI GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ,

• KAKO BI OBDELALI POSAMEZNA VPRAŠANJA,

• KAJ NAJ BI UREJEVALI S POSEBNIMI PRAVLINIKI.

Sprejeli so nekatera načelna stališča, kot na primer: — da je treba v statutih v glavnem zajeti in obdelati tista vprašanja, ki jih posamezni zakoni ne urejajo oziroma jih samo nakazujejo;

— s posebnimi pravilniki naj bi gospodarske organizacije predpisale delitve čistega in osebnih dohodkov, delovna razmerja in HTV službo;

— vse ostalo glede služb znotraj podjetja, odnos do občine, kakor tudi vloga sindikalne organizacije v podjetju pa naj bi obravnavali v statutih;

— še posebej naj bi obravnavali statuti razvoj in perspektivo podjetij.

Priporočili so gospodarskim organizacijam naj imenujejo za izdelavo statuta posebne komisije. Občinski sindikalni svet bo organiziral posebni seminar za vse tiste, ki bodo sodelovali pri izdelavi osnutkov.

Gospodarske organizacije naj bi takoj začele z izdelavo osnutkov. Vsem sindikalnim podružnicam na svojem področju je plenum priporočil aktivno sodelovanje v vseh pripravah pri izdelavi osnutkov in dokončnem sprejetju statuta. N. B.

• KRANJ:

Statuti v javni razpravi

Minuli teden je bilo zaključeno obsežno delo — izdelava statuta kranjske občine. O osnutku občinskega statuta so razpravljali odborniki na svoji seji in ga dali v javno razpravo občanom.

Na seji je bilo rečeno, da izdelani osnutek nikakor ni dokončen ter da občinska komisija želi in pričakuje, da bo razprava občanov našla še boljše rešitve za posamezna vprašanja, ki jih ne rešajo dosedanja vprašanja. Eno od še ne do konca izoblikovanih stališč je na primer odnos med občino in gospodarskimi organizacijami. Precej razprav je bilo tudi o tem, ali naj občina v interesu skupnosti sama predpisuje razne lokalne dajatve ali pa naj dobi za to ustrezno večino med občani. V tokratnem osnutku statuta se je komisija odločila za drugo, demokratičnejšo rešitev.

S tem ko je občinski ljudski odbor odobril izdelani osnutek in ko je le-ta prešel v javno razpravo, pa zaključni rok razprave še ni določen. Odborniki so namreč pooblastili komisijo za izdelavo statuta, naj spremlja razpravo in ko bo le-ta menila, da je razprava dosegla svoj namen, naj svoje mnenje sporoči ljudskemu odboru. M.

V obnovljeni bife »Jadrana« na Miklošičevi cesti v Ljubljani je vgradilo Splošno ključavničarsko podjetje iz Kozelske ulice 23 v Ljubljani sodobne kočilne mize. Vse bi bilo s tem urejeno, saj nove strežne mize na okolišnje res lepo. Toda na zunanji strani točilnih miz se skriva nezavzeta električna napeljava, ki bi bila že skorajda usodna za dva otroka, ki sta nevede prišla za električno napeljavo. Vodstvo podjetja »Jadrana« stalno opozarja ključavničarsko podjetje, naj vendar popravi in zavaruje nevarno mesto, toda do danes je ostalo še vse po starem. Primer terja inšpekcijski ukrep.

• LJUBLJANA:

Štiri milijarde deviznih dinarjev za sadje in zelenjavo

Kolektiv podjetja Slovenija sadje je minulo soboto praznoval 15-letnico obstoja. Na slavnostni seji delavskega sveta so bili nanizani zanimivi podatki. Kolektiv, ki je štel ob svoji ustanovitvi le 15, sedaj pa 160 ljudi, je v teh letih izvozil na tuja tržišča 152.000 ton sadja in zelenjave — predvsem iz Slovenije — in za to je dobila naša družbena skupnost nad 4 milijarde deviznih dinarjev.

Seveda so ob teh razveseljivih podatkih nanizali tudi nekatere nevesočnosti. Domači proizvajalci terjajo za blago dosti večkrat tolikšne cene, da bi moral kolektiv Slovenija sadje precej primakniti k prodajni ceni, če bi hotel blago vnovčiti na tujih tržiščih. Tega pa seveda ni mogoče storiti in zato marsikdaj izvoz tudi zaostaja. P.

• »INLES«:

Za 21 % večjo proizvodnjo v 1963. letu

Centralni delavski svet Kombinata lesne industrije »INLES« Ribnica na Dolenjskem, je na zadnji seji pregledal uresničevanje nalog v minulim letu, zlasti pa od nastanka kombinata, to je po združitvi šestih lesno predelovalnih podjetij na območju ribniške in kočevske občine. Pregled o uresničenih nalogah opozarja, da so bili doseženi zadovoljivi uspehi in jih je mogoče pripisati združitvi, ki je v mnogih primerih prispevala k boljši organizaciji dela in enotnemu nastopanju na domačem in tujem trgu do sedaj zelo razdrobljenih lesno predelovalnih

podjetij v omenjenem predelu ljubljanskega okraja.

Iz razprave o proizvodnih nalogah za letošnje leto je mogoče razbrati, naj bi proizvodnja porasla za okoli 21 % v primerjavi s proizvodnjo v lanskem letu. Ustavili naj bi 2 milijardi 900 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Člani delavskega sveta so se odločili za tako povečanje, ker so menili, da so dani za to vsi pogoji in sicer z nekaterimi reorganizacijskimi in tehnološkimi ukrepi, z rastjo delovne storilnosti in vplivom že vloženih investicijskih sredstev, ki so bila porabljena za moderniziranje in izboljšave posameznih obratov, zlasti na obratu LIP Ribnica. Nedvomno pa bodo znatno prispevala k temu sredstva za rekonstrukcijo. D. V.

Lani so se krepko uveljavili na inozemskem tržišču, saj so izvažali traktorske karterje v DDR, nekatere druge odlitke avtomobilskih delov pa tudi v druge države. Rekonstrukcija livarne je močno povečala livarsko proizvodnjo, zato bodo v letošnjem letu morali pričeti z rekonstrukcijo strojnega oddelka, ker jim bo sicer ta postal ozko grlo. Kolektiv prav zato računa na pomoč družbe v investicijskih sredstvih.

POSLOVNA ENOTA RUDNIKOV SVINCA IN TOPILNICE MEŽICA:

Lanskoletni plan ni bil izpolnjen

Rudarji Poslovne enote Litija Rudnikov svinca in Topilnice Mežica so lani proizvedli 1019 ton svinčene koncentrate in 5 ton cinkovega koncentrata; predelali so 22.913 ton svinčeve in cinkove rude, čeprav so predvidevali, da bodo predelali 30 tisoč ton svinčeve in cinkove rude. V začetku lanskega leta so namreč prenehali s predelovanjem halde, ker se to ni izplačalo. Zaradi tega pa tudi niso dosegli predvidenega plana.

Za letošnje imajo litijski rudarji v načrtu proizvodnjo 30 tisoč ton rude, iz katere bodo predvidoma pridobili 1310 ton svinčevega koncentrata in 2840 ton baritnega koncentrata.

• BELA KRAJINA:

Združena kolektiva — milijarderja

Združitve Tovarne trikotaže BETI v Metliki s sorodnim podjetjem BELOKRAJNKA v Črnomlju bo omogočila, da bosta združena kolektiva v prihodnje dosegala boljše uspehe. Porok za to so že doseženi uspehi. V obratu Črnomelj bodo izdelovali volnene izdelke in volneno trikotažo, v tovarni v Metliki pa predvsem svileno trikotažo in ostale izdelke. Kljub nekaterim objektivnim težavam so le uspešni, da bo vrednost letošnje proizvodnje znašala precej milijard dinarjev. To je vsekakor lep uspeh za ta mlad delovni kolektiv. Vzporedno z ukrepi za povečanje proizvodnje si delovni kolektiv prizadeva čimbolj poceniti izdelke. Letos so kupili stroje za izdelavo čipk, ki jih potrebujejo pri svileni trikotaži. Te so do sedaj uvažali. S tem bodo prihranili skupnosti več milijonov dinarjev letno. D. V.

• BELT:

Belokranjski milijarder

Kolektiv Belta iz Črnomlja je lani uresničil dolgoletni sen in postal belokranjski milijarder. Konec novembra je proizvodnja dosegla po bruto proizvodu 1 milijardo 120 milijonov dinarjev, realizacija pa je v sredi decembra že dosegla 960 milijonov dinarjev.

V letu 1959 so Beltovi livarji, takrat je kolektiv štel 365 ljudi, ustvarili 412 milijonov dinarjev vrednosti, lani pa so povečali število zaposlenih v primerjavi z letom 1959 za 18 odst. in ustvarili za 269 odst. več. Ti podatki kažejo, da so proizvodnjo povečevali, hkrati pa niso pozabljali na storilnost, na stroške in na dohodek.

Lani so se krepko uveljavili na inozemskem tržišču, saj so izvažali traktorske karterje v DDR, nekatere druge odlitke avtomobilskih delov pa tudi v druge države. Rekonstrukcija livarne je močno povečala livarsko proizvodnjo, zato bodo v letošnjem letu morali pričeti z rekonstrukcijo strojnega oddelka, ker jim bo sicer ta postal ozko grlo. Kolektiv prav zato računa na pomoč družbe v investicijskih sredstvih.

Počitnice so pred durni in zimskega vesolja letos ne bo manjkalo. Toda za sankanje naj si mladina izbere bolj primerna mesta, kot so nevarna cestnišča.

7 dni
v sindikatih

• PTUJ: Na razširjeni plenarni seji občinskega sindikalnega sveta Ptuj so sklenili, da bodo priredili posvetovalne konference posrednih sindikatov. Člani sindikata, n. pr. zaposleni v trgovini, ne poznajo toliko problemov v obrti ali zdravstvu, kot jih poznajo v svoji dejavnosti. Te konference naj bi bile še pred običnimi zbori podružnic in pred letno skupščino občinskega sindikalnega sveta Ptuj.

Na njih naj bi osvetlili probleme v delitvi dohodka, v delavskem samoupravljanju, v odnosih, ki vladajo med vodilnimi organi in neposrednimi proizvajalci ter probleme, ki se in se bodo pojavljali v zvezi z uresničevanjem novih predpisov v socialnem zavarovanju.

Predsedstvo je imenovalo članke za delovna predstava konferenca, na posvetovalnja pa bodo povabljeni tudi direktorji delovnih organizacij, predstavniki samoupravnih organov in oblastvenih forumov. Z. A.

• KOPER: Občinski sindikalni svet Koper je skupaj z občinskim komitejem Zveze komunistov ter predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij pred kratkim analiziral probleme v zvezi z delavskim samoupravljanjem ter notranjo delitvijo dohodka. Osnovna ugotovitev je bila, da je samoupravljanje doseglo v zadnjem času precejšen korak v smeri natančnejše decentralizacije, odločanja o bistvenih problemih in da je bil dosežen tudi določen napredek v pogledu razvijanja notranje delitve dohodka po delu. Vendar pa so hkrati tudi opozorili, da so bile subjektivne sile v kolektivih zadnji čas vse premoale angažirane pri teh vprašanjih.

Zato, ker so marsikje prepuščili pripravljanje novih pravilnikov upravnemu vodstvu in se samoupravni organi niso poglabljali v bistvo problema, je sedaj vrsta podjetij brez pravilnikov. Slednje je tu in tam opazno tudi medsebojno posnemanje posameznih podjetij v višini delitve osebnih dohodkov. Po vsem tem lahko govorimo o nagrajevanju po opravljenem delu samo za nekaj podjetij v občini. L. K.

• SLOVENSKE KONJICE: Na seji plenuma občinskega sindikalnega sveta so sklenili, naj bi se sedanji sindikalni odbori v ekonomskih enotah nekaterih večjih podjetij osamosvojili in preimenovali v »sindikalne podružnice«. Kot skupen organ vseh podružnic pa bi v teh podjetjih obstajal še sindikalni odbor. Po sedanjih predlogih naj bi sindikalne odbore imeli v podjetjih KONUS, LIP, Kmetijska zadruga in tovarna kovanega orožja v Zrečah. Sindikalni odbori ter celotne organizacije bodo v takih pogojih dobile vsakega koristo osnovo za delo in seveda hkrati tudi večje odgovornosti. V. L.

IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV

Gradisov vestnik

Pred potrditvijo statuta podjetja

V sedanjem času je v polnem razmahu akcija za formiranje novih statuta podjetij. Predlog osnutka nove ustave je dal primeren poudarek tej notranji zakonodaji, katere posledica bi morala biti urejenost notranjih razmerij v kolektivih, kar je tudi poglavitni smisel teh predpisov. Z namenom, da bi tudi v našem kolektivu uresničili ta tako pomemben smoter, smo že pred več meseci pristopili k načelnemu reševanju obstoječih problemov. To smo storili v želji, da bi rešitve v čim večji meri predstavljale dejanski odraz zahtev naše dosedanje življenjske prakse, hkrati pa predstavljale, utemeljene programske osnove za bodoče delo. Usklajenost naših interesov znotraj kolektiva ter istočasno oblikovanje pravičnih in ustreznih odnosov do družbene skupnosti (kar izvira, prvo iz notra-

nje problematike, drugo pa iz naših osnovnih obveznosti do družbene skupnosti), je bila naloga, ki je ni mogoče enostavno rešiti. Raznoterost možnosti rešitev posameznih ključnih vprašanj pa je po svoji pravi precej doprinesla k temu, da so posamezne določbe predloga statuta doživle preostoro kritiko. Vendar pa smo ne glede na to med prvimi, ki problematiko notranjih odnosov rešujemo v luči nove ustave.

Komisija, ki jo je za izdelavo statuta imenoval delavski svet podjetja, je imela po izvršeni razpravi v kolektivu svojo zadnjo sejo, na kateri je analizirala pripombe in spreminjavalne predloge kolektivov organizacijskih enot. Že prva bežna analiza celotnega zbranega gradiva je pokazala spet raznolikost mišljenj, kar je sicer pravilno, saj je iz tega razvidno mišljenje kolektiva, vendar pa se moramo zavedati, da potem, ko bo statut potrjen, ne smemo in ne moremo delati mimo njega, ampak se bomo morali držati naše »ustave« in jo uresničiti v vsakdanji življenjski praksi.

ZA EKSPOZITURE ČAS SE NI DOZOREL

Ker je bilo največje pripomb prav na predlog, da se v organizacijski shemi podjetja predvidi oblika ekspoziturne, katere naj bi zagotovila v organizaciji manjše enote kot so sedanja gradbena vodstva, omogočila posameznim vodjem detajlnejši pregled, večjo mobilnost in postavila sistem delavskega samoupravljanja na širšo osnovo, je bila komisija mnenja, da čas za realizacijo tega predloga še ni dovolj zrel in je oblika ekspoziturne iz organizacijske sheme črtala. Nesporno je, da bomo v perspektivi verjetno do takih oblik notranje organizacije prišli. Pri tem ime res ni važno, pomembna pa je funkcija tega organizacijskega principa. Vendar pa je analiza odgovorov na predlog statuta pokazala, da trenutno zato še ni razumevanja, zaradi česar je bilo osvoje no mnenje, naj se organizacijske spremembe in predlogi v tem smislu postopno uvajajo v notranja razmerja ter glede tega ni pozitivno, če perspektiva organizacijske strukture podjetja prehiteva dejansko stanje in potrebe.

POSLOVNE ENOTE IN SAMOUPRAVLJANJE

Precej mnenj kolektiva je obravnavalo tudi vprašanje naziva naših delovnih enot. Čeprav je ta problem povsem formalnega značaja, ga ne kaže zavracati nasploh, ampak je bilo treba najti ustrezno rešitev. Lahko rečemo, da je predlog komisije delavskemu svetu v tem primeru zadosti posrečen, saj naziv »poslovna enota«, pri čemer obdržimo še naslov gradbenih vodstev, gradbišč in obratov, v celoti ustreza in vsebuje vse elemente značaja oziroma funkcije naših enot v organizacijskem okviru podjetja.

V želji, da bi naš statut vsestransko ustrezal delovni praksi in programu notranjega razvoja, je predlog izpopolnjen prav na področju obračunskih enot, kjer so dodane določbe o njihovem položaju in funkciji. Tako smo v glavnem zadeli tudi glede potrebe, da se sistem samoupravljanja postavi na čim širšo osnovo in zagotovi organom upravljanja materialno osnovo, brez katere bi pa celoten sistem samoupravljanja imel povsem formalen značaj. Daljša razprava v komisiji je

• IZOLA:

PRED SPREJEMOM STATUTA

Ze na lanskem občnem zboru sindikalne podružnice smo sprejeli sklep, da moramo čimprej izdelati nov statut. Jasno je namreč bilo, da preveč posplošene določbe v starih pravilih, ki so jim bila predlanskim dodana še začasna pravila o pristojnosti ekonomskih enot in ostalih organov samoupravljanja, ne ustrezajo več.

Pri izdelavi povsem novega osnutka statuta ima devetčlanska komisija, ki jo je imenoval sindikalni odbor, precej dela. Takoj na začetku je bila sploh v dvomih, če naj takoj prične delati ali naj čaka na novo ustavo. Po izidu predosnutka ustave smo priprave pospešili v prepričanju, da lahko na načelih, ki jih predosnutek vsebuje, zgradimo osnovo našega statuta. Kasneje bomo seveda morali statut usklajevati z določili novih zakonov.

Sicer nepopoln osnutek statuta je že dan kolektivu v razpravo. Gradivo je izšlo v tovarniškem časopisu in ima sleherni član možnost, da ga prouči in da pripombe. V januarju bomo v ekonomskih enotah še posebej razpravljali, kaj bo treba v osnutku spremeniti, dopolniti oziroma izpustiti.

Osnutek statuta je razdeljen na osem poglavij, in sicer: splošne določbe, temeljna načela, pravice in dolžnosti delavcev, organi kombinata in njihove pristojnosti (Delavski svet, upravni odbor, zbor ekonomske enote, glavni direktor, kolegij), osnove pravilnikov, pristojnosti komisij delavskega sveta in komisij ekonomskih enot ter organizacija kombinata (organizacijska shema, določitev funkcij v proizvodnem procesu in službah) in končno ostale določbe.

V komisiji je bila zlasti živahna razprava o tem, ali naj bodo skladi centralizirani ali decentralizirani. Menijo, da bi bilo pametneje ostati pri dosedanjih decentraliziranih skladih, češ da je treba

dati ekonomskim enotam solidno materialno osnovo, ker bo na ta način neposredni proizvajalec v ekonomski enoti imel večji interes, pa tudi osnovo za gospodarjenje. Večina članov komisije pa je zagovarjala nasprotno stališče, ki je bilo vneseno v osnutek. Za centralizacijo skladov so se zavzemali s trditvijo, da nam je najmanj za dve leti naprej znana naša investicijska politika. Zakaj potem zadevo komplicirati, če pa se je kolektiv že odločil o bodočih vlaganjih.

Glede planiranja je v osnutku statuta predvidena dosežanja praksa, po kateri izdela osnutek proizvodnega plana kolegij, ga nato predloži, upravnemu odboru, ta ga po potrebi predela in dostavi predlog vsem zborom ekonomskih enot ter delavskemu svetu. Delavski svet se mora pri sprejemanju dokončnega plana opirati na mnenja navedenih organov. Jasno je, da se v ekonomskih enotah razpravlja o celotnem planu podjetja. V okviru poročev planu podjetja pa ekonomske enote sprejemajo svoj letni plan.

V osnutku statuta je mnogo določil, ki jih prejšnja pravila podjetja niso vsebovala. Naj navedem nekatera:

- prepovedan je vsak postopek, ki je v nasprotju s poslovno moralno, čeprav bi bil v interesu kolektiva;
- sodelovati in kooperirati se mora vselej, kadarkoli je to ekonomično utemeljeno;
- nihče ne sme delovati mimo enotne politike kombinata;
- redni delovni čas traja osem ur ob delavskih, razen ob sobotah v januarju, februarju in marcu, ko traja 6 ur;
- ob zaključku mandatne dobe mora delavski svet sestaviti tudi poročilo, iz katerega bo razvidno, katera določila notranje zakonodaje bi bilo koristno spremeniti, da bi se delo skladneje odvijalo.

Takšnih določil, ki jih narekuje vsakdanje življenje, je v statutu še več. Nedvomno jih bo razprava po ekonomskih enotah še dopolnila.

TOMAŽ PAVLETIČ
Delamaris

Na temo produktivnosti: Kadar je tako hladno kot te dni, je res vprašanje, če kaže po vsej sili nadaljevati z »nujnimi« deli na prostem. Res je, da po nekod poskrbijo vsaj za primitivno ogrevanje. Toda — kaj to pomaga? Delavci se najmanj toliko časa kot delajo tudi grejejo, razen tega pa kaj lahko tudi obolijo. Njihovo delo je torej zelo drago, če seštejemo sedanjí rezultat njihove storilnosti »nízka produktivnost« in poznejše stroške za zdravljenje

• ZAGORJE OB SAVI:

600 milijonov za stanovanja

V Zagorju ob Savi ugotavljajo, da je bilo v razdobju 1955—1961 na voljo za stanovanjsko izgradnjo blizu 600 milijonov din, v tem času je bilo pa zgrajeno 126 enosobnih stanovanj, 206 dvosobnih stanovanj, 72 trosobnih stanovanj, 7 štirisobnih stanovanj in 9 garsonier. Po programu za leto 1962 in na osnovi sklenjene pogodbe bi moralo Gradbeno podjetje Zagorje ob Savi do 31. avgusta 1962 dograditi 32-stanovanjski blok, toda ta še zdaj ni dograjen. Sicer je bilo predvideno, da začne v avgustu 1962 z gradnjo novega 32-stanovanjskega bloka. Ta gradnja se je pa zavlekla iz objektivnih razlogov. Novembra 1962 je bila sklenjena pogodba med stanovanjskim skladom in občinskim ljudskim odborom Zagorje ob Savi o prenosu stolpnice v pristojnost stanovanjskega sklada in to z namenom, da se preuredi stolpnica s sredstvi stanovanjskega sklada v stanovanja.

Po menju stanovanjskega sklada se obetajo stanovanjski izgradnji v prihodnjem letu

boljši časi. Računajo, da bodo imele gospodarske organizacije na voljo več lastnih sredstev, s katerimi bodo lahko močnejše povečale lastno udeležbo pri nakupu stanovanj. Po dosedanjih pokazateljih bo mogoče v prihodnjem letu dograditi dva stanovanjska bloka s po 30 stanovanji in 20 stanovanjskih enot, ki bodo pridobljene v stolpnici. -k-

• VELENJE:

Letos 2,800.000 ton premoga

Rudnik lignita v Velenju je uspel preseči letni plan za 3,2 odstotka. Tako so lani tu nakopali 2,580.000 ton lignita. Uspeh je toliko večji, ker so imeli lani razne težave v proizvodnji in na tržišču. Spomladi so morali zaradi prevelikih zalog zmanjšati proizvodnjo, v jeseni pa so morali zaradi velikega povpraševanja delati tudi ob nedeljah, da so zadostili potrebam trga.

Tudi pri odkopavanju premoga so imeli težave, in sicer v jami-zapad, kjer je zaradi vdora vode delo mnogo težavnejše. Tu niso uspeli doseči pla-

na v celoti. Tako je odpadlo še več proizvodnje na jamo-vzhod.

Letos so velenjski rudarji sestavili še večji proizvodni načrt — nakopali naj bi 2,800.000 ton premoga. Centralni delavski svet je najprej sklenil, da bi povečal proizvodnjo v primeri z lanskim letom za 240.000 ton, vendar je delovni kolektiv ob razpravi o proizvodnem načrtu odločil, da bodo proizvodnjo povečali za 300.000 ton. V. V.

• INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA ZAGORJE:

Rekordna proizvodnja

V industriji gradbenega materiala Zagorje ob Savi so lani dosegli rekordno proizvodnjo. Proizvedli so 55.657 ton žganega kosovnega apna (plan 50.000 t), 18.444 ton hidratiziranega apna (plan 15.000 ton) in 1281 ton odpadnega apna za gnojenje oziroma kalcificiranje zemlje.

Dosežena proizvodnja predstavlja doslej največjo doseženo proizvodnjo v vsem času obstoja zagorske Industrije gradbenega materiala Zagorje ob Savi.

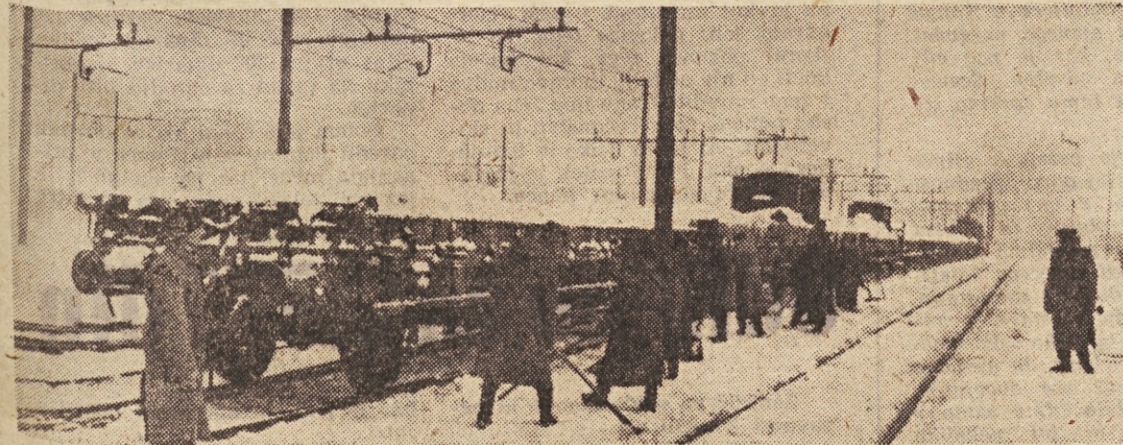
• TGA KIDRIČEVO:

Proizvodni plan: za 9 % več glinice

V delovnem kolektivu TGA Kidričevo v vseh PE in EE te dni razpravljajo o proizvodnem planu za leto 1963. V preteklem letu je delovni kolektiv kljub mnogim težavam, kot so rekonstrukcija obrata glinice, gradnja nove hale elektrolize in predvsem redukcije električne energije, še kar uspešno izvršil svoj proizvodni načrt. Obrat glinice je svoj plan celo presegel, obrat aluminija pa ga ni zaradi omejitve električne energije. Prvotno so računali, da bi lahko letos povečali proizvodnjo v obratu glinice. Vendar zaradi težav, ki nastajajo zaradi rekonstrukcije, ne bo mogoče prevzeti veliko večjih obveznosti.

Iz razprave svetov PE in EE je mogoče sklepati, da bo proizvodnja glinice večja le za 8 do 9 %. Toda tudi za teh nekaj odstotkov bo moral delovni kolektiv precej žrtvovati, kajti ves stolpni proces, ki je bil v preteklem letu delno še v pogonu, letos v celoti odpade. Važno je tudi, da danes ni dovolj samo količina, pač pa predvsem kvaliteta, če hočejo biti uspešni na svetovnem tržišču.

Naloge so precejšnje, zato bo nujno, da pri uresničevanju sodelujejo aktivno vse organizacije in organi delavskega samoupravljanja. Nujno potrebno bo zainteresirati za vse to predvsem člane svetov PE in EE in jim omogočiti, da bodo dovolj poučeni o raznih problemih in da bodo znali te tudi pravilno razlagati vsem ostalim članom kolektiva. Dosedanja praksa je pokazala, da je bilo tega premalo in skrajni čas je, da vsi organi samoupravljanja bolj tesno sodelujejo s svojimi volivci. Čim večja proizvodnja — čim boljše kvaliteta in čim cenejša oziroma čim nižja lastna cena pa naj bo geslo vsakega slehernega člana v delovnem kolektivu TGA Kidričevo. F. M.

Visok snež je resna ovira tudi v železniškem prometu, zamude vlakov pa vnašajo veliko škodo v naše gospodarstvo. Tega se dodobra zavedajo železniška podjetja in so zato pravočasno organizirala delovne ekipe ter vlakovne kompozicije, s katerimi odvažajo sneg in čistijo proge. (Motiv z ljubljanske železniške postaje)

IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV

bila namenjena tudi sistemu upravljanja glede formiranja oziroma načina volitev delavskega sveta podjetja. Sedanji način ter njegov delegatski način je znan. Sindikat pa je predlagal, naj bi vsako poslovno enoto zastopal po en član ne glede na število članov kolektiva enote, preostali dve tretjini članov delavskega sveta pa bi se volili iz vrst članov kolektiva ne glede na pripadnost posameznika, iz katere enote je.

Res je sicer, da bi tako kvaliteta dela delavskega sveta občutno narasla, mnenja se ne bi oblikovala toliko po tem, kaj enoti koristi in kaj ne. Vendar pa bi tako dejansko formalizirali volitve, ker v naših merilih in razmerah res ne moremo zahtevati od članov kolektiva, da bi vsak vsakega poznal.

Predlog je formiran tako, naj ostane sedanjí veljavni sistem. Pri tem pa velja poudariti, naj se člani delavskega sveta podjetja zavedajo članstva v njem v tem smislu, da so člani delavskega sveta, ne pa zastopniki enot in borci za njihove težnje. Sicer se usodne napake niso v sedanjem delu pojavljale, resnično pa je tudi dejstvo,

da imamo enotnost kolektiva in koristi le prevečkrat bolj na jezik kot pa v praksi. Zeleno bi bilo predvsem obratno.

Kolektivi nekaterih organizacijskih, oziroma po novem poslovnih enot, so predlagali, naj bi se članstvo v delavski svet ne vezalo na številčnost kolektiva enote, ampak naj bi bile le zastopane z enakim številom članov. Takega predloga komisija ne more priporočiti delavskemu svetu podjetja, ker zanj ne govori nobena utemeljitev. Težko bi na tej podlagi govorili o upravičenosti zastopstva številnih volivcev, ki zaradi takega načina volitev ne bi imeli možnosti vpliva na delo delavskega sveta podjetja, čeprav je v predlogu statuta predvsem poudarjen značaj in funkcija članov delavskega sveta podjetja, ne pa zastopstva.

ORGANIZACIJA IN VLOGA CENTRALE

Tudi v organizaciji centrale je prišlo na predlogih do pomembnejših sprememb. Tu se je treba zavedati predvsem pomembne vloge tehnične sektorja, njegove organizacije ter zasedbe delovnih mest. Prav zaradi tega, ker je bila doslej

vrsta delovnih mest nezasedena, trpi delo in bi bili uspehi lahko večji, kot so. Po predlogu komisije se ta sektor deli v tri skupine, in sicer operativni del (kjer je predvsem poudarjena funkcija priprave del in tehnične kontrole), katerega delovno področje je koordinacija dela naših obratov in strojne službe ter skupina oddelkov in referatov (plan, statistika, referat za investicijsko izgradnjo itd.).

Prvima dvema deloma tega sektorja načelujeta dva glavna inženirja, ki sta podrejena in odgovorna tehničnemu direktorju, ostali šefi oddelkov, plan itd. pa so neposredno podrejeni tehničnemu direktorju. Vsi kolektivi naših enot so enotnega mnenja o pripravi dela in njeni odgovorni funkciji, vsi pa morajo biti informirani, kako težko je dobiti ustrezne strokovnjake na ta delovna mesta, ker sedanji sistem kadrovske politike postavlja ogromne težave na pot realizacije te zamisli. Glede ostalih služb ni bilo kakšnih bistvenih pripomb, tako da ostane predlog v glavnem v veljavi.

Komisija se je trudila pri svojem delu, da bi zadostila za-

htevam ustavnih določil in postavila tak predlog statuta, ki bi ustrezal predvideni vsebini po predlogu ustave. Pri delu je upoštevala vse utemeljene in ustrezne predloge kolektivov enot, tako da bo statut res odraz potreb vsega kolektiva podjetja. Tudi naši kolektivi po enotah so pripravili obširne razprave o predlogu statuta, tako da smo na tej osnovi v komisiji lahko delali. Omeniti kaže pa še, da so prav vsi kolektivi naših enot poslali obrazložena mnenja o predlogu statuta, razen Kranja, od koder je komisija prejela le kratko vest, da se s predlogom statuta strinjajo in nič več, kar pa je le premalo in kaže na odnos do notranjih problemov, ki ni pravilen.

O predlogu statuta bo sklepal delavski svet podjetja v začetku januarja. Analiza predloga bo na samem zasedanju pokazala, ali njegova določila ustrezajo potrebam prakse. Dobro bi bilo, če bi s statutom dobili predpis, ki bo v osnovah uredil naše notranje probleme. Če pa jo bo še dobro uredil, bo za vse nas to še toliko boljše.

OBVESČAMO

VSE NAŠE CENJENE POTROŠNIKE IN POSLOVNE PRIJATELJE, DA STA SE PO SKLEPIH DELAVSKIH SVETOV OBEH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ S 1. JANUARJEM 1963 ZDRUŽILA

Trgovsko podjetje »TANIN«
MARIBOR, JURČIČEVA ULICA ŠT. 8/II
IN

Veletrgovina »KEMIKALIJA«
MARIBOR, PARTIZANSKA CESTA ŠT. 34

in poslujeta od 1. januarja 1963 pod skupnim imenom

Veletrgovina »Tanin«, Maribor

JURČIČEVA ULICA ŠT. 8/II

Združeno podjetje ima naslednje poslovne enote:

- SKLADIŠČE kemikalij, barve, laki in kemikalije na debelo — EINSPILERJEVA ULICA ŠT. 7
- SKLADIŠČE plinov, tehnični plini na debelo — KOROŠKA CESTA ŠT. 162
- PRODAJALNA 1, kemikalije na malo — VETRINJSKA ULICA ŠT. 26
- PRODAJALNA 2, plastične mase na veliko in malo — VETRINJSKA ULICA ŠT. 26
- PRODAJALNA 3, usnje, vrvarski izdelki in potrebščine na malo, predmeti delovne zaščite tudi na veliko — KOROŠKA CESTA ŠT. 13
- PRODAJALNA 4, usnje, vrvarski izdelki in potrebščine na malo in veliko — PARTIZANSKA CESTA 21
- PRODAJALNA 5, drogerija — TYRŠEVA ULICA ŠT. 1
- PRODAJALNA 6, drogerija — KOROŠKA CESTA ŠT. 11
- PRODAJALNA 7, plastika za gospodinjstvo, TRG REVOLUCIJE 7

Kolektiv združenega podjetja zagotavlja vsem cenjenim potrošnikom in odjemalcem solidno postrežbo in zmerne cene ter jim želi v novem letu 1963 mnogo uspehov!

KMETOVALCI — KLAJCI PRASIČEV

skrben prašičerejec pri klanju prašiča odere in kožo odda najbližji odkupni postaji KOTEKS TOBUSA ali kmetijski zadruzi. ODKUPNA CENA SVINJSKIH KOŽ JE ZVIŠANA

LESNI KOMBINAT LJUBLJANA »L. K. L.«

Obvestilo:

Obveščamo poslovne partnerje, da so se s 1. januarjem 1963 združila v

LESNI KOMBINAT LJUBLJANA »L. K. L.«

naslednja podjetja:

Lesna predelovalna industrija Podpeč, Stavbeno mi-zarstvo Ljubljana — Slomškova. Lesna industrija Pol-hov Gradec, Tesarstvo, Izžanska c. in Zaga Kozanje

Podjetje ima svoj sedež v Langusovi ulici 3, Ljubljana-Vič. Novo podjetje prevzema z dnevom združitve vse obveznosti do dobaviteljev in kupcev.

PRVI SATIRIČNI KABARET

Veliko pričakovanje, ki so ga zaradi obljube Mestnega gledališča ljubljanskega ob začetku sezone, se je pred kratkim končno uresničilo: dobili smo prvi »literarno satirični kabaret«, kakor so imenovali zbirko krajših satiričnih tekstov, uprizorjenih na odru Mestnega gledališča, njegovi ustanovitelji. S tem in ob upoštevanju še nekaterih drugih satiričnih gledaliških del v letošnjih programih naših gledališč, naj bi se torej končal dolgoletni satirični molk in prve rahlo pihljajoče sapice so z bolj ali manj učinkovitimi bodicami prevetrile gledališko občinstvo in vse nas. Več kot prav in koristno je, da smo premagali imaginarno prepreko, ki je vse doslej iz kdo ve kakih vzrokov preprečevala gledalcem v dvoranah smeh, pa tudi trpkost na račun svojih in tujih napak. In tako smo tudi Mestnemu gledališču odkritosrčno hvaležni za njegovo odločitev, prikazati v satiri nekaj posameznih smešno-grenkih resnic in pomanjkljivosti, ki jih nosi s seboj vsaka družba. Pa četudi se nam zdi še tako res, da so nekatere stvari v tem tako imenovanem kabaretu še hudo nebolgljene in neizčiščene.

Ze sam naziv kabaret ne ustreza povsem tistemu, kar smo videli. Ime kabaret vzbuja v človeku predstavo o živahnem, vseskozi dinamičnem in iskričem dogajanju na odru ali v dvorani, o igri, ki s sproščenim ritmom izvaja-

nja enakovredno dopolnjuje satirični tekst. Vsega tega je bilo v Mali žehhti bore malo. Morebiti je za togo izvedbo delno krivo tudi ne povsem primerno okolje oder-dvorana, ker prvotno so predvidevali, da bodo predstave v baru Slon. Ta pa je odklonil gostoljubnost z motivacijo, da lahko kabaret škodi njegovemu ugledu. Ne glede na to pa občutimo pri predstavi precejšnje pomanjkanje domišljije in originalnosti, brez katerih se še tako dobra satira in kabaretna oblika spremeni v torzo.

Sam izbor tekstov je bil pač odvisen od najbrž precej skromne količine tovrstnega blaga, saj posebno Slovenci pri delanju satir nismo kaj prida produktivni. Seveda je zato nastal skupek precej raznovrstnih del tako po kvaliteti kot po dolžini. Večina jih tudi ni bilo napisanih za kabaret in so zato morali pretrpeti bolj ali manj uspešne priredbe. Celovitosti večera to prav gotovo ni koristilo. Posamezne prizore so povezovali songi Janeza Menarta, Franeta Milčinskega, Kajetana Koviča in Igorja Torkarja v interpretaciji Katarine Levstikove in Dareta Ulaga. Ti songi so bili kvalitetni in so izpolnili svojo funkcijo, kar za nekatere tekste ne moremo v celoti trditi.

Posamezna besedila imajo sicer v sebi vsaj nekaj odlomkov, ki s svojo satirično ostrino vzbudijo bolj ali manj sproščen, pa tudi trpek smeh ali nasmeš, kot celota pa vsa ne učinkujejo najbolj satirično. Odlomek iz Obtožene komedije Zike Živulovića Prostor pri oknu dovolj učinkovito, čeprav pre-

dolgovežno govori o degradaciji uslužbenca, ki si na sestanku upa kritizirati direktorja. Žarko Petan si je za svoje satirično razmišljanje o tem, da menda prav vsako človeško delo ne moremo nagrajevati po učinku, izbral pretirano grotesken primer prodajalca krst, ki zastrupi svojo stranko v želji po več-

narta. To je odlomek iz radijskega feljtona, ki je v radiu izzvenel precej boljše, na odru pa si lahko občudoval le strašno togo režijo in docela nepremično Razorožitev (morda zato, da bi učinkovala bolj veličastno?).

Branjevske čenče Igorja Torkarja so sicer res samo najbolj preprosto zafrkljive čenče in se avtor ni potrudil, da bi jim dal kaj več kot dnevno aktualnost. Če odštejemo nekatere ne najbolj duhovite in tudi ne satirično ostre zbadljivke, pa so ustrezale kabaretnemu načinu prikazovanja. Nasprotno pa Marjana Kolarja Revolucij ne bo več skorajda ne sodi v kabaretno satiro, vsaj v taki na pol žalostni, na pol dramatično resni in najmanj satirično smešni izvedbi ne. Ne gre za literarno vrednost, ki ga delce nedvomno ima in tudi lahko tako kot avtor vsi skupaj s prizadetostjo razmišljamo o premajhnem življenjskem minimumu nekega delavca, ki ga sodijo za pretep. Toda ali ni to delavčevo tarnanje, v bistvu za njega nedvomno tragično, preveč enostranska obtožba in pretirano agresiven odpor, in vse kljub temu; da se je avtor nekoliko zavaroval, spominja na uravnilovko. Če se še tako strinjamo z mnenjem o premajhni plači, pa učinkuje delavčeva kritika in bojovitost nekonstruktivno in tako tega problema, ki nedvomno obstaja, ne bo mogel reševati. Morda bi bilo tako razmišljanje nepotrebno ob čistem satiričnem prikazu, ki stvari samo ostro označi, manj pa že tudi nakazuje neke določene rešitve. Kolarjeva Revolucija pa presega meje satire.

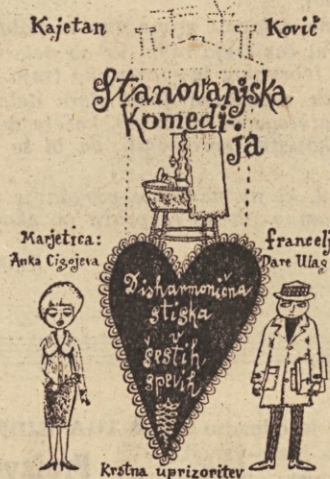
Pri celotni uprizoritvi naj še enkrat omenimo neučinkovito režijo Jožeta Galleta, ki se ni znala prilagoditi zahtevam satire in kabareta in so tako tudi boljši teksti precej izgubili na svoji vrednosti. Učinkovito glasbeno spremljavo in likovno opremo so prispevali Marjan Vodopivec, Melita Vovk in Milan Butina, med igralci pa izstopajo Dare Ulaga, Maks Bajc ter še Judita Hahnova in Tina Leonova.

Nedvomno je Mala žehhta kljub vsemu pogumen korak naprej in občinstvo jo je sprejelo z odobravanjem. Lahko bi omenili še — če že govorimo o pogumu — da pravzaprav ta pogum ne gre na rovaš same vsebine kabareta. Vsi teksti obravnavajo že bolj ali manj znane stvari, ki jih vsak dan slišimo na cesti, pa so tokrat prenesene na oder. Prav to, da vidimo in slišimo samo bodice na zelo splošne družbene pojave, lahko pri bodočih premierah negativno vpliva na zelo zaželen nadaljnji razvoj naše satire. Zato naj bi Mestno gledališče svojemu prvemu pogumu, da se je sploh odločilo za satiro, pridružil še drugega: iskanje in obravnavanje tistih skritih napak in pojavov, ki jih ne vidimo vsak dan, pa

Žika Živulovića Prostor pri oknu
Odlomek iz »Obtožene komedije«
Glas: Maks Bajc
Nekdo: Danila Bečič
Nekdo: Janez Eržen

Prevedel
Miloš Mikeln

jem zaslužku. Ne moremo se ji niti smejati, še manj pa nas prepriča o svojem »pravu«. Kajetan Kovič v Stanovanjski komediji v lepo oblikovani besedi in s prizadevnostjo pripoveduje o stanovanjskem problemu, toda ne glede na še vedno aktualno vprašanje, bi raje gledal in poslušal snov, ki je še nismo tolikokrat — tudi v gledališču — slišali. Medla neprepričljiva je tudi Razorožitev skozi stoletja Janeza Me-

so morda še bolj vredni družbene kritike kot splošno poznani. Prav tako si želimo malo več pravega kabaretnega vzdušja in seveda — čimboljših satiričnih tekstov.

B. LAPAJNE

OCENE KRITIK E INFORMACIJE

PRETIRANA BOJAZEN

OB AMERIŠKEM FILMU
»NUNA«

Prva vest o ameriškem filmu »Nuna« z domačih ekranov: po predstavah v Zagrebu so ga vzeli z repertoarja zaradi njegove preveč katoliške vsebine. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi v Kranju, kjer po prvi predstavi čakajo na odmeve iz Ljubljane. V Ljubljani pa so ga začeli vrteti že pred nekaj dnevi in ga še vedno vrtijo. Dvorana na Viču je polna, vendar pa doslej še ni bilo slišati, da bi zaradi filma kako slovensko dekle zahrepenelo po samostanskem življenju. Nasprotno. Mladina, ki si je film že ogledala, se sprašuje, kaj vendar mislijo mladi ljudje, ko zapuščajo svoje družine ter se odpovedo normalnemu človeškemu življenju in prestopijo v svet verskih dogem, neutemeljene samoopovedi in žrtvovanja

ter cenene plemenitosti brez realnih etičnih norm. O tem je razmišljala tudi junakinja filma ter se polna razdvojenosti in razočaranja vrnila v življenje.

Gledalec bo v filmu zamljal trdne osnove in utemeljenosti verskih dogem za sodobnega človeka. Še teže pa bodo zanj sprejemljive in verjetne po vsem, kar so njihovi zagovorniki počenjali skozi stoletja razvoja ali če se omejimo samo na obdobje minule vojne. Prav zaradi tega je povsem odveč bojazen pred omenjenim delom. Atror je v to zagrizel iz povsem enostranskega aspekta in hkrati idealistično. Povsem enostransko je orišal npr. odnos Belgijcev do Konga. Motivi, ki so vodili belgijske krščanske poslanece in zdravnike v te za-

ostale dežele, so bili morda tudi prosvetljenstvo, vendar pa je bil osnovni cilj kolonialne politike Belgijcev v Kongu izkoriščanje njenega naravnega bogastva, kar je pač cilj kolonializma nasploh. Scenarij pa se je temu spretno izognil.

In kaj je potem v filmu vrednega? Njegova vrednost je predvsem v igri prikupne Audrey Hepburn in Petra Fincha ter v zanimivih naravnih posnetkih vročega kontinenta in vzdušja v samostanu. Prirodnost in enostavnost nune Luke je igralsko tako močna in prepričljiva, da gledalca privlači skozi vse dogajanje, čeprav bi bilo filmu samo v korist, če bi bil nekoliko krajši.

IVICA BOZOVIČAR

Punca hodi v osmi razred ene izmed ljubljanskih osemletek. Tak je, kot vse druge v naši reformirani šoli: polovico tega, no ja, skoraj polovico tega, kar hočejo imeti od nje učitelji, morava midva z ženo narediti. Tako ima žena doslej odlično že v računstvu in slovenščini, jaz pa iz fizike in tehničenega pouka. Pravi užitek je pogledati spričevalo najine punce.

električne žice 195 dinarjev, vmesno stikalo 345 dinarjev, okov za žarnico 130 dinarjev, žarnica 120 dinarjev, vtič 487 dinarjev, polivilna vrvica 300 dinarjev in obrtniku na račun za ogrodje 1000 dinarjev.

Potem sem čakal, da bo obrtnik naredil tisto ogrodje. Punca je priganjala mene, jaz pa obrtnika. In jaz sem tolažil punco, da bo jutri,

Odlično za 7.577 din

Zadnjič pa pride domov in naravnost k meni:

— Oče, lučko!
— Pa kakšno lučko?
— Tehnična je rekla, da moramo narediti lučko.
— Za kriščevo voljo, pa bi vam ja rekla, da naredite reaktivca ali pa vsaj tank, sem godrnjal.
— Dobro, sem slednjič le potlačil jezo, kakšno lučko, iz česa lučko, vsaj to povej. Nekaj vam je

ker je pač obrtnik mene tolažil z jutri.

Na vsem lepem pa je žena potožila, da nikjer ne more najti iste lučke, ki sem ji jo kupil za rojstni dan. Vse sva preiskala, vendar brezuspešno. Zadeva se mi je zdelo nekoliko sumljiva, pa sem poklical punco.

— Mamina lučka?
— V šoli!
— Kako v šoli?
— Tehnična je rekla, da moramo prinesiti lučke, če ne, bo vsak dobil enojko. In da je potem do konca semestra ne bo mogel popraviti.

— Pa ta lučka je bila vendarle kupljena. In kaj ti je tovarišica rekla.

— Pohvalila me je. Rekla je, da je lepo izdelana.
— In potem?
— Dala mi je odlično.

— In kje je zdaj mamina lučka?

— V šoli.

— In kdaj jo boš prinesla domov?

— Ne bom mogla. Učiteljica je rekla, da jih bomo razstavili, potem pa prodali Borcu in da bo denar šel za šolo.

— In jaz naj jo grem spet tja kupit za mamo? Naj dam še enkrat zanj pet jurjev? To je pa že preveč, kar zahtevate od mene ti, tehnična in ta tvoja reformirana šola! Ali sploh veš, koliko stane ta tvoja odlična? Točno 7.577 dinarjev. No, kaj boš rekla?

Punca pa v jok.

SPIK

tehnična vendarle morala povedati.

— Rekla je, naj naredimo lučko.

Na vso srečo sem se spomnil, da sem pred meseci kupil ženi za rojstni dan lučko pri Borcu. Po temeljitnem strokovnem pregledu te lučke sem se napotil v ljubljanske trgovine. Zvečer sem nekoliko pomirjen, čeprav še ne čisto miren, vpisal v gospodinjstvo beležko pod nepredvidene izdatke: 3 metre

Zagreb,
Zagreb...

IN ŠE ENKRAT
ZAGREB 63

Jugoslavlani smo, pravijo, muzikalični. To potrjujejo menda tudi številni zabavno glasbeni festivali, ki jih že ne moremo več prešteti na prste. Kar enajst vsako leto sem jih naštel, če nisem katerega prezrl. Zagrebški vsako leto odpre sezono. Letos so mu uradno rekli — Zagreb 63.

Govore, da je jugoslovanska zabavna glasba na pravi poti, tako da menda ni več daleč čas, ko bodo domače popevke resničen konkurent številnim tujim. Ne vem sicer, če trditve drži. Če obilje res rodi kvaliteto, potem bo to že držalo.

Preko 350 skladb je bilo poslanih na zagrebški festival. Izbrati jih 30, je odgovorna naloga, 350 pa visoka številka. In če tej pridamo še eno, namreč tisto, ki pove, da je zagrebški festival trajal celih pet dni, potem smo si menda edini, da so v Zagrebu tokrat operirali le z visokimi številkami.

Skladbe, boljše ali slabše, so peli boljši ali slabši pevci. Ni pa skrivnost (to je ponovno potrdil prav ta festival), da občinstvo, torej poslušalci, ki so imeli nalogo izbrati najboljšo skladbo, tega niso najbolje napravili. Ocenjevali so predvsem izvajalce. Kako naj si drugače razlagamo izbiro popevke, ki je osvojila prvo mesto. Platno, barve, kist in twist avtorja Ivice Krajača je letošnja najboljša popevka oziroma plesna melodija. Zakaj? Twist je trenutno v modi in kvartet 4 M kvalitetna in simpatična skupina. Zdi se mi, da so poslušalci oziroma gledalci, medtem ko so gledali kabaretni nastop tega kvarteta, pozabili na vrednotenje skladbe. Kabaretni nastop jim je bil všeč, pa so popevko izbrali za najboljšo. Tako izbiranje je problematično, a kaj moremo zato. Izбирalo je občinstvo.

V Zagrebu so izbrali tudi najboljši šanson. Tu je zma-

gala skladbica — Zagreb, Zagreb. Upam si trditi, da je bilo izvajanih nekaj boljših šansonov. Morda je bila ta skladbica kot najboljša izbrana zato, ker jo je napisal Zagrebčan, ali morda zato, ker jo je izvajal Zagrebčan, ali morda zato, ker je bila posvečena Zagrebu, ali morda zato, ker so jo izbrali Zagrebčani, ali morda zato... Razlogov več kot dovolj, čeprav vsi skupaj ne govorijo o kvaliteti skladbe.

Slovenci na festivalu nismo bili zastopani niti z eno popevko. Nič bolje se ni godilo obema našima pevkama, kajti niti ena se ni uspela prebiti v finale. Obstaja torej upanje, da bo na kakem drugem festivalu več sreče.

Zagreb 63 pa je končan. Med avtorji in izvajalci je nekaj navdušenih, še več razočaranih. Široka publika pa ostaja hladna, kajti po cestah ni slišati novih napevov. J. G.

Ob zaključku lanskega leta so kranjski kulturni delavci povabili na razgovor predsednika Sveta za kulturo LRS, tovariša Bena Zupanciča. Razgovor je odkril nekatere presenetljive podatke, ki so osupnili celo same kranjske kulturnike.

rib je prav Iskra v Kranju določila doberšen del sredstev v ta namen. Tako je Iskra odkupila nekaj gledaliških predstav. Njenemu vzgledu v zadnjem času sledi še Sava.

Če pa bi se ves ta denar stekal v skupni sklad, menijo tovariši Zupancič, bi lahko smatrala podjetja, ki so doslej skrbela za kulturno vzgojo svojih delavcev, da so svojo dolžnost opravila.

Potrošniki kulturnih dobrin.

Kadar se pogovarjamo o kulturi, se največkrat omejujemo le na ozek krog ljudi, ki imajo v določenem kraju na skrbi kulturo ali pa je to celo njihov poklic. Vse premalo pa govorimo o široki publiki, ki naj bi bila potrošnik in soustvarjalec kulturnih dobrin. Kranjska občina je relativno zelo razvita, njen družbeni in življenjski standard je celo najvišji v Jugoslaviji. Površnemu opazovalcu se torej vsiljuje zaključek, da je temu primerno vsoka tudi kulturna raven. Natančna analiza socialne strukture občanov pa je presenetila. Od 21.400 prebivalcev jih je namreč 3363 brez vsake šolske izobrazbe, 5687 odraslih jih nima dokončane osnovne šole, 3400 ima popolno osnovno šolo, priznано srednjo šolo ima 1290 prebivalcev, višjo in visoko pa 512. In vendar bi gotovo samo v Iskri potrebovali 500 delavcev oziroma imajo preko 500 delovnih mest, ki terjajo srednjo izobrazbo in čez 300 takih, ki terjajo višjo ali visoko izobrazbo.

Seveda sama formalna izobrazba ne pove dosti tudi o kulturnih potrebah posameznikov. Neprijetno je dejstvo, da je tehniška inteligenca v Kranju poseb-

Pretekli teden je Slovensko ljudsko gledališče iz Celja gostovalo v hiši Mestnega gledališča ljubljanskega z Dorstovo »Zeno pred obzidjem« in Arrabelovim »Piknikom na bojišču«. Dan zatem pa je Mesino gledališče ljubljanskega gostovalo v Celju z »Malo žetom«. Ti dve gostovanji pomenita začetek trajnejšega sodelovanja med obema gledališkima hišama, kar bo stalna publika obeh gledališč gotovo pozdravila. Prizor na naši sliki iz »Piknika na bojišču« v režiji Mirana Herzoga.

INTEGRACIJA KULTURE

in jih še daje za kulturo, v petih letih procentualno glede na celotni proračun znižala za nekaj manj kot polovico.

(Absolutne številke nam povedo sledeče: Leta 1957 so dali 32.671.000 din za kulturo, leta 1958 — 30.480.000 din, leta 1959 — 37.820.000 din, leta 1960 — 44.418.000 din, leta 1961 — 57.719.000 dinarjev in leta 1962 — 81.906.000 din. V teh sredstvih pa so zapopadna ne le

na kategorija izobražencev, ki sicer pozna svojo stroko, a se ob kulturnih vprašanjih ne zainteresira ali pa se celo pomilovalno nasmija. Resnica je, kar so ugotovili kranjski kulturniki v svojih analizah, da je tudi marsikateremu akademskemu izobražencu vsa kultura kinematograf in morda še televizor, večjih potreb pa skorajda ne čuti. Prav zaradi tega je tudi krog javnih kulturnih delavcev v Kranju ozek.

Film, gledališče, knjižnica, muzej.

● O kranjskih kinematografi smo slišali in brali precej pohvalnega. Tudi to smo lahko izvedeli iz časopisov, da ima Kranj eno najmodernejših dvoran v Sloveniji. Program pa so Kranjčani še pred meseci steli za izbran. Morda je bilo hvale preveč. Gimnaziji so se prvi oglašili v lokalnem časniku »Glas Gorenjske« in terjali boljši program. Vsekakor pa Kranjčani pridno zahajajo v kino, saj si je v lanskem letu povprečno vsak prebivalec občine ogledal 24 predstav. To je enkrat več kot slovensko povprečje. Morda tako visok obisk kinematografov tudi zato, ker je to največkrat edino kulturno razvedrilo Kranjčanov.

● Nasprotno pa se amaterski gledališčniki z obiskom ne mo-

rejo pohvaliti. To sicer ne velja za gostovanje poklicnih gledališč, resneje ali sploh ne ustavi pri kulturi, vedno polna. Nezanimanje za domače gledališče, pravi tovariš Zupancič, opozarja samo na večjo zahtevnost publike in za našo kulturo to ni negativno. Ni namreč nujno, da bi bili ljudje zadovoljni s tistim, kar jim je bilo všeč še pred desetimi leti.

● Kranjska knjižnica je bila ena prvih, ki je pričela delati po novih konceptih. Kulturni delavci pa so o razgovoru s tov. Zupancičem tudi tu izrazili bojazn, da bi knjižnica ne zaostala v razvoju.

● Muzej je v zadnjih letih dobil le neke simbolične vsote za svojo dejavnost.

Kultura v šolah.

V Kranju so štiri srednje šole. Bili so časi, ko so bile šole žarišče kulturnega življenja mladih. Danes tega ne moremo trditi. V Kranju je že tako, da je nekaj kulturne razgibanosti med srednješolci le v gimnaziji. In spet vprašanje: Zakaj ravno v gimnaziji? Morda so tam dobili profesorje, ki vidi jo svoje naloge še kje drugje, ne samo v podajanju učne snovi. Morda?

Zbori volivcev.

Zapisniki zborov volivcev v letih

1957 do 1962 kažejo, da so na njih reševali mnoga vprašanja, niso se pa kajti hiša, je ob takih prilikah vedno polna. Nezanimanje za domače gledališče, pravi tovariš Zupancič, opozarja samo na večjo zahtevnost publike in za našo kulturo to ni negativno. Ni namreč nujno, da bi bili ljudje zadovoljni s tistim, kar jim je bilo všeč še pred desetimi leti.

Integracija kulture.

V Klubu kulturnih delavcev v Kranju, ki je bil organizator omenjenega razgovora, se slabosti v kulturnem življenju Kranja sicer zavedajo. Nihče ne more trditi, da ne iščejo načinov, kako bi že ugotovljene pomanjkljivosti odpravili, kako bi kulturi zagotovili mesto, ki ji gre. Nikakor ne smemo pozabiti, pravi tovariš Zupancič, da je človek, pa naj bo to delavec ob stroju, ali uslužbenec za pisalno mizo, svojim nalogam v večji meri kos, če bo svojemu času tudi kulturno došel. Temu sicer tudi v Kranju nihče ne oporeka. Drugo

je seveda, kdo se bo resnično zavzel, da pač ne bi še naprej govorili o zadoščanju kulturnih potreb, ostajali pa le pri besedah.

Razprave o formiranju kulturne tribune v Kranju so precej razgibale vse, ki se vsaj malo zanimajo za kulturo. Gotovo pa to ni dovolj. Kajti že v predosnutku občinskega statuta je bila kultura speta mačehovsko obravnavana. Kulturni delavci so dopolnilne predloge pripravili, izpopolnili tudi prvotne koncepcije kulturne tribune in upajo, da bo novi osnutek statuta zajel tudi njihova priporočila.

Po besedah tovariša Zupanciča pa se prizadevanja kulturnih delavcev tu ne smejo končati. Prav v kulturni tribuni se odpirajo možnosti, da bodo zahteve občinskih zborov in delovnih organizacij uveljavili in ustvarili kulturne programe, ki bodo izhajali iz potreb občanov. Kulturne institucije pa bodo morale slej ko prej stopiti iz svojih ozkih okvirov in se med seboj dopolnjevati.

A integracija kulture ni tako združevanje, ki smo mu lahko že priča ponekod, kjer sodijo, da so rešili problem kulture, če so združili več kulturnih institucij v eno samo. Treba bi bilo zavestnega sodelovanja med posameznimi kulturnimi institucijami, to pa je stvar resničnih potreb. Ko bodo kulturni delavci v Kranju iz neke potrebe začeli govoriti skupni jezik o določenem kulturnem problemu, n.pr. o poslanstvu, ki naj bi ga opravljal njihov Zavod za spomeniško varstvo, ki danes prejema le neko simbolično subvencijo, takrat lahko začnemo govoriti o integraciji kulture. A ne samo to, treba je stopiti tudi iz ozkih, lokalnih meja, da ne bosta v Kranju na primer postali Sava in Kokra mejniki kulture.

JANEZ GOVC

DELAVSKA UNIVERZA

V tem sva si menda edina, da bi bilo povsem neumestno vprašanje, ali sodita v program dejavnosti delavskih univerz tudi estetsko izobraževanje in kulturna vzgoja ali ne. Samo...

— Samo da smo malce premalo upoštevali v naših programih tudi tovrstno dejavnost, pravi upravnik delavske univerze v Celju Jurij Jung. Morda tudi zaradi tega, ker je bilo to področje premalo donosno, ker je bilo sorazmerno težko poiskati naročnike, ki bi bili tudi plačniki, medtem ko so si na vseh drugih področjih izobraževanja delavske univerze razmeroma zlahka zagotovile plačnike in s tem tudi svoj dohodek.

Pa bržčas ni samo to. Verjetno je malce kriv tudi nespornost. Nespornost v tem, da naj bi delavske univerze prevzele predvsem idejno-politično in družbeno-ekonomsko vzgojo ter splošno izobraževanje, medtem ko naj bi za estetsko izobraževanje in kulturno vzgojo poskrbele predvsem Svobode. Toda, če smo že takrat rekli »predvsem«, s tem še ni bilo misljeno tudi »samo«.

Sploh pa, ali res lahko povsem izločimo iz družbeno-ekonomske vzgoje proizvajalcev estetsko izobraževanje? Ali nismo v tem primeru vendarle zašli nekoliko preveč v ožino?

— Menda je res narobe, da nismo znali povezati nekaterih drugih oblik in področij izobraževanja tudi s kulturno vzgojo in estetskim izobraževanjem, pravi Jurij Jung. Ko smo pred časom organizirali za slušatelje večerne politične šole obisk v celjskem gledališču, smo videli, da so bili nekateri med njimi prvič v gledališču.

Včasih bi si skorajda mislil, da je pravzaprav zelo malo zanimanja za probleme estetskega vrednotenja, da je marsikateremu občanu prav malo mar, kako je izostren njegov estetski čut. Pa

vendar se mi po drugi strani spet zdi, da bi bila nekoliko preuranjena ta trditev. Mislim, da smo doslej znali vse premalo vzbuditi pri proizvajalcu potrebo po tem, da bi si razširili svoje »kulturno obzorje«, če mu že lahko tako rečem.

Po mojem mnenju, je problem predvsem v tem. Ikušnje mariborske delavske univerze Jožeta Hermanka, o katerih je zadnjič pripovedovala Čehovinova Vesna, so dovolj zgovorne. Pravila je, da so v okviru programa estetskega izobraževanja delavske univerze organizirali v gledališču zaključene predstave za člane delovnih kolektivov. Osem na sezono. Odziv je bil lep. V tovarni čevljev Lilet so na primer za predstave naročili tudi po šestdeset vstopnic. Razen tega so pripravili tudi dva seminarja za animatorje kulturne vzgoje in estetskega izobraževanja v delovnih kolektivih. Ti zdaj tvorijo vez med kolektivom in delavsko univerzo. Zdi se, da so člane delovnih kolektivov že pripravili več obiskov razstav v mariborski galeriji. In ko jim bo Impol izdelal panoje, bodo lahko v delovne kolektive poslali pet razstav o likovni umetnosti od začetkov realizma do abstraktnega slikarstva. Pogovarjajo se tudi o tem, da bi izkoristili za estetsko izobraževanje izlete in ekskurzije delovnih kolektivov...

To se pravi, da bo treba začeti tudi v programe delavski univerz vnašati estetsko izobraževanje in kulturno vzgojo?

— V minulih sezonah je celjska delavska univerza pripravila posebno filmsko gledališče, pripoveduje upravnik. Tako smo poskušali dati nekakšen prežes skozi filmsko ustvarjalnost. In čeprav bi lahko govorili o nekaterih pomanjkljivostih, je vendarle uspela. Tudi letos bi radi z njo nadaljevali. Razen tega pa

smo v program vključili tudi 10 ciklov predavanj, ki naj bi v osnovah seznanile poslušalce z ustvarjalnostjo na posameznih področjih umetnosti. Ukvarjamo se tudi z mislijo, da bi organizirali posebne potujoče razstave likovnih reprodukcij. Morda bi lahko tudi v sodelovanju z novim likovnim celjskim salonom izvedli komentirane obiske razstav ali celo pogovore s področja likovne ustvarjalnosti. Samo...

Vsebinska tega »samo« pa je bržčas v vprašanje, kdo bo to financiral?

— Drži. To izobraževanje je namenjeno predvsem tistim koristnikom, ki bi si ga sicer želeli, pa nimajo sredstev, da bi ga lahko tudi financirali. To so predvsem šole, različne ustanove, na primer bolnišnice, dom onemoglih, potem stanovanjske skupnosti. Da pa bi lahko kaj več financirali iz proračuna delavske univerze, skorajda ni misliti. Od zaprosenih treh milijonov smo na primer za minulo sezono dobili samo milijon šest tisoč dinarjev iz občinskih sredstev. K temu je treba dodati še sredstva Socialistične Zveze in Ljudske mladine za filmsko gledališče. To je pa tudi vse.

Bržčas bo res treba v prihodnje zagotoviti večja sredstva tudi za tovrstno izobraževanje občanov. Deloma bo to naloga že občinskih ljudskih odborov, ko bodo vlagali svoja proračunska sredstva v sklad za šolstvo. Samo, v tem primeru bodo morale najprej delavske univerze pripraviti program izobraževanja, konkretno in trdno naslonjen na dejanske potrebe občanov. In da jih bodo morale pri teh zahtevah podpreti prav družbeno-politične organizacije v komunah, menda ni potrebno še posebej poudarjati.

Bržčas pa bo kazalo poiskati še nekatere druge vire financiranja. Na mariborski delavski univerzi so pripovedo-

vali, da jim je gledališče za te predstave odobrilo vstopnice s 50-odstotnim popustom, da so obiski v galeriji povsem brezplačni in da jim vselej zagotovijo tudi vodstvo po razstavi. Navsezadnje, pa saj to je tudi v njihovem interesu in morda bi bilo na osnovi družbenega dogovora možno poiskati še kakšno drugo rešitev. Slednjic, plačnika za tovrstno izobraževanje bo treba poiskati tudi med gospodarskimi organizacijami, še posebno, če so koristniki neposredni proizvajalci. Na mariborski delavski univerzi so namreč pripovedovali, da nekatere gospodarske organizacije vendarle nimajo povsem gluhih ušes za kulturno vzgojo in estetsko izobraževanje proizvajalcev. Seveda pa so tudi izjeme. Kot so po drugi strani spet v nekaterih gospodarskih organizacijah rezervirali sredstva za tovrstno izobraževanje kar v svojih skladih za izobraževanje kadrov.

In bržčas bo potrebno v prihodnje zagotoviti tudi bolj smotno izkoriščanje tako sredstev kot sil za estetsko izobraževanje in kulturno vzgojo občanov. Treba se bo zneniti za nekoliko boljše sodelovanje, ko je že hotenje enako. Naravnost povedano, malce več sodelovanja med Svobodami in delavskimi univerzami.

— Sodelovanja s Svobodami tako rekoč ne poznamo, pravi upravnik Jung. Pred časom smo poskušali stopiti v stik s Svobodami, da bi skupaj uporabljali pripomočke in gradivo. Pa smo naleteli na gluha ušesa. Tako zdaj delamo naprej vsak zase. Mi s predsednikom, da pač ni možno zagotoviti večjega sodelovanja. Sicer pa mislim, da smo temu tudi sami krivi. Smo pač bili doslej premalo vztrajni.

O nečem podobnem je takrat pripovedovala tudi Čehovinova Vesna.

BOJAN SAMARIN

SOBESEDNIK NAŠEGA RAZGOVORA: KNJIŽEVNIK BENO ZUPANČIČ, PREDSEDNIK SVETA ZA KULTURO LRS — O KULTURI V KRANJSKI KOMUNI

sredstva za kulturno dejavnost, temveč tudi za vzdrževanje kulturnih objektov in novogradnje za področje kulture. Novogradnja v letih 1959, 1960 in 1961 sicer ni bilo. Seveda pa bi si točno sliko o dejanskem porastu ali padcu sredstev za kulturo lahko ustvarili le, če bi upoštevali tudi sredstva iz drugih virov in ne le iz občinskega proračuna, zlasti sredstva nekaterih gospodarskih organizacij, namenjena kulturi. In seveda, če bi potem ta sredstva lahko zasledovali, kako se gibljejo glede na porast narodnega dohodka. Ali glede na to res zaostajajo? Koliko zaostajajo? Op. pisca)

Tako se postavi vprašanje, nadaljuje v svojih razmišljanjih tovariš Zupancič: Ali so leta 1957 dali v Kranju za kulturne programe glede na gospodarsko zmogljivost in potrebe preveč sredstev (če lahko sploh tako rečemo) ali pa lani premalo? Vprašanje je vredno temeljitega premisleka, čeprav je res, da kranjski kulturniki kategorično zavračajo, da so bila sredstva, namenjena kulturi, zadnja leta odločno prenizka. Jasno je, da, z denarjem iz občinskega proračuna v Kranju še zdaleč niso pokrili vseh stroškov za kulturo. Pomagala so nekatera podjetja, od kate-

Edinstven okras

Umetniške slike, cvetlični nasadi, vodometi in še marsikaj drugega ni več nobena posebnost v naših tovarnah ali okoli njih. Okrasni transportni trak — tega pa še ne! In vendar ga v nekem podjetju imajo. Resda ga niso kupili zavoljo razvitega estetskega čuta, ampak iz koristiljubnih in gospodarnostnih namenov, kakor vsi drugi, toda kaj pomagajo nameni, če pa...

Stvar je bila takšna: ko so obnavljali požgano tovarno, so poleg drugega hoteli modernizirati tudi notranji prevoz. In so si omislili moderen transportni trak od enega konca obrata do drugega.

Ob slovesni otvoritvi so to pridobitev s ponosom ogledovali in razkazovali. Toda... toda kmalu potem so se delavci začeli čehljati po glavi. Daleč od tega, da bi bil transportni trak slabo konstruiran. Z lahkoto je pokorno prenašal, kar so naložili nanj. Po sredi je bila druga reč. Proizvodni proces ne teče vzdolž traku, ampak ga na več mestih križa.

Kaj zdaj?

Iz skladišča so pripeljali dvigose in stojke, staromodne transportne naprave — še dobro, da jih niso precej prodali — in so začeli polizdelke prevažati okoli transportnega traku. Toda, ker niso kuliži, jim je to prevažanje vzelo vražje dosti časa. Veliko več kot nekdanj, ko še niso imeli prevozne mehanizacije.

In tako je transportni trak postal glavna ovira proizvodnega procesa in bremenilec proizvodnih stroškov.

Začeli so ugibati, kako bi omilili njegove kvarne vplive na produkcijo. Možnosti so bile štiri:

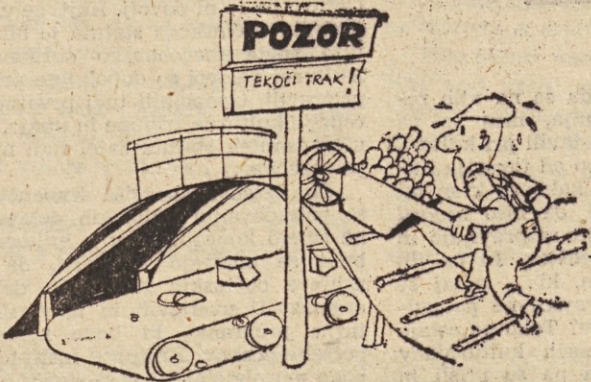
1. razporeditev proizvodnega procesa ob transportnem traku,

2. nadvozi,

3. podvozi,

4. demontaža transportnega traku povsod tam, kjer so potrebni prehodi.

Strojev se menda ni dalo tako razporediti, da bi tekel proizvodni proces paralelno s transportnim trakom, na

drugo in tretjo možnost morda niso mislili ali pa so se zbalili stroškov (kakor veste, takšne reči veliko stanejo) in tako so izkoristili četrto možnost: mehanizirani prevoz so nasilno prekinili povsod, kjer križa proizvodni proces.

Kar je res, je res, notranji transport se je pri priči skrajšal in zato tudi pocenil. Dokaz, da je bil ukrep na mestu.

Ostanki transportnega traku pa še stojijo. Kot edinstveni okras tovarne. In kot nečeden spomin na majčkeno nepremišljenost.

Delovna štimunga

V Portorožu na seminarju za turistične in gostinske delavce. Za Kopršino je tema še posebno aktualna. Je pač tako, da imajo tu košček morja in da je za zdaj prav tisti čeber vode še vedno najbolj privlačen rekvizit na vseh plakatih domačega in še bolj tujkega turizma.

Seminar ali posvetovanje, kot ga že pač kdo hoče imenovati, so pripravili sindikati. Za člane sindikalnih združenj v turističnih in gostinskih organizacijah. Povabili so tudi predstavnike delavskih svetov in tovarniške direktorje. Udeležba je bila odlična in delovna štimunga je dosegla višek.

Tostran vrat (v delovni sobi seminarja):

Prvi udeleženec seminarja: »Vsi pokazatelji kažejo, da bi naš okraj lahko dobil prav toliko sredstev iz turizma in gostinstva, kot jih morda od industrije.«

Drugi udeleženec seminarja: »Gostinstvo in turizem sta pomembni gospodarski panogi. Priznati pa moramo, da smo se vsi skupaj tega doslej premalo zavedali.«

Onstran vrat (v sosednji sobi):

Prvi udeleženec seminarja: »Prevzdigni!«

Drugi udeleženec: »Da se spet ne boš zatalal!«

Tostran vrat:

Tretji udeleženec seminarja: »Mislim, tovariši, da bo treba začeti vrednotiti razvoj turizma tudi s povsem komercialnih stališč. Zlasti za tujski turizem to velja.«

Četrti udeleženec seminarja: »Jaz pa mislim, da sploh ne znamo pritegniti tujcev na našo obalo. Morje, morje, samo morje je premalo!«

Onstran vrat:

Tretji udeleženec seminarja: »Ti imaš prednost. Boš igral?«

Četrti udeleženec seminarja: »Dvojka s križem. Pa pa-gat ultimo.«

Drugi udeleženec seminarja: »Se kralj ultimo.«

Zal pa ni bilo nikogar, ki bi rekel: »Renons, tovariši direktorji.«

H KRONIKI TEDNA SO PRISPEVALI:

1. Tovarna pohištva Brest, Cerknica — MARIOLA KOBAL
2. Nekateri tov. direktorji na portoroškem seminarju za turistične delavce Primorske — B. SAMARIN

SODOBNA PROIZVODNJA

Za leto 1963 bodo predvsem značilna prizadevanja za povečanje proizvodnje in večjo delovno storilnost, ki bodo postala vsakodnevna praksa vseh delovnih kolektivov. Ko pravim vseh, mislim tudi na delovni kolektiv Tovarne nogavic STONOG, ki je prve dni januarja 1963 sprejel svojo letno delovno obveznost — milijon parov ženskih dokolenk.

Ob sprejetju te delovne obveznosti je prišlo na zborovanju kolektiva do neljubega dogodka. Šef komerciale je namreč po uvodnih besedah direktorja in predsednika delavskega sveta, ki sta obrazložila potrebo po takšni in tolikšni delovni obveznosti, in po spontanem aplavzu članov kolektiva, podvomil v sposobnost tržišča, da odkupi vso njihovo predvideno proizvodnjo dokolenk. Dejal je, da ima že vsa leta, odkar so ženske začele nositi kratka krila, težave pri prodaji dokolenk, in opozoril je navzoče, da jih celo Turkinje nočejo več nositi, kaj šele naše ženske in da ima zato na zalogi 238.721 parov dokolenk. Toda tovariši iz vodstva tovarne in delavskega sveta niso dovolili, da bi s svojo neodgovorno pripombo zmedel kolektiv v prizadevanju za večjo proizvodnjo ter so odklonili njegovo mnenje kot čisti oportunizem. Rekli so in kolektiv jih je z aplavzom podprl, da ne morejo zaradi enega demoraliziranega šefa komerciale, ki ne zna zagotoviti trga, spreminjati svoje tradicionalne proizvodnje, kajti če bi to storili, bi se lahko zgodilo, da bi vse leto 1963 razpravljali, kaj naj delajo, namesto da bi delali. Sploh pa se sodobna proizvodnja ne more ravnati po modnih muhah.

Ker je šef komerciale priznal, da problema ni tako globoko proučil in da mu je zato žal, so se z njegovo samokritiko zadovoljili in zoper njega niso administrativno ukrepali.

Zdaj pridno delajo in tako bodo delali vse leto. V januarju bodo naredili 60.000 parov ženskih dokolenk, v februarju že 65.000, v marcu 70.000 in tako dalje naprej.

Ko jih bodo v juniju naredili 82.370 parov, bodo sklicali sestanek kolektiva in ugotovili, da polletnega plana sicer niso izpolnili, so se mu pa približali, saj so v šestih mesecih proizvedli 492 tisoč 370 parov dokolenk. Zavoljo tega bodo še z večjo zavzetostjo začeli iskati notranje rezerve.

Avgusta bodo naredili 85 tisoč parov in spet bodo sklicali sestanek in ugotovili, da imajo v skladišču že več kot 700.000 parov dokolenk, in da vanj ne morejo spraviti niti ene nogavice več. Po razpravi s šefom komerciale, ki bo dokazal, da tržišče nima razumevanja za njihovo proizvodnjo, bodo v odprtem pismu pozvali vse tovariše, ki so pred družbeno skupnostjo odgovorni za razmere na trgu, da spremene svoj odnos do ženskih dokolenk, hkrati pa bodo nekaj sob v upravi preuredili včasno skladišče.

Ker odprto pismo ne bo pomagalo, se bodo v oktobru, ko bodo zaboje, polne nogavic, zlagali že okrog strojev, pritožili na svojo zbornico.

V novembru bodo na občinski veselici ugotovili, da skladiščnikova žena nosi dokolenke in ker bo očitno, da jih ni mogla kupiti v trgovini, ker jih le-ta nima na zalogi, bodo skladiščnika obsodili, da si jih je protipostavilno prisvojil v tovarni in tako oškodoval delovni kolektiv. Ko jih bo plačal, ga bodo odpustili.

To kriminalno dejanje bo sprožilo reakcijo nadzornih organov. V podjetje bo prišla inspekcija, ki bo ugotovila, da je poslovanje STONOG ažurno, da so vse izgube pravilno vknjižene in da nikjer, v nobenem kontu ni moč najti nobenega radiranja, da so

vse neprodane ženske dokolenke »na licu mesta«, razen tistega inkriminiranega para, ki so ga našli na nogah skladiščnikove žene.

V začetku decembra bo v podjetju toliko dokolenk na zalogi, da bodo vse proizvodne prostore spremenili v skladišča, v blagajni pa ne bodo imeli niti tika. Zato bo občina tovarno zaprla, delovni kolektiv pa kljub svojemu prizadevanju ne bo mogel izpolniti letnega plana, čeprav bi moral za njegovo realizacijo narediti samo še 32.127 parov.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

REORGANIZACIJA

črtno. Pripravili bomo kadrovske plane in ko bomo, denimo, 1. marca oklical razpust okrajev, bo vsak vedel, kam bo šel. Recimo, tovariš ta in ta, okrajni načelnik, bo 1. marca zjutraj postal predsednik občine. Bivši občinski predsednik bo istega dne dobil dekret za direktorja največje tovarne v občini, bivši direktor te tovarne pa bo postal pomočnik direktorja. Okrajni kurir bo

končno bodo integrirali industrijska podjetja z obrtno-komunalno-kmetijskimi kombinati in tako pridobili še šest novih delovnih mest. Devetnajstega, še nerazporejenega tovariša, pa ne bodo takoj razporedili, kajti prav je, da imamo kakšen kader v rezervi, če ga kdo izmed že razporejenih »pokrona« in ga je treba zamenjati.

Poleti 1964 pa se bo izkazalo, da so občine premajhne in zavoljo tega ne morejo pravilno poslovati. Tako bo poletje potekalo v znamenju reorganizacije občin, se pravi njihovega združevanja in politično teritorialnega prilaganja bivšim okrajem. Pri tej reorganizaciji bo spet prišlo do presežka kadrov, ki pa jih bomo lahko zaposlili le v združenih občinskih podjetjih, kjer bomo odprli toliko novih delovnih mest, kolikor bo občinskih tovarišev ostalo brez dela. Seveda takšnih delovnih mest, ki bodo v skladu z njihovo uslužbenko kategorizacijo. Tako bo imel vsak direktor združenega občinskega podjetja od 7 do 13, vsak poslovođa pa od 3 do 7 pomočnikov.

Jeseni 1964, ko bo ves bivši okrajni kader delal v občinah, in ves bivši občinski kader v podjetjih, pa bomo ugotovili, da so združene občine prevelike za preudarno občinsko politiko in vedno bolj se bo uveljavljalo mnenje, da je treba občine preimenovali v okraje, krajevne in stanovanjske skupnosti pa v občine. To mnenje bomo decembra 1964 tudi realizirali in ves bivši občinski kader se bo vrnil v občine.

S tem bo reorganizacija v letu 1964 končana.

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

postal občinski kurir, bivši občinski kurir pa bo šel za kurirja v tisto podjetje, kamor bo šel za direktorja bivši predsednik občine.

Ker pa se bo pri tem izkazal kadrovski presežek, bo treba odprti nova delovna mesta. To dejstvo bo spodbudilo prizadevanja za integracijo podjetij. V okraju bo na primer ostalo nerazporejenih devetnajst ljudi. Zato bodo v občinah združili obrtna in komunalna podjetja v obrtno-komunalne centre in v njihovi upravitvah zaposlili 6 tovarišev. Potem bodo združili kmetijska podjetja in te centre v obrtno-komunalno-kmetijske kombinat in tako zaposlili še 6 tovarišev. In

vse neprodane ženske dokolenke »na licu mesta«, razen tistega inkriminiranega para, ki so ga našli na nogah skladiščnikove žene.

V začetku decembra bo v podjetju toliko dokolenk na zalogi, da bodo vse proizvodne prostore spremenili v skladišča, v blagajni pa ne bodo imeli niti tika. Zato bo občina tovarno zaprla, delovni kolektiv pa kljub svojemu prizadevanju ne bo mogel izpolniti letnega plana, čeprav bi moral za njegovo realizacijo narediti samo še 32.127 parov.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini sanirali izgubo podjetja STONOG, dokler ne bo tržišče spremenilo svojega odnosa do ženskih dokolenk.

Ob koncu decembra bo občinski ljudski odbor integriral tovarno nogavic STONOG z Občinskimi mlini, kajti moka ni podvržena modnim muham in nerazumevanju tržišča in tako bodo lahko Občinski mlini san

OSNUTKI OBČINSKIH STATUTOV IN TELESNA KULTURA V KOMUNI

POZABLJIVOST

ALI OMALOVAŽEVANJE?

Prebrisanci

Ze v tretje so letos za no-voletne praznike v bližini Malega Lošinja poskakali v morje najbolj vroči podvod- ni lovci iz vse Evrope. Stiri ure so plavali po nič kaj mi- kavnem mrzlem morju, di- hali kot štiristotmetraši, lo- vili sapo, se potapljali in streljali pod vodo vse kar le- ze, gre in plava.

Ko je ladijska sirena na- znanila konec samopremago- vanja, so imeli nekateri v čolnu že po 30 kg svežega mesa, nekateri pa niti ene same mikroskopske majhne glivice. Razočarancem so se letos nočes nočes morali pri- družiti tudi slava "braču" Balenoviči z Malega Lošinja, ki so že tretje leto za- povrstjo organizirali to tek- movanje in ponovno pričako- vali zmago. Balenoviči so

namreč zelo zelo dobri po- tapljači in lovci. Njihov plen pa je letos zadostoval komaj za peto mesto.

Zvečer so organizatorji slovesno podelili priznanja, pohvale, nagrade. Ko je do- bila za spodbudo priznanje tudi zadnja ekipa iz Madžar- ške — 4,5 kg konzerviranih sardel — sama namreč ni ulovila niti grama jadranske ribe, sta na mizi ostala še dva najlpeša pokala.

"Braču" Balenoviči so namreč pripravili ti dve tro- feji sami zase. Ker pa letos niso imeli sreče, upajo, da jo bodo imeli prihodnjč. Ta- ko sta se pokala ponovno lepo znašla in ovari, da bo- sta lahko čez leto, morda tudi več, priromala v "pra- be" roke...

Pljuvanje in...

Naši televizijski programi so že taki, da lahko štiri dni v tednu gledamo posnetke s festivala zabavnih melodij, ob nedeljah, takole popoldan pa včasih morda tudi kakšno športno oddajo. Te oddaje res niso pogostne, morda je boljše zadnje tedne, kajti že štiri nedelje lahko na tele- vizijskih zaslonih spremlja- mo nekakšne boksarske dvo- boje. Vse lepo in prav. Kdor gleda, naj pač gleda. A po- leg surovih udarcev smo la- hko na zaslonih v teh nede- ljah videli še marsikaj. Ne- kateri, ki so bili v dvorani, so vse to celo lahko občutili. Kaj za vrage?

Kdor se količkaj razume ga boks, bo vedel, da je med vsako rundo nekaj odmora. Med tem časom si lahko

boksar izpere grlo, ali plju- ne slino, ki se mu je nabra- la v ustih — medtem ko ga je nasprotnik pehal po rin- gu. In zdaj smo tam. Bok- sarski pljuvajo na vse strani, si otravajo pot in izplakujejo grlo... Se dobro, da sem pred zaslonom, kajti utegnili bi se zgoditi, da bi lahko tu- di sam dobil kak "božji ža- gen", morda na suknjič ali na glavo, ali...

Vse to gledam prek zaslo- na že štiri nedelje. Pa tudi v slovenskih ringih se men- da ne godi bolje. Higiena na višini, bi rekel človek. Se čudno, da smo vsaj za ev- ropsko prvenstvo pred mese- ci našli ustnik in cevko, po kateri so boksaarji spuščali slino. Šaj ni, da bi pljuvanje gledali po celi Evropi!

Za domače gledalce pa je tako najboljše, če poleg su- panja gledajo še, pljuva- nje... Se dobro, da sem za zaslonom.

V skladu z vse večjo demo- kratizacijo in rastjo komunal- nega sistema, se danes v pre- cejnjši meri prenaša na občine med drugim tudi delo na telesno kulturnem področju. V nekat- rih komunah so že zaživele ob- činske zveze za telesno kulturo, v mnogih primerih pa njihovo delo še vedno opravljajo vedno bolj redki posamezniki, ama- terji, ki prav vsega kljub svoji zvrhani porceli idealizma in ve- liki meri poživovalnosti res ne morejo storiti. Prav tako je za telesnokulturno dejavnost zna- čilno, da običajno prenekatere občine enostavno zadolžijo člo- veka, ki že odgovarja za šolstvo in kulturo, še za telesno vzgojo. Tako ravnanje zelo nazorno kaže na podcenjevanje proble- ma, oziroma popolno nepozna- vanje vloge in smotra telesne kulture v naši družbi, kot ene- ga temeljnih nosilcev za pravi- len in zdrav razvoj mladine, na kateri tako rekoč vse gradimo.

V vrsti primerov, ki pričajo o tem, se je poslednji čas pri- družil spet eden, ki bi v bodoče utegnil imeti globlje negativne posledice v razvoju telesnokul- turne dejavnosti na področju komun, kot pa si to danes pred- stavljamo.

V mislih imamo vlogo teles- ne kulture v najnovejših osnut- kih bodočih občinskih statutu.

Pri iskanju primerov nismo bili izbirčni. Vzeli smo šest osnutkov, dokaj zajeten kup papirja, ter skrbno preiskali prav vse člene, ki govorijo o telesni kulturi ali jo pa samo omenja- jo. Rezultati so več kot prese- netljivi. Sicer pa, prepustimo besedo členom šestih osnutkov občinskih statutu in pogledimo, na kakšnih temeljih sloni skrb za telesno vzgojo, šport in od- dihih v našem komunalnem si- stemu:

Občina Žalec:

62. člen: Občina skrbi za pravičen razvoj telesnovzgojne in športne dejavnosti v društvih, učnih in vzgojnih zavodih. Ob- čina pomaga razvijati telesno kulturo, šport in skrbi za re-

kreacijo s tem, da materialno podpira ustrezne organizacije in društva, podpira planinsko udejstvovanje, tabornišvo, iz- letništvo, skrbi za urejanje parkov, zelenih nasadov, kopa- lišč, otroških igrišč, drugih igrišč, športnih naprav in dvo- ran ter pospešuje rekreacijski turizem s perspektivnimi pro- grami, letnimi družbenimi pla- ni, urbanističnimi načrti in drugače.

Občina Laško:

41. člen: Občina Laško skrbi za telesno kulturo in vzgojo ter športno vzgojo in športno udej- stvovanje in za oddih (rekreaci- jo) občanov. Telesno kulturo in vzgojo ter športno udejstvova- nje se organizira v telesnovzgoj- nih in športnih organizacijah.

Občina pomaga razvijati te- lesno kulturo, šport in skrbi za rekreacijo s tem, da materialno podpira ustrezne organizacije in društva, podpira planinsko udejstvovanje, tabornišvo, iz- letništvo, skrbi za urejanje par- kov, zelenih nasadov, kopalšč, otroških igrišč, drugih igrišč, športnih naprav in dvoran in pospešuje rekreacijski turizem s perspektivnimi programi, let- nimi družbenimi plani, urbani- stičnimi načrti in na druge na- čine.

Občina Celje:

90. člen: je od prve do zad- nje besede natanko enak 41. členu osnutka statuta iz Laške-

ga in 62. členu osnutka statuta iz Zalca.

91. člen: V vseh večjih na- seljih in na sedežih krajevnih skupnosti se ustanove glede na potrebe in število otrok otroška igrišča.

92. člen: Vzdrževanje in ure- janje parkov, zelenih nasadov, kopalšč in otroških igrišč opravlja v večjih naseljih po- sebna komunalna organizacija, v drugih naseljih pa krajevne skupnosti, ki morajo v tem po- gledu sodelovati s turističnimi olepševalnimi društvi.

Stroški vzdrževanja in ure- janja teh objektov se zagotav- ljajo iz sredstev občine in na druge načine.

Občina Domžale:

15. člen: Za vprašanje s pod- ročja komunalnih, stanovanj- skih, gospodarskih, socialnih, zdravstvenih, kulturnih, pro- svetnih, telesnovzgojnih in dru- gih dejavnosti, ki imajo splošen pomen za življenje in delo v naselju, pa tudi za življenje in

delo v občini, se občani zdru- žujejo v krajevne skupnosti kot neposredno obliko samouprave.

27. člen: Potrebna sredstva za zadovoljitev potreb na pod- ročju upravljanja komunalnih dejavnosti, otroškega varstva, za dvig splošne kulturne, pro- svetne in telesne vzgojne ravni občanov, zagotavlja občina v skladu s finančnimi možnostmi preko krajevnih skupnosti in drugih zavodov, organizacij in društev.

32. člen: Materialna sredstva za osnovno dejavnost kulturno prosvetnih in telesnovzgojnih organizacij kakor tudi za iz- gradnjo in vzdrževanje telesno- vzgojnih objektov in športnega parka v Domžalah se zbirajo v posebnih skladih, v katere prispeva občina iz proračuna in delovne organizacije iz svojih skladov.

Za gradnjo novih telesno- vzgojnih in kulturno prosvetnih objektov si mora investitor pri- skrbeti soglasje pristojnega sveta.

41. člen: Na področju ureja- nja parkov, javnih nasadov, telesnovzgojnih objektov, ure- janja občinskih cest in vzdrže- vanja snage ter drugih komu- nalnih dejavnosti, lahko občina ustanovi poseben komunalni za- vod.

Občina Ljubljana-Center:

68. člen: Občina skrbi za te- lesno vzgojo in rekreacijo ob- čanov.

Telesna vzgoja se razvija v šolah, telesnovzgojnih in šport- nih organizacijah. Občina usta- novi oziroma skrbi sama ali skupaj z drugimi mestnimi ob-

činami prek Mestnega sveta Ljubljane za parke, zelene na- sade, javna kopaljšča, otroška igrišča ter za športne objekte in naprave, skrbi za rekreacijski turizem in daje materialno pomoč športnim društvom in organizacijam.

150. člen: Svet za izobraže- vanje in telesno vzgojo skrbi za skladen razvoj šolstva, telesne vzgoje in drugih oblik izobra- ževanja in predlaga občinski skupščini ustanovitev šolskih, splošno izobraževalnih in te- lesnovzgojnih zavodov, ter obrav- nava, skrbi, odloča, sodeluje, daje občinski skupščini predlo- ge s področja šolske vzgoje, drugih oblik izobraževanja, te- lesne vzgoje in rekreacije.

Občina Ljubljana-Vič-Rudnik:

84. člen točka 11.: Občinska skupščina ima tudi Svet za te- lesno vzgojo, ki opravlja zadeve s področja telesne vzgoje in športa.

In sedaj, če pustimo vne- mar, kako so napisane postavke, ki govorijo o telesnovzgojni dejav- nosti v komunah, kako skopa, brez smisla in skorajda smešna je njihova vsebina v preneka- terih osnutkih in dalje dejstvo, da se marsikje za to zadolženi ljudje niso potrudili niti toliko,

— Kaj pa išče v statutu, da gleda tako črno?
— Menda člen, ki govori o telesni kulturi...

Ugodne snežne razmere bodo v času semestralnih počitnic nudile mladini mnogo veselja

da bi sestavili in vnesli v osnu- tek statuta svoje lastne postav- ke v dejavnosti na področju telesne kulture, ki bi slonele na specifičnih potrebah in lastno- stih dotičnega kraja, ter da so izbrali najlažjo pot in si eno- stavno izposodili statut v so- sednji komunah — se moramo vprašati:

● Kako to, da kljub popol- noma jasnim sklepom Kongresa slovenske telesne kulture od- govorni ljudje še dandanes

podcenjujejo in se izogibajo temeljnim nalogam na področju telesnokulturne dejavnosti?

● Kje so občinske zveze za telesno kulturo, kje so sveti in komisije, ki odgovarjajo za to dejavnost, in kje so Društva profesorjev in učiteljev telesne vzgoje?

● Ali se čutimo res vsi tako neprizadete?

● Ali nam je prav vseeno, kako in v kakšni obliki bodo zapopadene naloge in vloge te- lesne kulture v komunah, kot osnovni cilji naše družbene de- javnosti?

Če smo, smo verjetno še vnaprej obsojeni na žrtvovanje, na prakticistično reševanje drobnih nalog in volonterstvo, ki je že samo po sebi vedno bolj šibko in zapisano skorajš- njemu propadu. Če pa čutimo, da tu pri vsej stvari le nekaj ni prav, pogledimo še enkrat osnutke bodočih statutu in do- polnimo omenjene vrzeli, da nam pozneje, ko bomo iskali oporo in pomoč, ne bo žal...
A. U.

NE SAMO REKORDI

V jeseniški Železarni se vsi merodajni forumi v polni meri zavedajo, da morajo nuditi delovnemu človeku po na- pornem delu prijetno in zdravo razvedrilo. Zato organi de- lavskega samoupravljanja žrtvujejo iz skladov podjetja vsa- ko leto znatna sredstva za športno in telesnovzgojno aktiv- nost članov kolektiva. Od teh sredstev je v veliki meri od- visno vse delo ne samo v trinajstih samostojnih klubih in sekcijah domačega športnega društva, temveč tudi vsa te- lesnovzgojna dejavnost v komunah.

Organi delavskega samoupravljanja in sindikalna podru- žnica v Železarni nudijo aktivnim in prizadevnim športnikom vso moralno pomoč, tako da lahko nekateri izmed njih dose- gajo nadpovprečne uspehe v republiškem in državnem me- rilu.

Pri tem zdravem razvoju telesne kulture na Jesenitah nikakor ne smemo prezreti dejstva, da delovni ljudje z vsa- kim dnem močneje čutijo potrebo po aktivnem udejstvova- nju v najrazličnejših športnih panogah. Zato prireja športna komisija v Železarni vsakoletne zimske in letne medobratne tekme. Na teh igrah nastopa preko 28 ekip z nad 2000 ude- leženci.

Na zadnjih zimskih medobratnih tekmovanjih je 28 obra- tnih ekip tekmovalo v petih disciplinah: tekah, skokih, ve- slalomu, sankanju in kegljanju na ledu. Prvo mesto si je priborila obratna ekipa vzdrževalnih obratov Javornik pred mehanično delavnicco z Jesenit.

Na letnih tekmovanjih pa so se jeseniški železarji pome- rili v atletiki, odbojki, šahu, streljanju, kegljanju, namiznem tenisu, plavanju in balinanju. Tako kot na zimskih igrah, so bili tudi na letnih najboljši vzdrževalci z Javornika pred ekipo oddelka Tehnične kontrole in ekipo iz hladnovaljarne in žičarne.
U. Z.

»MED GORSKIMI REŠEVALCI«

Jakcu Čopu, avtorju knjige »Svet med vrhovi«, se je v jubilejnem letu naše Gorske reševalne službe pri- družil Ciril Praček s knjigo »Med gorskimi reševalci«.

Pračka poznajo naši alpski smu- čarji kot olimpijca iz leta 1936 in še danes aktivnega in uspešnega alp- skega smučarja. Ciril Praček ni sa- mo smučar, je tudi ljubitelj gora, plezalec, alpinist. Njegovo pravo me- sto je med požrtvovalnimi gorskimi reševalci. In prav zato je temu člo- veku mojstrsko uspelo napisati knji- go iz življenja in dela teh ljudi, ki v gorah čestokrat za ceno lastnega živ- ljenja spreminjajo nemogoče v mogoče. Cirilu Pračku je uspelo kot aktivnemu gorskemu reševalcu nazorno opisati, kakšno je življenje gorskih reševalcev, kadar je treba v naj- težjih okoliščinah storiti za človeka vse. Kljub temu, da Pra- ček ni napisal in posredoval bralcem vsega, kar je doživel s svojimi tovariši v stenah Jalovca, Travnika, Spika, Man- garta, pomeni njegova knjiga bogat prikaz prostovoljnega dela gornikov, ki morajo mnogokrat pokazati več, kot pa so se kjerkoli naučili.

Po knjigi »Med gorskimi reševalci«, ki predstavlja zbirko akcij od leta 1942 do danes, bo prav gotovo z zanimanjem posegel vsak ljubitelj in obiskovalec gora.
Zuro

Za razvedrilo in kratek čas

john steinbeck:

ULICA RIBJIH KONSERV

Ulica ribjih konserv

73

Mary je v kuhinji tiho jokala, ko je natakala čaj. »Usedi se!« je prosila in Tom se je usedel na tla poleg pogrnjene pručice. »Lahko prosim za skodelico za odrasle?« je prosil.

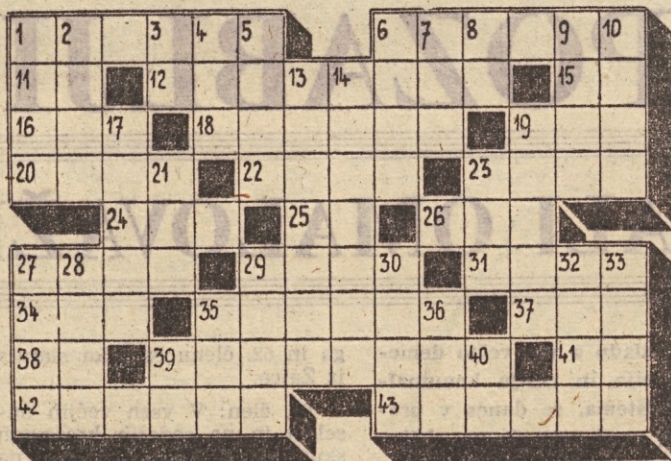
»Saj ne moreš nič očitati Kitty Casinjevi.« je pojasnjevala Mary, »ko vendar vem, kakšne so mačke. Nič ne more za to. Toda, oh, ljubi Tom.« je zahlipala, »kaj takšnega prihodnjic ne morem več povabiti! Najsi jo imam še tako rada, zdaj je za precej časa opravila.« Pogledala je Toma in opazila, da so zgornje z njegovega čela zaskrbljene brazgotine, in tudi oči so se mu zjasnile. In nadaljevala je: »Cvetlični dan mi jemlje zadnje dni toliko časa, da ne vem, kje se mi drži glava!«

Se istega leta je priredila Mary Talbot zabavo na čast svoje nosečnosti, in vsi so soglašali: »Otrok, ki ga bo rodila, bo živel veselo življenje!«

XXV

Vsa Ulica ribjih konserv in ves Monterey so čutili: doživeli so preobrat. Seveda nikoli ne smemo verjeti predznamenjem in dobrim znamenjem; nihče, kdor je pameten, ne bo nasedel! Tudi v Ulici ribjih konserv niso bili praznoverni, bog obvaruj! Nihče se ni obrnil in trikrat pljunil, kadar je srečal črno mačko. Doc je bil učenjak in nikakor ni bil praznovoren. Kljub temu ga je neke noči, ko se je vrnil domov in našel na pragu šopek belih vrtnic, presunilo nekaj, česar si ni znal pojasniti. In tako je bilo z večino prebivalcev Ulice ribjih konserv in ostalih ulic. Ne verjamejo, pretrese pa jih kljub temu.

Mack ni dvomil, da so se razgrnili nad Palace hotelom oblaki nesreče. Nesrečno zabavo si je ogledal od vseh strani in je prišel do zaključka: nesreča je poniknila skozi vse špranje. Nesreča jih je napadla

KRIZANKA

Vodoravno: 1. zgaran konj, 6. gledišče, 11. enaka samoglasnika, 12. zaseben, neslužben, 15. kem. simbol najlažje kovine, 16. dvojica, 18. zastava, 19. moški glas, 20. grški bog ljubezni, 22. npravnost, 23. večja utežna enota, 24. silna jeza, 25. začetnici našega umrlega pisatelja (»Vlsoška kronika«), 26. otok našega Jadrana, 27. najmanjši prispevek, 29. šaljiva enodejanka, 31. črta ločnica, 34. kradljivec, 35. izvesek, 37. predlog, 38. vrsta piva, 39. vojak Napoleoneve armade, 41. besedica, ki z njo vzbujamo k dejanju, 42. spojina, ki v dotiku z vodo razvija svetilni plin, 43. Cincar.

Navpično: 1. »strelivo« pri zimski zabavi otrok, 2. glavni junak znane Shakespeareove drame, 3. nada, 4. poljedelsko orodje, 5. krajevni naziv za trsko, 6. sveta gora v Grčiji, 7. jastreb, 8. kratka na pismih, 9. plemenska skupnost pri Skotih, 10. iglasto drevo, 13. pape-

ška država, 14. prodajalna zdravil, 17. stroj samodej, 19. zelo hrupno glasbilo, 21. kurir, 23. naziv naše tovarne avtomobilov, 27. od vode obdan kos kopnine, 28. nevestina oprema, 29. oditis korakov, 30. naziv za skoraj črno kravo, 32. mejna reka med Korejo in Kitajsko, 33. pristanišče na Arabskem polotoku, 35. predlog, 36. železniška proga, 39. avtomobilska oznaka evropske države, 40. grška črka.

RESITEV PREJSNJE KRIZANKE

Vodoravno: 1. parodija, 8. trans, 13. sinagoga, 14. kritik, 15. il. 16. vol, 17. sol, 19. loka, 20. Naser, 22. naton, 24. dok, e, 25. vnema, 27. orači, a, 29. kri, 31. kapar, 33. Dedal, 35. umne, 37. nat, 38. čuk, 39. te, 40. rajoni, 42. obiralec, 43. anali, 46. Smolensk.

ANKETA

— Tretje vprašanje: ali vas velikokrat po nepotrebnem vznemirja jo...

— Če sem vas prav razumel, šumadijskega čaja socialno zavarovanje ne plača?!

— Vi pa, Mavrah, kar po pravici! Zakaj včeraj niste prišli na delo?

kot čebelji roj. In spoznal je: v takšnih primerih je najpametneje, da se človek uleže v posteljo in počaka, da bo vse minilo. Saj ni mogoče nasprotovati. Ne, Mack ni bil praznovoren!

Zdaj pa je zasijalo na Ulico ribjih konserv sonce sreče in obsijalo vse daleč naokoli. Doc je imel naravnost nenavadno srečo z obiskovalkami, samimi najboljšimi damami, ne da bi se pravzaprav za to kaj posebej potrudil. Psička v Palace hotelu je rasla kot gobe po dežju, in ker je imela v rodovniku nekaj sto dobro vzgojenih prednikov, se je začela sama vzgajati. Lužice na tleh so se ji nenadoma prignusile. Šla je vedno pred vrata. Neopazno se je razvila v pridno in prijazno psico. Pasja kuga ji na vso srečo ni zapustila nobenih posledic.

Blagoslov se je razširil kot plin in je zajel daleč naokoli vse, do Hermansove klobasarnice, da celo do hotela San Carlos. Čutil ga je Jimmy Brucia, čutil ga je njegov pojoči natak in baru, čutil ga je Enea Sparky, ki je zmagal v pretepu s tremi policisti, novinci. Blagodejni vpliv je segel celo do deželne zapora v Salinasu. Gay, ki je preživel najpše dni svojega življenja, ker je vedno dovolil, da ga je premagal šerif pri šahu, je postal predrzen in ga je poslej vsakokrat premagal. Res da je zaradi tega izgubil vse ugodnosti, toda spet je imel občutek, da je poštenjak.

Celo morskemu levi so občutili spremembo. Njihovo bevskanje se je razlegalo s toni in takti, ki bi razveselili celo samega svetega Franciška. In prvoobhajanke so unikale svoje poglede od katekizmov in se brez pravega vzroka hihitale. Raziskovalec zemeljskih magnetnih silnic bi morda lahko lokaliziral vir veselja in sreče. S pomočjo bajalice bi ga raziskovalec gotovo zasledil v Palace hotelu. Vsekakor je bilo tam magnetno polje, središče vseh veselosti. Jones je kar na lepem planil s stola, uganjal

Ulica ribjih konserv

74

norčije in se spet usedel. Hazel se je tiho zadovoljno smehljala. Toda od časa do časa se je veselje tako razbohotilo, da jih je Mack samo z največjim napotom ukrotil in njihovo energijo usmeril v določen cilj. Eddie, ki je tačas delal noč za nočjo v La Idi, je tako napolnil njihovo vinsko zalogo, da je obetala največje užitke. V svojo zbiralno steklenico ni natočil niti kapljice piva več, ker je pivo, kot so ugotovili, dajalo mešanici slab priokus.

Sam Malloy je gojil rdeči slak, ki je kmalu obrasel kotel, in kmalu si je spletel senčnico, pod katero je ob lepih popoldnevih posedal s svojo ženo.

Tudi v Restavracijo pri zastavi je posijala sreča. Kupčija je cvetela. Noga Maes Phyllisove se je lepo celila in junakinja je bila kmalu spet sposobna za delo. Eva Flanaganova se je vrnila iz East St. Louisa in in je bila srečna, ker je bila spet tu. Tam je bilo zelo vroče in še daleč ne tako lepo, kot so ji pričarali spomini.

Zabava za doca, osnutek in izvedba, vendarle ni na mah dozorela. Vse, kar je dobrega, mora počasi dozorevati. Misel najo je resda vse obsedla, kljub temu pa so jo pustili, da se je razvijala kot gosnica v svilnati preji njihove domišljije. Mack, ki je bil stvarjen politik, je rekel: »Zadnjič smo pretiravali. Tako nikoli ni dobre in poštene zabave. Pustiti moramo stvar, da dozori.«

»In kdaj jo bomo priredili?« je nepotrepljivo vprašal Hughie.

»Ne vem.« je odvrnil Mack.

»Bo spet presenečenje?« bi rad izvedel Hazel.

»Najlepše bi bilo,« je dejal Mack. Dragica mu je prinesla žogico za tenis, ki jo je nekje pobrala. Zalučal jo je skozi vrata v plevel. Skočila je za njo.

PRODAJNI SERVIS

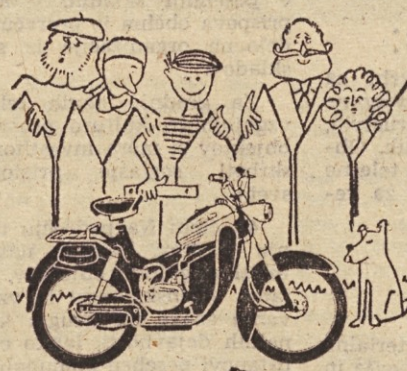

Modna hiša

Ljubljana - Cigaletova ulica

vam nudi bogato izbiro modnih novosti tekstila in konfekcije.

Tudi vi lahko postanete lastnik COLIBRIJA!

Novi kreditni pogoji vam odslej nudijo možnost odplačevanja posojila v štirih letih. TOMOSOV COLIBRI si torej lahko nabavi vsak, ki ima vsaj 15.000 dinarjev mesečnih prejemkov. Vplačate samo polog v višini 10 odstotkov tovarniške cene, ki znaša brez davka za COLIBRI-12 165.000 dinarjev, in vozilo je vaše!

Izkoristite tudi vi to ugodno možnost nakupa! Vse podrobnejše informacije boste dobili pri TOMOSOVH področnih zastopstvih in trgovskih zastopnikih.

Spored RTV Ljubljana za teden od 21. do 27. januarja 1963

PONEDELJEK

21. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — 8.05 Odrasli in otroci — 8.25 Glasba ob delu — 8.35 Za mlade radovedne — 9.25 Violončelist Ciril Škerjanc izvaja Locatellijevo Sonato v D-duru — 9.45 Sovjetske borbenne pesmi — 10.15 Richard Strauss: Zaključni prizor opere »Kavalir z rožami« — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Orglice igra Andrej Blumauer — 12.30 Ponoroma veselih ritmov — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Uvertura in arije iz Mozartovih oper — 14.05 Samo Vremšak: Simfonija — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Pojo zabavni zbori — 15.40 Literarni spored — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 3 Ravelovi pesniški cikli — 17.45 Portret v miniaturi — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Z lokom po strunah — 18.30 Poje Komorni zbor iz Maribora — 18.45 Radijska univerza — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00-22.00 Skupni program JRT — Studio Ljubljana — 20.40-20.55 Novo v znanosti — 22.15 S popevkami po svetu — 22.50 Literarni nokturno — 23.05 Zaplešite z nami! — 24.00 Zgodnja poročila in zaključek oddaje

TOREK

22. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — 8.05 Baritonske arije iz Verdijevih oper — 8.35 Popevke za vas — 8.55 Za šolarje — Zgodba o vztrajnem tekaču — 9.25 Majhni ansambli v plesnem ritmu — 9.45 Zabavala vas bo Kmečka godba — 10.15 Koncertira violinist Szymon Goldberg — 10.40 Napredujte v angleščini — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Srbska kola — 12.30 Melodije na tekočem traku — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Minute za Chopina — 14.05 Slavni mojstri — slovite arije — 14.35 Po naši lepi deželi... — 15.15 Ansambli Aca Müllerja in Jožeta Kampeča — 15.30 V torku na svidenje 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Iz zlatih dni zborovske glasbe — 18.45 S knjižnega trga — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Inverzijsko z godali — 20.15 Radijska igra — 21.15 Matija Bravničar: Plesne metamorfoze — 21.40 V ritmu Latinske Amerike — 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana —

SREDA

23. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — 8.05 Jutranji koncert — 8.35 Pisani svet pravilic in zgodb — 9.25 Zabavni kaleidoskop — 10.15 Med člani skladateljske skupine Pro musica viva — 10.41 Couperin: Klavecka — 10.43 Človek in zdravje — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Poje Gorenjski vokalni kvintet — 12.30 Joan Hammond in Charles Craig v znamenitih operah — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Veselo in popularno — 14.05 Za šolarje — Psi vodiči — 14.35 Emil Adamič: Ljubljanski akvareli — 15.15 Glasba na šestih strunah — 15.30 Romunski pianist Valentin Georgheanu izvaja Sonato v h-molu Franz Liszta — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Govorica glasbenih instrumentov — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Kmetijski minut — z orkestrom »Ad hoc« — 18.25 Na planinskih lišnih — 18.45 Ljudski parlament — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00-23.00 Wolfgang Amadeus Mozart: Don Juan, opera v dveh dejanjih — 23.05 Zaposnelim plesalcem — 24.00 Zgodnja poročila in zaključek oddaje

CETRTEK

24. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — 8.05 Skladatelj Stephen Fosterja — 8.20 Zvoki iz južnega morja — 8.35 Dva sodobna hrvatska skladatelja — 8.55 Za šolarje — Vepin pri Fejajkih — 9.25 Odlozinski iz slovenskih oper — 10.15 Glasbena medigra — 10.20 Pet minut za novo pesmico — 10.40 Tečaj ruskega jezika — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Ansambel Srečka Dražila — 12.30 V ritmu današnjih dni — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Simfonični plesi — 14.05 Pri skladatelju Michaelu Rožancu — 14.25 Za vas oddaja — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Godala v ritmu — 15.30 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasba iz Talijanske hrama — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Prvi večer — 18.45 Kulturna kronika — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Cetrlikov večer domačin pesmi in napevov — 20.45 Petnajst minut z orkestrom Paul Weston — 21.00 Literarni večer — 21.40 Dane Škeri: Serenada za godala — 22.15 Po svetu jazz — 22.45 Intermezzo z orkestrom Helmuta Zacharias — 23.05 Godala v noči — 23.20 Skupni program JRT — stu-

PETEK

25. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — 8.05 V narodnem tonu — 8.40 Sejana plošč — 8.55 Pionirski tehnik — 9.25 Spomin na recital violinista Edvarda Grača v Ljubljani — 9.50 Stiri ljudske pesmi iz Nove Skotske — 10.15 »Noč na Kleku« iz Boltove opere Mehistofeles — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.05 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Naši pihalci — 12.45 Ansambel Al Caiola — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Ploščica plošč — 14.05 Za šolarje — Priprave o bratu — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Petindvajset minut ob zabavnih glasbi — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasunov in Schumann — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Prvi večer — 18.45 Zabavajo vas orkester in zbor Ray Conniff in ansambel The Shadows — 18.30 Holandske narodne pesmi — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Iz repertoarja zabavne orkestra RTV Ljubljana — 20.15 Tedenski znanje-politični pregled — 20.30 Sturisto let klavirske glasbe — 21.00 Medigra z majhnimi zabavnimi ansambli

SOBOTA

26. januarja

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 8.05 Pogovor s poslušalci — 8.30 Pogovor za turiste — 8.05 Postarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Znanjska in karakturna glasba — 8.55 Za šolarje — Lišček — 9.25 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 9.45 Trio Augusta Stanka — 10.15 Marjan Lipovšek: III. suita za godala — 10.40 Seznanite se s Parkerjevimi — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.05 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Naši pihalci — 12.45 Ansambel Al Caiola — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Mala revija zabavne glasbe — 14.05 Iz češke glasbene preteklosti — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Popolnanski glasbeni express — 15.40 Zborovski suiti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Grema v kino — 17.50 Kitara in Hammond orgle — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Popularni odlomki iz jugoslovanskih oper — 18.45 Okno v svet — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Novo v studiu — 20.14 — 20.20 Obje — plati postave — II. — 21.00 Za konec tedna — 21.35 Oddaja za našo izselence — 23.05 Melodije in ritmi — 24.00 Zgodnja poročila in zaključek oddaje

NEDELJA

27. januarja

6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 8.05 Pogovor s poslušalci — 8.30 Mladinska radijska igra — 8.45 Miljenko Mažur: Slepi potniki — 8.27 »Drobne pesmi in likih mojstrov« — 8.47 Lepa melodije — 9.00 Poročila — 9.05 Za ljubitelje simfonije glasbe — 10.00 Se pomnite, fantje! — 10.05 Karel Leskovec: Fant je ostal v hisi — 10.15 MATINEJA NARODNE DOMACE GLASBE — 11.00 Milenko Sober: Pomorščak transport ni kar tako — 11.30 Portarja — 11.50 Deset minut pred dvanajsto — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 12.30 Zgodnja poročila in zaključek oddaje — 13.30 Za vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Veseli ritmi — 15.30 Glasba v praznih zasedbah — 16.00 Humoreska — 16.30 tedna — Jo Hans Rösler: Gorkonske radosti — 16.20 Orgle — 16.30 Glasbe s popevkami in prijetnimi melodijami — 17.00 Poročila — 17.05 Hammond orgle — 17.15 Radijska igra — 17.45 Willems: Kožuhar — 18.15 Anton Lajovic: Adagio — 18.30 Sportna nedelja — 18.30 Izberite svojo melodijo — 21.00 Ruska opera — I. oddaja — »Rojstvo leto 1836« — Ivan Ivanovič Glinka: Ples Susanin — 22.15 Skupni program RTV — studio Sarajeva — 23.05 Glasbeni ansambli Radijskega Sarajeva — 23.05 S plesno glasbo v novi teden